

I. A GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI FOLYAMATOK ALAKULÁSA 2001-BEN.....	4
1. Termelés, foglalkoztatottság, egyensúly	4
2. Az infláció alakulása	8
3. Árfolyam- és kamatszint.....	9
II. SZAKMAI TEVÉKENYSÉG	15
1. A HITELINTÉZETEK MŰKÖDÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ TÖRVÉNYEK, RENDELETEK	16
1.1 <i>Tőkepiaci törvény</i>	16
1.1.1. A tőkepiaci törvények felülvizsgálata	16
1.1.2. Tőkepiaci törvény.....	17
1.1.3. A tőkepiaci törvényekhez kapcsolódó PM rendelet-tervezetek	18
1.2. <i>Pénzmosási törvény módosítása</i>	19
1.2.1. A 2001. évi LXXXIII. törvény a terrorizmus elleni küzdelemről, a pénzmosás megakadályozásáról szóló rendelkezések szigorításáról, valamint az egyes korlátozó intézkedések elrendeléséről.....	20
1.2.2. Az anonim takarékbetétek megszüntetése.....	21
1.3. <i>A hitelintézeti törvény módosítása</i>	22
1.3.1. A 13/2001. (III.9.) a tőkemegfelelési mutató számításáról szóló PM rendelet egyeztetése	22
1.3.2. Az összevont tőkemegfelelési mutató számításáról szóló rendelet tervezete. Az ehhez kapcsolódó Hpt. módosítás	24
1.3.3. Az összevont tőkemegfelelési mutató számításáról szóló, valamint a hitelintézetek szavatoló tőkéjével és tőkemegfelelésével kapcsolatos jogszabályok.....	25
1.3.4. Az országkockázat tőkekövetelményéről szóló rendelet módosítása.....	26
1.3.5. A deviza nyitott pozíció számításáról szóló 41/1996. (XII.28.) PM rendelet módosítása.....	27
1.3.6. A kintlevőségek, befektetések, mérlegen kívüli tételek és a fedezetek minősítésének és értékelésének szempontjairól szóló rendelet módosítása.....	28
1.3.7. A betéti kamat, az értékpapír hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. /III. 5./ kormányrendelet módosítása.....	28
1.3.8. A hitelintézetek által kiszervezhető tevékenységekről szóló szabályozás	29
1.3.9. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének tájékoztatói és ajánlásai	30
1.4. <i>Devizaliberalizáció</i>	33
1.4.1. A nemzetközi bankszámlaszám (IBAN) magyarországi bevezetésének lehetősége	34
1.4.2. A külföldi illetőségű ügyfeleknek végzett pénzügyi szolgáltatások ÁFA visszaigénylése	35
1.5. <i>A PSZÁF status-törvénye</i>	36
1.5.1. A Felügyelet által lefolytatott államigazgatási eljárásokért fizetendő igazgatási – szolgáltatási díjak	36
1.5.2. A pénzügyi és befektetési szolgáltatási tevékenység elkülönítéséről szóló PSZÁF ajánlás tervezete	37
2. A HITELINTÉZETEKET ÉRINTŐ EGYÉB JOGSZABÁLYOK	39
2.1. A mezőgazdasági szövetkezeti üzletrésről szóló 2000. évi CXLIV. törvény	39
2.2. A mezőgazdasági szövetkezeti üzletrésről szóló törvény végrehajtási rendelete ...	39

2.3.	A bírósági végrehajtási törvény módosításának hatálybalépésével kapcsolatos feladatok.....	40
2.3.1.	A magánszemélyek adósságkezeléséről szóló törvény tervezetének véleményezése.....	41
2.3.2.	Betétek, takarékbetétek végrehajtásának részletes szabályai	42
2.4.	A lobbizásról szóló törvény tervezetének véleményezése	42
2.5.	Adatvédelmi törvény	43
2.5.1.	A felügyeleti és a jegybanki adatszolgáltatás módosítása.....	43
2.5.2.	Felügyeleti megkeresés adatszolgáltatási kötelezettséggel összefüggésben	44
2.5.3.	Felügyeleti adatszolgáltatás.....	44
2.5.4.	A bankközi adatszolgáltatás korszerűsítése	44
2.5.5.	A 2002. évi KSH lakás-adatszolgáltatás véleményezése	45
III.	PÉNZFORGALOM.....	46
1.	Új pénzforgalmi szabályozás	46
2.	A Magyar Posta és a bankok pénzforgalmi kapcsolatának új szerződési rendszere	46
3.	A postai elszámolás forgalom szabályozása	48
4.	Pénzforgalmi számlaszámok cégbíróság részére történő jelentési kötelezettsége	48
5.	A pénzváltási tevékenység szabályozása	49
6.	A nemzetközi bankszámlaszám (IBAN) magyarországi bevezetésének lehetősége ..	49
7.	Az elektronikus kereskedelemről, valamint egyéb információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokról szóló törvény tervezete	50
8.	Az elektronikus aláírás szabályozása	51
9.	Közös banki tanúsítvány a távbankolás elősegítésére.....	51
10.	Az euró készpénz bevezetéséből adódó feladatok.....	52
IV.	HITELKONSTRUKCIÓK.....	54
1.	Diákhitel	54
2.	Kis- és középvállalkozásokat segítő pályázatok.....	54
3.	Új hitelkonstrukció a forint felértékelődése miatti exportveszteségek kompenzálására	55
4.	A kibontakozási hitelkonstrukció	55
5.	Kormányvizsgálat az agrárhitelekhez nyújtott állami kezességről	57
6.	Együttműködési tárgyalások a biztosítói érdekképviseléssel a hitelfedezetül szolgáló lakásbiztosításokról.....	57
V.	NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS.....	59
1.	A tőkekövetelmény szabályozásának újraalkotása	59
2.	Európai Bankföderáció.....	62
2.1.	Számviteli Bizottság.....	62
2.2.	Bankfelügyeleti Bizottság	64
3.	Európai Bankszabványosítási Bizottság.....	66
4.	Európai Bankkongresszus 2001. Frankfurt.....	67

VI.	<i>SZÖVETSÉGI ÉLET, RENDEZVÉNYEK</i>	69
1.	Észt-lett bankbiztonsági konferencia	69
2.	Konzultáció kínai bankári delegációval	69
3.	Konzultáció iráni bankszakemberekkel	69
4.	“Pénzügyek és banktevékenység a Baltikumban 2001” konferencia	69
5.	Nemzetközi szakoktatás	69
6.	Ingatlan nyilvántartási konferencia	70
7.	MATRA EU csatlakozást előkészítő holland-magyar projekt	70
8.	EBRD konzultáció	70
9.	Bankbiztonsági Munkabizottság	71
10.	Nemzetközi rendezvények	71
11.	A Magyar Bankszövetség által szervezett, támogatott rendezvények	72
12.	A Magyar Bankszövetség tájékoztatási tevékenysége	72

I. A GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI FOLYAMATOK ALAKULÁSA 2001-BEN

1. Termelés, foglalkoztatottság, egyensúly

A gazdasági fejlődés múlt évi legfontosabb jellemzőjeként egyértelműen a **gazdasági növekedés erős lassulása** jelölhető meg. Míg a gazdaság növekedése 1997-2000 között évi átlagban 4,8%-os volt, s a gazdaság hónapról hónapra bővült, 2001-ben gyökeresen más volt a helyzet. Az ipari termelés a legtöbb ágazatban lényegében nem vagy csak alig bővült, mindegyik termelő ágazatban a jövedelemtermelés lassulása figyelhető meg. Csökkent az export növekedési üteme is.

A negyedéves GDP ütemek alakulása 1999-2001 között

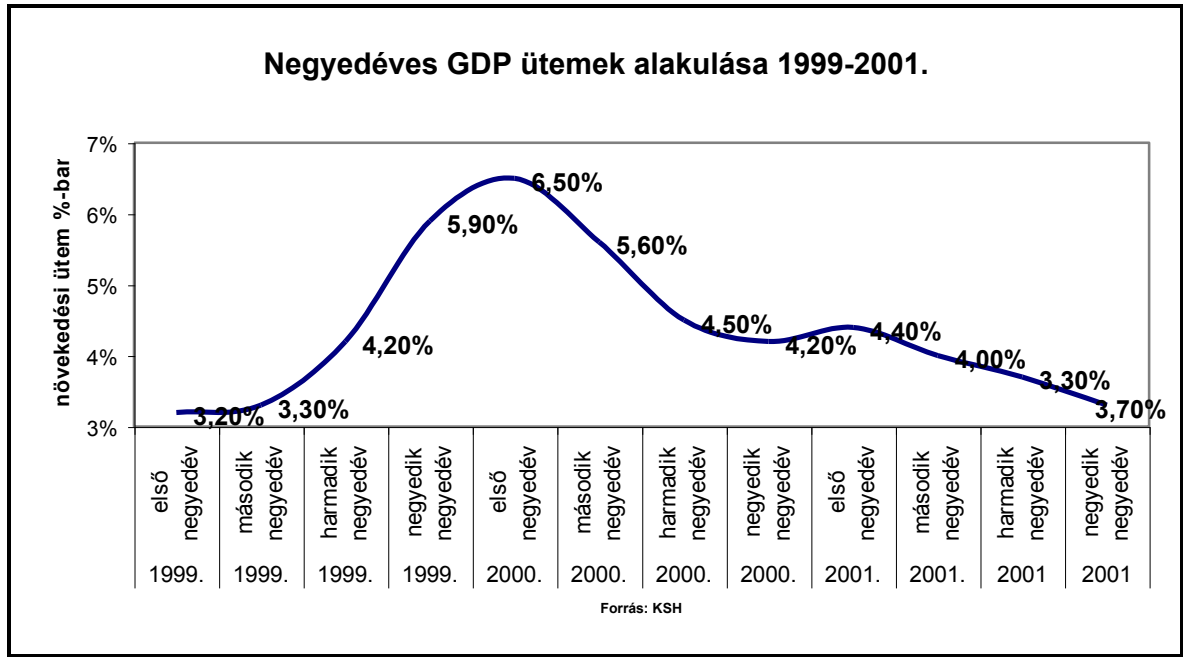
1. sz. táblázat

IDŐPONT		NEGYES- ÉVES ÜTEM (%)	ÉVES ÜTEM (%)
1999.	első negyedév	3,2	
1999.	második negyedév	3,3	
1999.	harmadik negyedév	4,2	
1999.	negyedek negyedév	5,9	4,2
2000.	első negyedév	6,5	
2000.	második negyedév	5,6	
2000.	harmadik negyedév	4,5	
2000.	negyedek negyedév	4,2	5,2
2001.	első negyedév	4,4	
2001.	második negyedév	4,0	
2001.	harmadik negyedév	3,8	
2001.	negyedek negyedév	3,3	3,8

Forrás: KSH

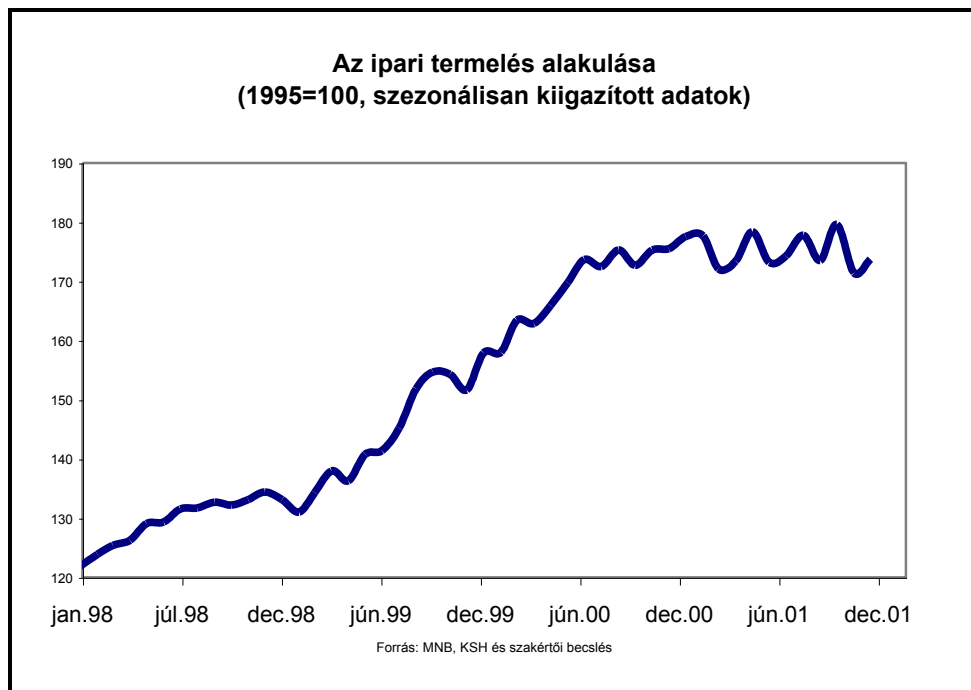
A növekedés erőteljes lemaradásának oka mindenekelőtt a konjunktúra világszerte tapasztalható lanyhulásából eredő külpiaci kereslet visszaesése. Emellett azonban figyelmeztető, hogy az aggregált keresleten belül a felhalmozási célú javak iránti kereslet a múlt évben jelentősen mérséklődött – az államháztartási expanzió ellenére -, ami az idei esetleges fellendülés belső összetevőinek a gyengeségére figyelmeztet.

1. sz. ábra

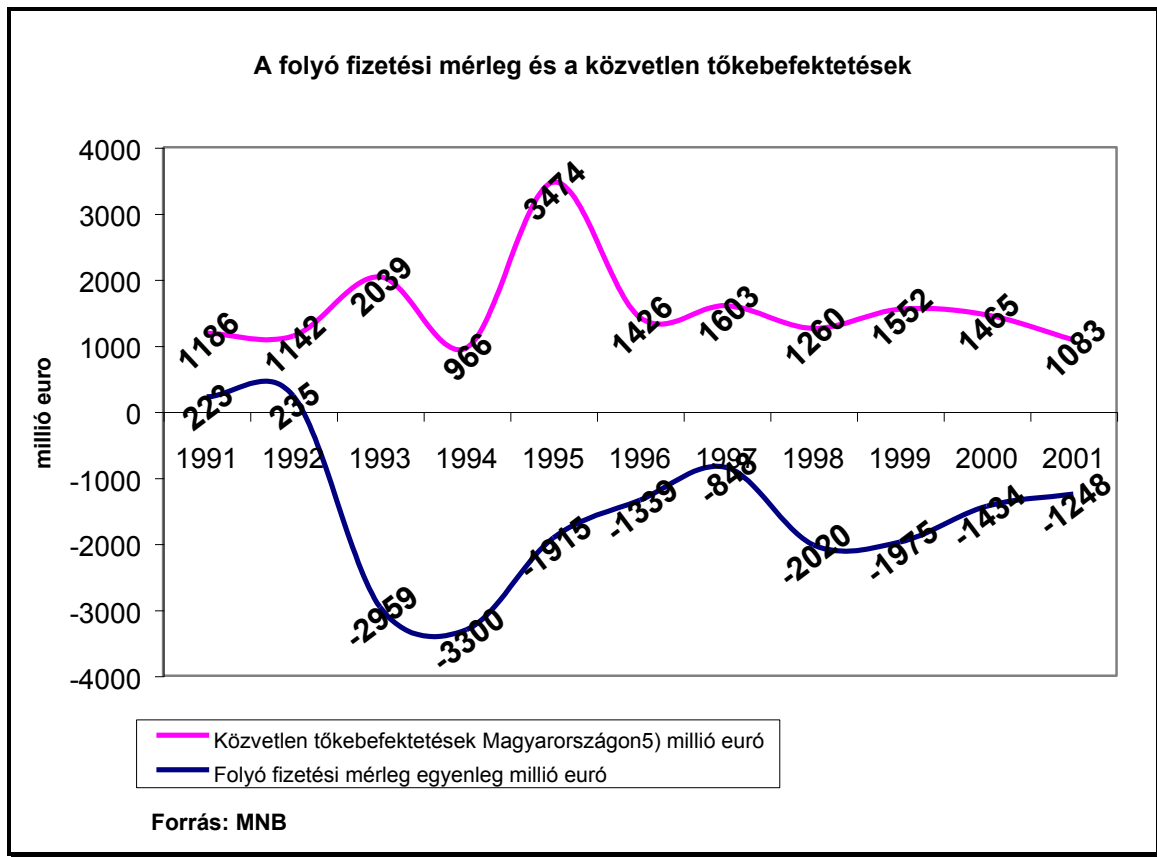

Az ipari termelés 2001. decemberben 2,2 százalékkal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban, a 2001. január – decemberi termelés 4,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. (Ügy tűnik, az ipari termelés lassulása a múlt év végén sem állt meg.)

2.sz. ábra

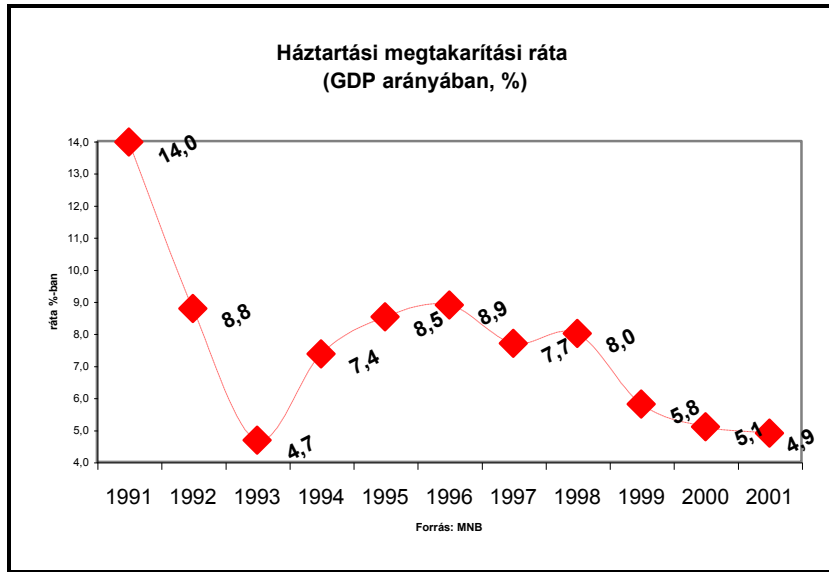
A *foglalkoztatottak* száma decemberben 3,835 millió fő volt, ami nagyjából a májusi szintnek felelt meg. A munkanélküliségi ráta 5,6%-ot ért el. Jóllehet a munkanélküliségi ráta tavaly is mérséklődött, a foglalkoztatottak száma viszont nem nőtt.

2001-ben a folyó fizetési mérlegben 8 év után a legkisebb hiány volt. Ugyanakkor 1994-et leszámítva ez évben voltak a legalacsonyabbak a *közvetlen tőkebefektetések*, és *nem fedezték a folyó fizetési mérleghiányt*.

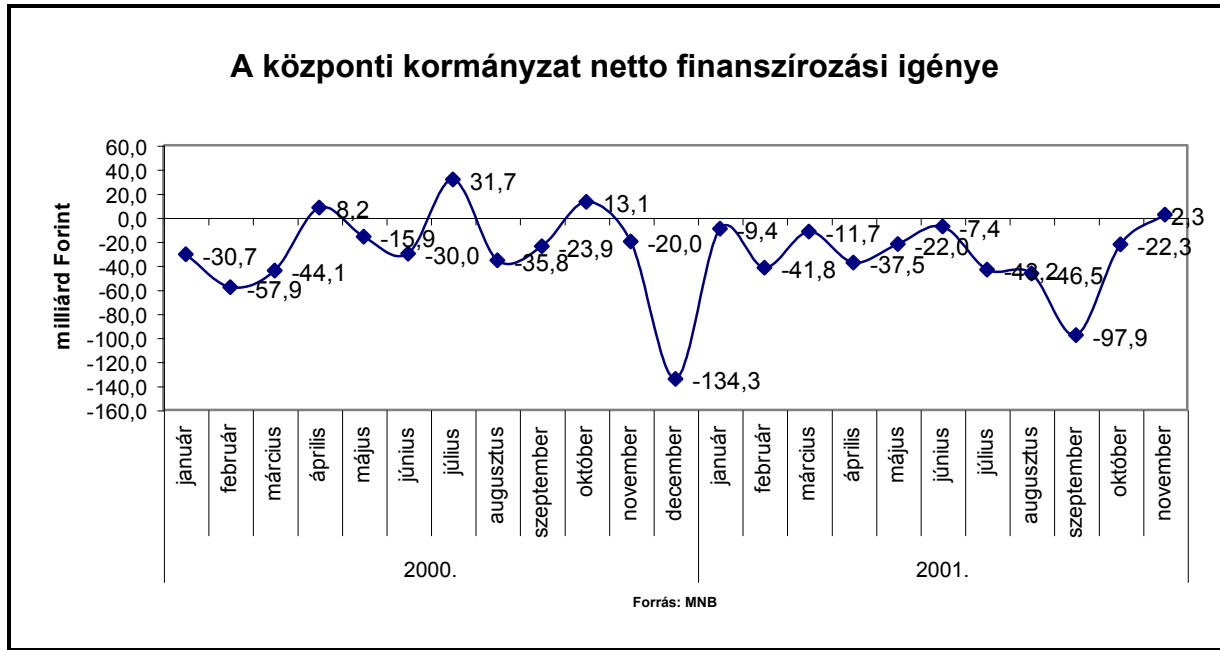
A *háztartások* amúgy is csekély *megtakarítási rátája* az elmúlt évben tovább csökkent. A háztartások GDP arányos nettó pénzügyi vagyona a korábbi évek gyors növekedése után már második éve stagnál, illetve csökken.

4. sz. ábra

Az elmúlt évben a **monetáris politika** legnagyobb változása az árfolyamsáv kiszélesítése, és a csúszó leértékelés megszüntetése volt.

A külgazdasági helyzet romlását, a külpiaci kereslet gyengülését a **fiskális politika** nem kínálatösztönzéssel, hanem belsők – mindenekelőtt - fogyasztói keresletbővítéssel igyekezett ellensúlyozni. Ez rövidtávon nem jelent különösebb gondot, hosszabb távon viszont tovább gyengítheti a hazai fellendülés, a gyorsabb gazdasági növekedés esélyeit. Erre figyelmeztet az is, hogy az előzetes adatok szerint tavaly a **beruházások** növekedési üteme éves szinten 3,5%-kal nőtt, az ütem csaknem negyedévről negyedévre esett vissza, az előző év azonos időszakához képest az I.-II.-III -IV. negyedéves adatok rendre 5,3 – 3,6 – 2,9-3,1% voltak. Az egyértelműen termelési célt szolgáló gép-beruházások esetén a negyedéves adatok is a növekedés erős lassulását, (csökkenését) mutatják: rendre 2,4-0,8-(-) 5,3-0,6%. Az építési beruházások gyors növekedése: (a negyedéves adatok: 6,4-5,4-9,7-4,3%), éppen a **kedvezményes (államilag garantált) kamatú lakásépítések** alakulását tükrözik, ami a későbbi állami terhek növekedését okozhatja azzal, hogy a nemzetgazdaság beszűkült felhalmozási képességét a termelő területekről a fogyasztási célú területekre irányítja.

A központi kormányzat nettó finanszírozási igénye 2001. január-november között összesen 234,7 Mrd Ft volt, ami 2002-ben 314,7 Mrd Ft-ra emelkedett. *Az államháztartás keresleti hatása* az MNB számításai szerint a GDP 2,5%-át tette ki 2001-ben, szemben a 2000. évi – 0,6%-kal az*

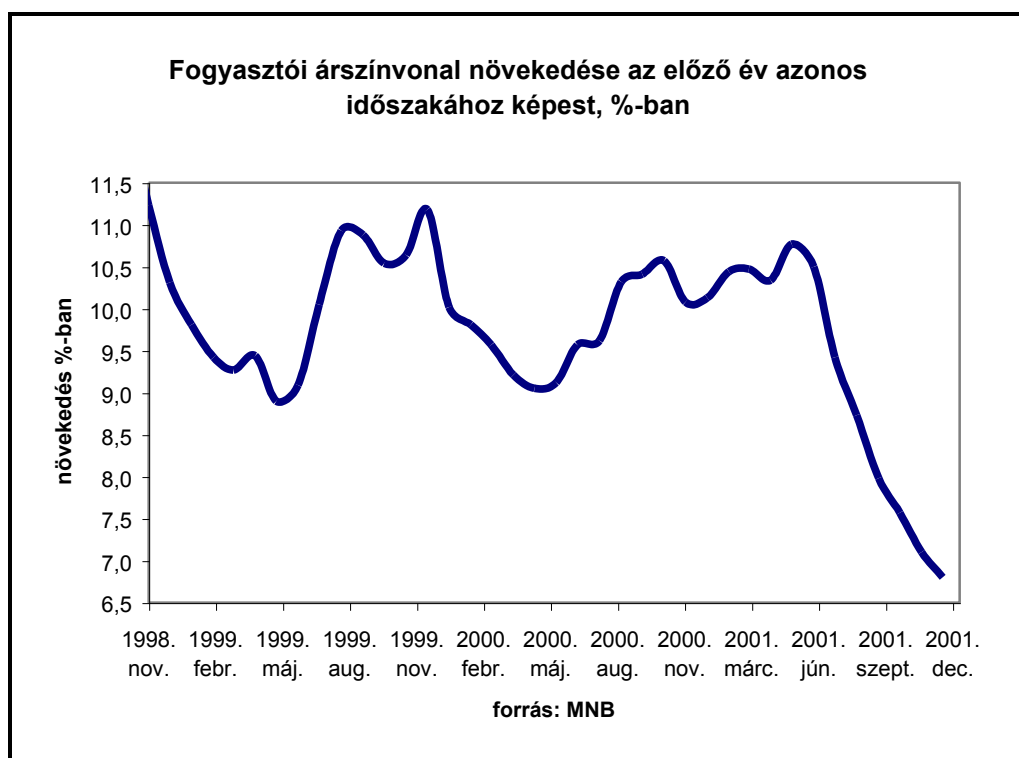
2. Az infláció alakulása

2001-ben az inflációs pálya két, jól megkülönböztethető szakaszra osztható. Az év első felében hónapról – hónapra gyorsult az infláció. A januári 10,1%-ról májusig 10,8%-ra nőtt az előző év azonos időszakához képest a fogyasztói árszínvonal növekedése. Júniustól megfordult az irány, és kerekén 4%-ponttal lett kisebb a decemberi inflációs ütem (6,8%) a májusi csúcserősnél. (Bár 7- 8 havi adatok alapján nem célszerű előrejelzést készíteni, ha fennmaradna ez a csökkenési dinamika 2002. decemberében 5,5%-kal lesznek magasabbak a fogyasztói árak, mint egy évvel korábban.)

2001-ben az infláció 9,2%-os éves üteme alig maradt el az előző évi (9,8%-os) mértéktől. A múlt évi infláció fő összetevői közül a piaci javak 10%-os áremelkedése 2001-ben meghaladta a 2000. és 1999. évi ütemet, így lényegében a javak egyötödét kitevő szabályozott árak egyszámjegyű emelkedése és az üzemanyagárak 2-3%-os csökkenése eredményezte az infláció enyhe csökkenését.

* Az államháztartás kiadásai az aggregált keresletet 2,5%-kal bővítették, ami egyértelműen változást jelez a költségvetési politikában: a korábbi szűk, egyensúlyorientált, keresletszűkítő, vagy semleges költségvetési politika expanzívvá vált 2002-ben

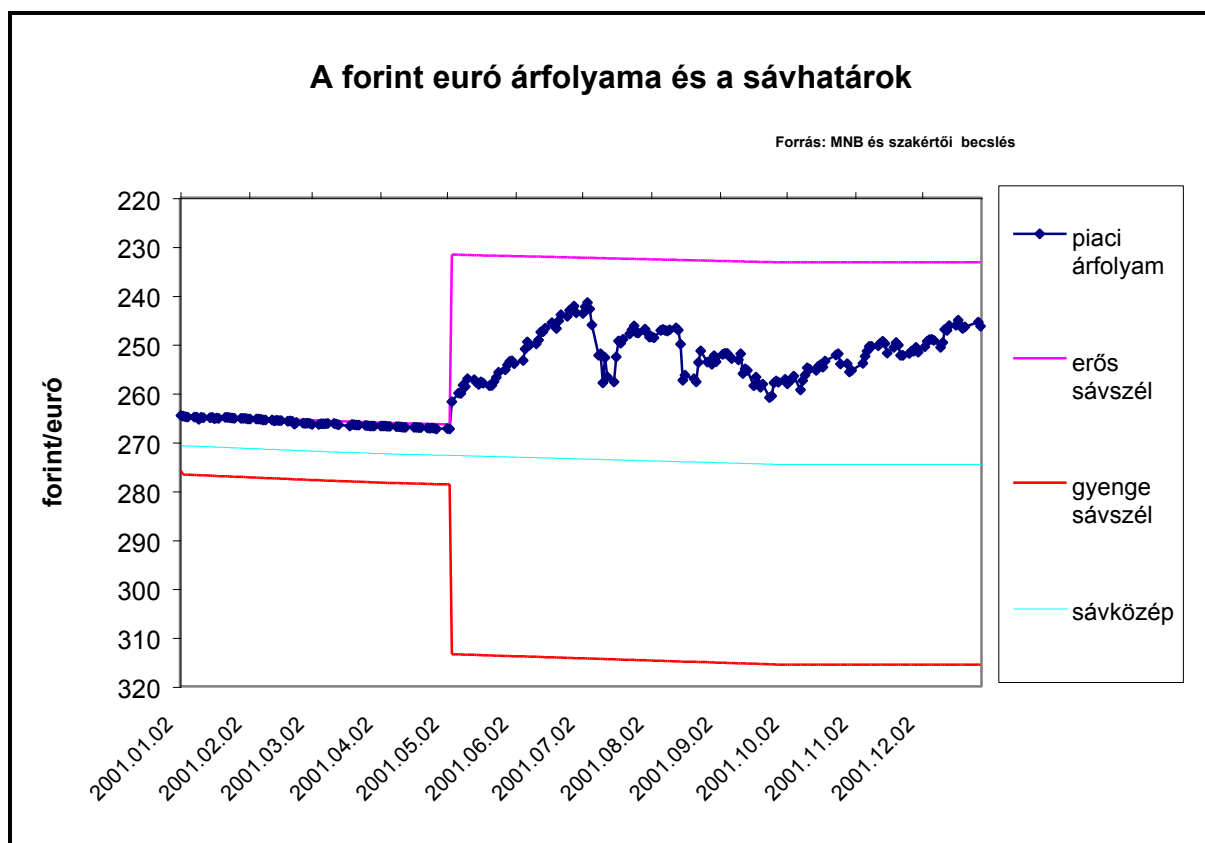
6.sz. ábra

3. Árfolyam- és kamatszint

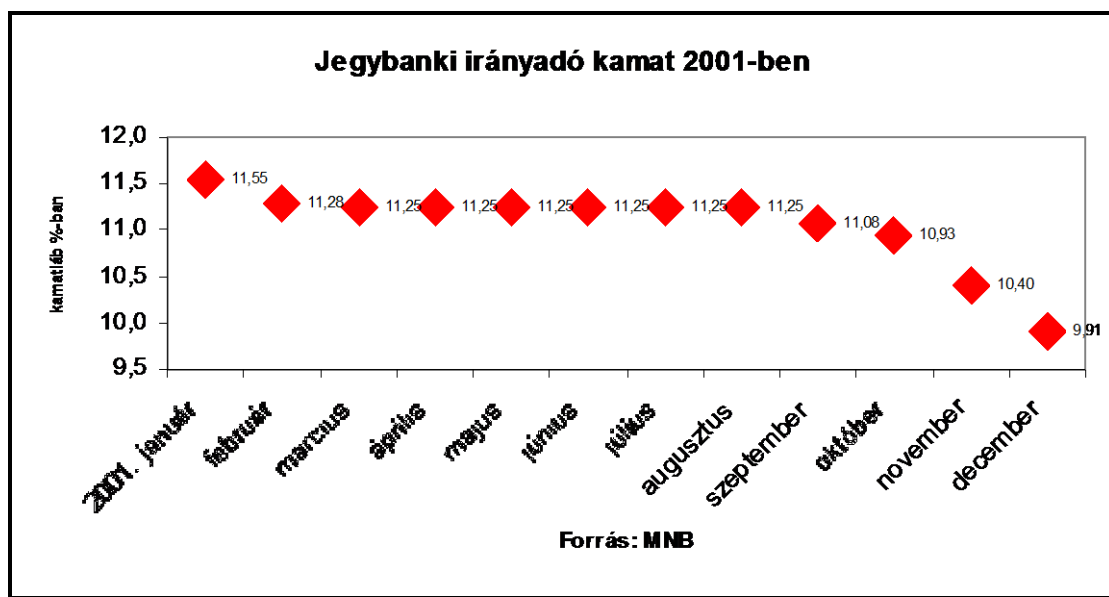
a) Az 1995. óta alkalmazott előre bejelentett **csúszó árfolyam rendszer** 2001-ben jelentős átalakuláson ment keresztül. Májusban a korábbi $\pm 2,25\%$ -os sávot $\pm 15\%$ -osra tágították, majd az MNB október 1-jei hatállyal megszüntette a forint csúszó leértékelését, és a sávközeget 276,1 forint / euró értéken rögzítette. Az árfolyam ingadozási sáv 2001. májusi kiszélesítése $\pm 15\%$ -ra hozzájárult az inflációs várakozások- és a második félévben az árszínvonal emelkedési ütemének csökkenéséhez.

A sávon belüli jegybanki intervencióktól való tartózkodás a külföldiek számára lehetővé tette, hogy a széles sávon belül is viszonylag nagy biztonsággal előrebecsülhessék az árfolyamot, ezzel a forró tőke beáramlásának megakadályozása változatlanul a jegybanki kamatpolitikára hárul. Ezt jelzi az is, hogy májusig a forint árfolyam folyamatosan az erős sávszélhez tapadt, majd a sávszélesítést követően is lényegében folyamatos a forint felértékelődése, s a forint árfolyam egyre közelebb kerül a kiszélesített árfolyamingadozási sávon belül az erős sávszélhez.

Forrás: MNB

b) A **jegybanki irányadó kamatok** (két hetes betét) az I. negyedévben 0,25%-pontot csökkentek, a II-III. negyedévben szinte változatlanok (11,25 %) voltak, míg a IV. negyedévben több mint 1%-kal csökkentek, (október – november – december hónapokban rendre 10,93 – 10,40 – 9,91% voltak a kamatlábak). (Irányadó kamatlábak számításakor a jegybanki instrumentumok napi kamatlábának munkanapokra számolt számtani átlagát adják meg az adott hónapban.)

c) Az *állampapír* piaci referenciahozamok az év egészét tekintve csökkentek. A két éves időtartamú papírok esetén 1,52%-pontos volt a csökkenés, más időtartamok esetén némileg csekélyebb, de jellemzően 1%-pont felett. Időbeli lefutásukra jellemző volt, hogy az első negyedévi emelkedést követően a második félévben csökkentek, a harmadik negyedévben stagnáltak, majd a negyedik negyedévben újra csökkentek a hozamok. A hozamgörbe inverz jellege (rövidebb távokon rendre magasabbak a hozamok, mint hosszabb távokon) az egész év során fennmaradt, ami a piacnak az infláció további csökkenésébe vetett bizalmát jelzi. Decemberben megjelent a 15 éves lekötésű állampapír - hozam is.

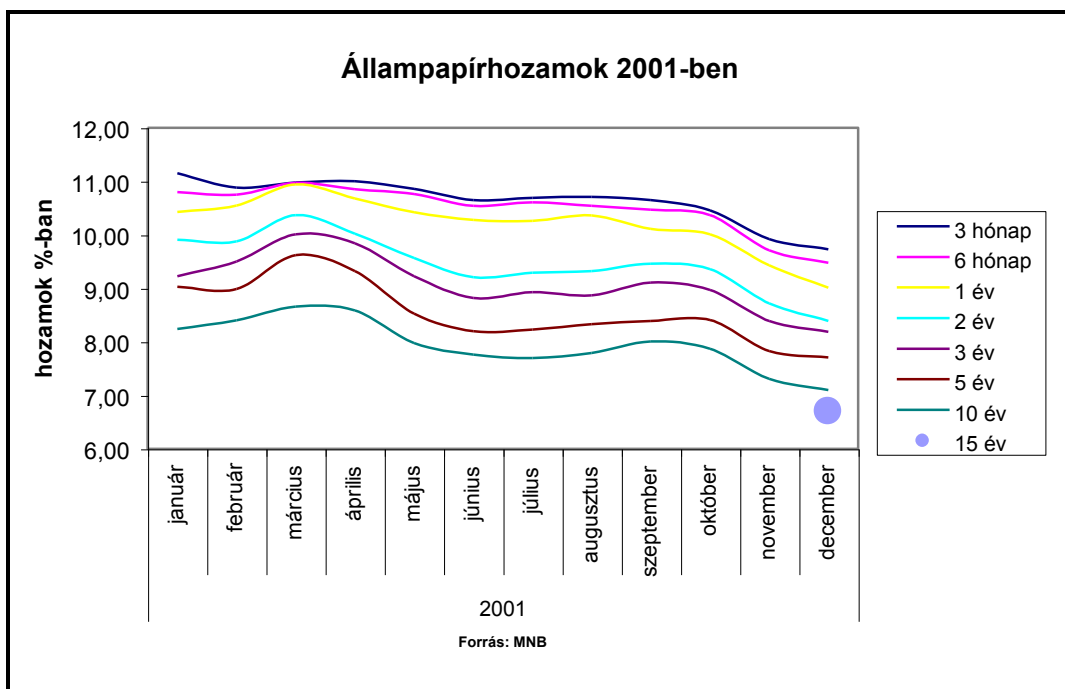
2.sz. táblázat

Állampapírpiaci referenciahozamok (benchmark)

Hó végén	3 hónap	6 hónap	1 év	2 év	3 év	5 év	10 év	15 év
2001. január	11,15	10,80	10,43	9,91	9,23	9,03	8,24	
február	10,88	10,75	10,55	9,88	9,50	8,99	8,40	
március	10,98	10,97	10,94	10,37	10,01	9,62	8,66	
április	11,00	10,85	10,68	10,02	9,84	9,32	8,59	
május	10,86	10,76	10,42	9,57	9,23	8,53	7,98	
június	10,65	10,54	10,28	9,21	8,82	8,20	7,76	
július	10,69	10,61	10,26	9,29	8,93	8,23	7,70	
augusztus	10,71	10,54	10,36	9,32	8,87	8,33	7,79	
szeptember	10,65	10,47	10,11	9,46	9,11	8,39	8,01	
október	10,46	10,37	10,01	9,36	8,97	8,41	7,87	
november	9,92	9,71	9,43	8,72	8,39	7,83	7,31	
december	9,73	9,48	9,01	8,39	8,19	7,71	7,10	6,70

Forrás: MNB, ÁKK

9.sz. ábra

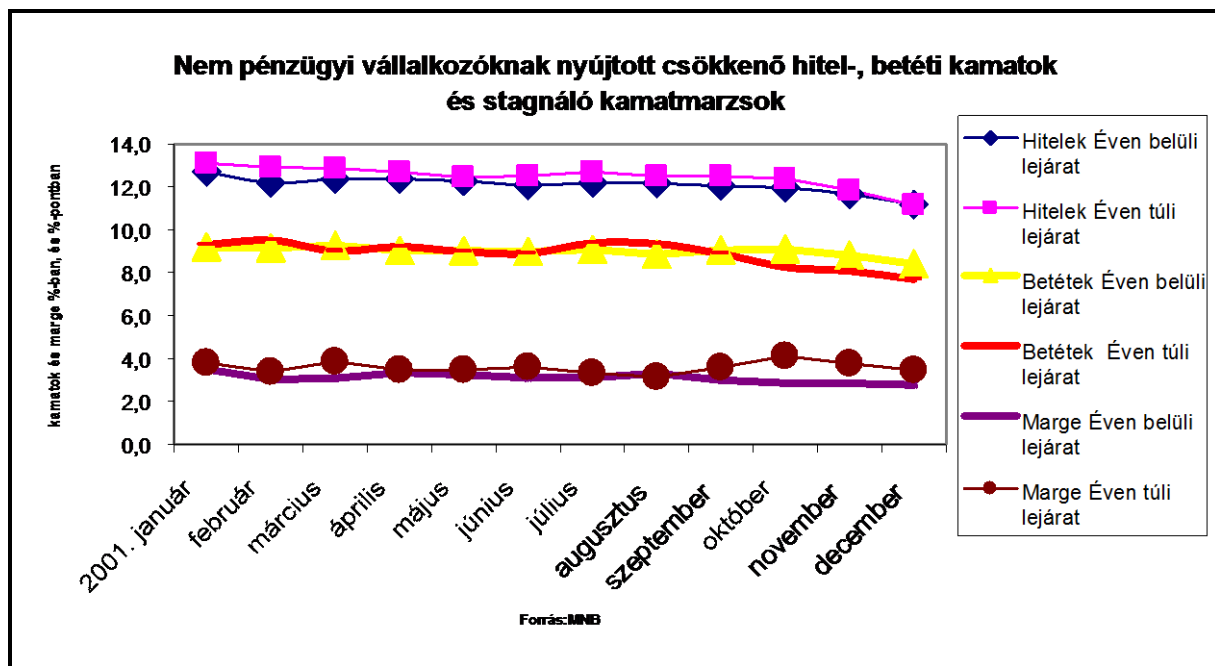

d) Az infláció mérséklődése a **vállalkozók** forintHITELEI és – betétei kamatlábaiban kevésbé tükröződik, a csökkenés 1- 2 %-pontos volt, a marge pedig lényegében stagnált.

3.sz. táblázat

2001. év	HITELEK	HITELEK	BETÉTEK	BETÉTEK	MARGE	MARGE
	Éven belüli lejárat	Éven túli lejárat	Éven belüli lejárat	Éven túli lejárat	Éven belüli lejárat	Éven túli lejárat
január	12,7	13,1	9,2	9,3	3,5	3,8
február	12,2	12,9	9,2	9,5	3,0	3,4
március	12,4	12,9	9,3	9,0	3,1	3,9
április	12,4	12,7	9,0	9,2	3,3	3,5
május	12,3	12,5	9,0	9,0	3,2	3,5
június	12,1	12,5	9,0	8,9	3,1	3,6
július	12,2	12,7	9,1	9,4	3,1	3,3
augusztus	12,2	12,5	8,8	9,3	3,3	3,1
szeptember	12,0	12,5	9,1	8,9	3,0	3,6
október	12,0	12,4	9,1	8,3	2,9	4,1
november	11,7	11,9	8,8	8,1	2,8	3,8
december	11,2	11,2	8,4	7,7	2,8	3,5

Forrás: MNB

A *lakossági* hitelek esetén a fogyasztási hitelek kamatlába kb. 0,5%-ponttal csökkent, hasonló volt a helyzet a betéteknél is. Mindennek hatására az éven túli lekötésű betétek és fogyasztási hitelekkel számított kamatmarge gyakorlatilag nem változott, 12 % felett maradt. Jelentősebb változás a piaci feltételű ingatlanhitelek esetén figyelhető meg, ahol a mérséklődés 3 %-pontot is meghaladó volt.

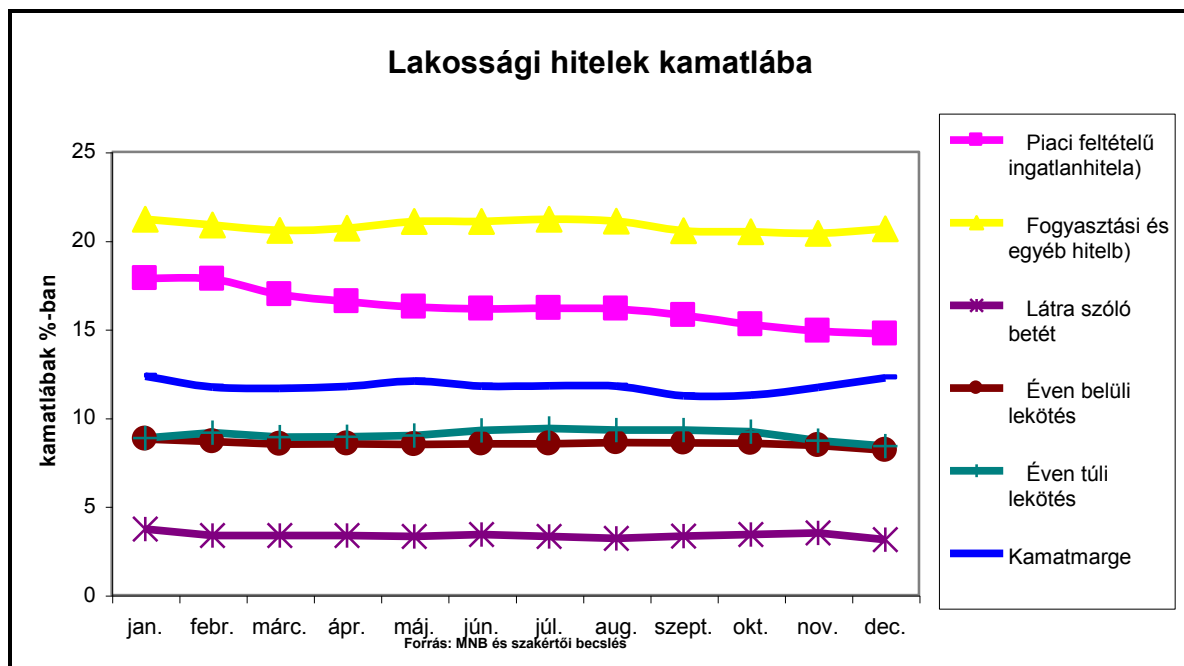
4.sz. táblázat

Lakossági hitelek, betétek kamatai és a kamatmarzsok alakulása 2001-ben

	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.
Hitelek												
Piaci feltételű ingatlanhitel	17,86	17,82	16,95	16,57	16,26	16,15	16,18	16,14	15,78	15,26	14,90	14,74
Fogyasztási és egyéb hitel	21,21	20,88	20,57	20,70	21,08	21,09	21,21	21,10	20,55	20,50	20,41	20,66
Betétek												
Látra szóló betét	3,72	3,37	3,37	3,36	3,32	3,42	3,31	3,20	3,33	3,42	3,51	3,13
Éven belüli lekötés	8,81	8,66	8,52	8,53	8,50	8,53	8,53	8,61	8,58	8,57	8,44	8,16
Éven túli lekötés	8,86	9,16	8,91	8,93	9,00	9,30	9,41	9,31	9,30	9,23	8,71	8,41
Kamatmarge	12,35	11,73	11,66	11,77	12,07	11,79	11,80	11,79	11,25	11,28	11,71	12,26

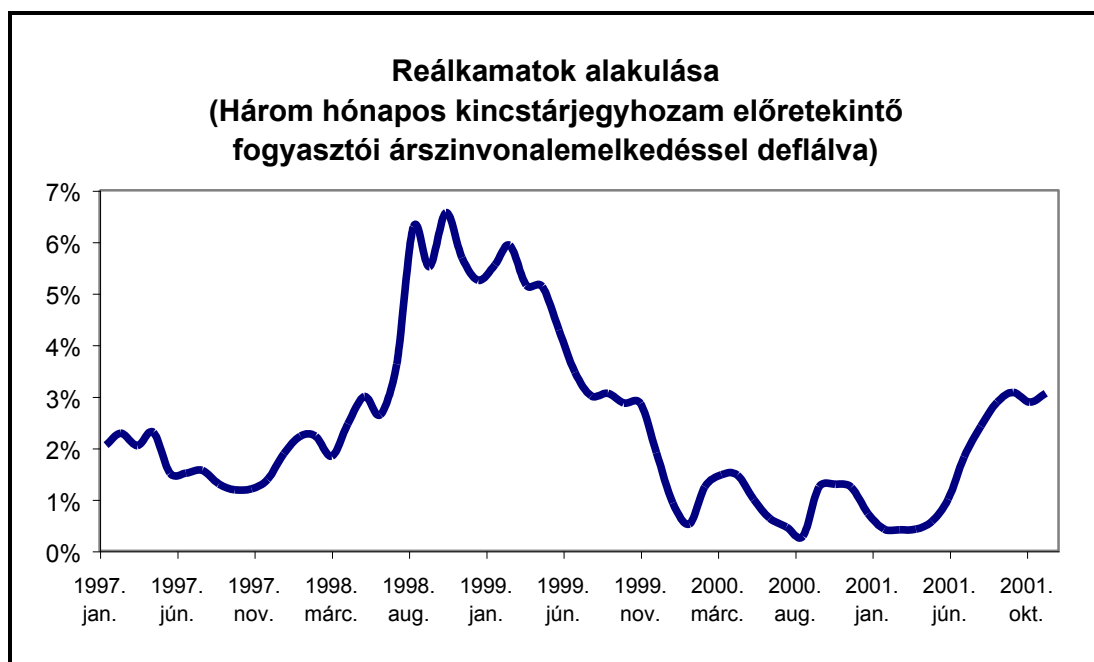
Forrás: MNB

11.sz. ábra

e) A reálkamatok számításánál sokféle módszer követhető. Jelen számításnál a háromhónapos állampapírok esetében előretekintő fogyasztói áremelkedéssel számoltunk. A reálkamat 2001. első három hónapjában átlagosan 0,5% volt, ami az utolsó negyedévben átlagosan 3 % fölé emelkedett.

12.sz. ábra

II. SZAKMAI TEVÉKENYSÉG

A Magyar Bankszövetség 2001. évi tevékenységének fő irányait a 2001. március 28.-án megtartott Testületi Ülés a következőkben határozta meg:

a Bankszövetség folytassa a jegybankkal azokat a szakmai egyeztetéseket, amelyek 2000-ben már eredményesnek bizonyultak, s amelyek a kereskedelmi banki jövedelemtranszfer további mérséklésére, illetőleg a kereskedelmi banki üzletvitelben indokolatlan kötöttségeket jelentő átmeneti időre bevezetett szabályok (pl. hosszú forint pozíció korlátozása) feloldására irányulnak. A Bankszövetség továbbra is támogassa azokat a jegybanki elképzeléseket, amelyek a monetáris politikai eszköztár ésszerűsítésével a monetáris politika érvényesítését, a jegybanki döntéseket átláthatóbbá és stabilabbá kívánják tenni;

a jegybankkal együttműködve meg kell kezdeni a felkészülést az egységes EURO bankjegyek és érmék 2002-től való bevezetésére.

a Bankszövetség vegyen részt a Pénzügyminisztérium vezetésével folyó új Értékpapír törvény előkészítésében, amely a kereskedelmi bankokat a befektetési szolgáltatások szabályozása miatt közvetlenül érinti.

a Bankszövetség vállaljon szerepet – ha ez a törekvése találkozik tagjai egyetértésével – az „e banking” területén folyó kereskedelmi banki munkálatok ésszerű és szükséges mértékű összehangolásában, az egyedi üzleti érdekek szem előtt tartása mellett.

a Bankszövetség foglalkozzon a bankműködést érintő nemzetközi normák, szabályok hazai megismertetésével, amit elősegít az, hogy 2001-től a Magyar Bankszövetség is részt vesz az Európai Bankszabványosítási Bizottság munkájában.

továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani azokra a hitelkonstrukciókra, amelyekben a bankoknak jelentős szerep jut, mint pl.:

- lakáshitelezés, jelzáloghitelezés
- agrárfinanszírozás
- diákhitelezés
- kis- és középvállalkozások hitelezése

A Testületi Ülésen elfogadott irányelveket a Bankszövetség 2001. évi szakmai munkája során maradéktalanul szem előtt tartotta, amit jól érzékeltet az a széleskörű véleményezési, koordináló munka, amelyet a különböző törvényelőkészítések, -módosítások során kifejtett. E munka sikerességét jelzi, hogy a Bankszövetség javaslatait, észrevételeit a törvények véglegesítésénél a törvényalkotók általában figyelembe vették.

Hasznosnak bizonyult, hogy a Bankszövetség szakmai munkájában támaszkodott a kereskedelmi bankok szakértőinek tevékenységére. Ennek érdekében erősítette a már működő szakmai munkacsoportok tevékenységét, s megalakított két új szakmai munkacsoportot **az „e banking” és a makrogazdasági kérdések területén**. A két új munkacsoport hozzájárult a bankszövetségi vélemények jobb megalapozásához.

A közös bankinformációs rendszer működtetése terén a bankok, a Bankszövetség és a Nemzetközi Bankárképző között kialakult együttműködés 2001 folyamán tovább erősödött.

A Bankszövetség nemzetközi kapcsolatai területén a magyar bankrendszer EU-integrációjának elősegítése, a térségben működő bankokkal való kapcsolatok javítása, a nemzetközi sztenderek megismerése és hazai adaptációja vált meghatározó feladattá 2001-ben. E feladatok

végrehajtásához nagyban hozzájárult az, hogy a Bankszövetség képviselői részt vesznek az Európai Bankszabványosítási Bizottság munkacsoportjaiban.

A nemzetközi sztenderdek gyorsabb megismerését segíti, hogy a Magyar Bankszövetség 2001-től bekapcsolódhatott az Európai Bankföderáció azon szakmai munkabizottságainak (Bankfelügyeleti, Számviteli) a munkájába is, amelyekben eddig a társult tagok nem vehettek részt.

A Bankszövetség 2001-ben is folytatta a kétoldalú szakmai találkozók, tapasztalatcserék szervezését, így pl. 2001 I. félévében az észtországi bankok szakértőivel a bankbiztonság témájában, a II. félévben pedig a Lengyel Bankszövetséggel került sor kétoldalú találkozóra az ügyfél kapcsolatok, fogyasztóvédelem témájában.

A Bankszövetség Elnöksége a 2000-ben megkezdett rendszeres sajtóbeszélgetéseket 2001-ben folytatta. A sajtóbeszélgetések célja az volt, hogy a sajtó, illetőleg a sajtón keresztül a közvélemény részletesebb képet kapjon a szövetségi törekvésekről, a bankok véleményéről.

1. A HITELINTÉZETEK MŰKÖDÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ TÖRVÉNYEK, RENDELETEK

1.1 Tőkepiaci törvény

1.1.1. A tőkepiaci törvények felülvizsgálata

Ez év elején a PM Pénz- és Tőkepiaci Főosztálya kapta meg a tőkepiaci törvények felülvizsgálatának feladatát, miután a PM-ben korábban működő Tőkepiaci Szabályozásfejlesztési Munkacsoport megbízatása 2000. év végén megszűnt. Az eredeti elképzelések szerint 2001. március 31-ig kívánta a minisztérium a törvénycsomagot a Parlament elé betérjeszteni. Időközben ez a határidő május végére tolódott ki. A készülő törvénymódosításhoz a PM javaslatokat kért az érintett szaktárcáktól és szakmai érdekképviselőktől. A készülő törvénymódosítás nem kívánta átfogó módon újrakodifikálni az értékpapír-törvény szabályozási területeit és szakított azzal a koncepcióval, amely a hatályos Épt.-t négy önálló törvényre bontaná szét

Az értékpapír fogalmi meghatározása tekintetében a munkacsoport által kidolgozott korábbi változat, amelyet a Bankszövetség is kifogásolt, elvetésre került és a Ptk. jelenlegi fogalmát tekintik kiinduló pontnak.

A vállalatfelvásárlási szabályok módosítása szintén részét képezte volna az új Épt.-nek, a nyilvánosan működő részvénytársaságokkal kapcsolatos vállalatfelvásárlási szabályok módosítása azonban bekerült a pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslatba. A tervezetet előzetesen nem egyeztetették a szakmai érdekképviselőekkel, ezért nem küldtük meg a bankoknak véleményezésre. A tervezetnek az Épt. módosítására vonatkozó része a nyilvánosan működő részvénytársaságban történő befolyásszerzést, a befolyásszerzés közzétételét, a nyilvános vételi ajánlat tartalmát, az ezzel kapcsolatos eljárást, az ellenajánlatot, a vételi ajánlattételi eljárás lezárását, az önkéntes nyilvános vételi ajánlat útján történő befolyásszerzést tartalmazza.

1.1.2. Tőkepiaci törvény

A Pénzügyminisztérium 2001. májusában küldte meg egyeztetésre a tőkepiaci törvény normaszöveg-tervezetét.

A rendkívül terjedelmes, 437 §-ból és 22 mellékletből álló tervezet véleményezésére mindössze 6 nap állt rendelkezésre, s valószínűleg e miatt a törvénytervezet véleményezésébe kevés bank kapcsolódott be.

A tervezet egységes tőkepiaci törvény megalkotását tűzte ki célul. Az új törvény magában foglalja az értékpapír forgalomba hozatalának, a befektetési szolgáltatások és a befektetési szolgáltatók, a befektetés kezelési tevékenységet végző, a befektetési alapok, a tőzsde, és az elszámoló ház működésének, felügyeletének szabályait. A törvénytervezet teljes összhangot kíván teremteni az európai uniós közösségi szabályozással, egy kivétellel, amely a Befektető Védelmi Alap által biztosított követelések összege. Az EU irányelvek által megkövetelt 20 ezer eurós /kb. 6 millió Ft-os/ összeghatár eléréséhez 2007. év végéig kérnek átmeneti időt.

A törvénytervezet nem változtatott az értékpapír fogalmán, de a piaci innováció gyorsabb követése érdekében lehetővé teszi, hogy egyes értékpapír fajtákat PM rendeleti szinten lehessen szabályozni. Módosul a dematerializált papírokra vonatkozó szabályozás: a dematerializált értékpapír a jövőben a KELER-ben keletkezik, és az értékpapír számlavezetőnél csak a tulajdonosi nyilvántartás történik, a papír a forgalmazás során a KELER-ben marad. Nyilvánosan csak dematerializált értékpapírt lehet kibocsátani.

A saját tőkét meghaladó mértékű nyilvános kibocsátás feltétele a hitelminősítés megléte és annak nyilvánossága hozatala. A törvénytervezet nem tartalmazott kötelező tőzsdei bevezetési előírást.

A deviza liberalizációs szabályokkal összhangban a nemzetközi értékpapír forgalmazás területén is megszűnnek a korlátozások; külföldön kibocsátott értékpapírt is lehet venni, illetve egyéb szolgáltatást is igénybe lehet venni, de csak hazai bróker igénybevétele útján.

A törvénytervezet a befektetési vállalkozások alapítását közelíti a hitelintézetekhez, de nincs külön alapítási és működési engedély. A befektetési vállalkozások tőkekövetelménye szigorodik, az értékpapír bizományos esetében 20 millió Ft-ról 50 millió Ft-ra, értékpapír kereskedő esetében 100 millió Ft-ról 200 millió Ft-ra emelkedik a tőkekövetelmény. A befektetési társaságoknál nem lesz változás e tekintetben. A befektetési vállalkozások belső ellenőrzésére, könyvvizsgálatára, az ügyfél eszközeinek elkülönítésére vonatkozóan részletes szabályokat tartalmaz a tervezet, hasonlóan a részvényesi meghatalmazott, az értékpapír kölcsönzés és a nettósítás szabályaihoz.

Változnak a Befektető Védelmi Alapra vonatkozó szabályok: az Alapnak akkor keletkezik kártalanítási kötelezettsége, ha a bíróság elrendeli az Alap tagjának felszámolását. A kártalanítási összeghatár felemelésével egyidejűleg az 1 millió Ft feletti összegre 10 %-os önrészesedés bevezetését rendeli el a tervezet. A díjfizetés alapja az ügyfelek által az Alap tagjára bízott pénz- és értékpapír állomány átlagos nagysága lesz, a díj összege pedig minimum 500 ezer Ft, és legfeljebb a díjalap 1 ezreléke.

Új elem lesz a befektetés kezelési tevékenység és a befektetés kezelő társaság. A befektetés kezelési tevékenységbe tartozik a befektetési alap kezelés, valamint a portfólió kezelés. A

tervezet megfogalmazza a befektetés kezelő általános felelősségi szabályait, és meghatározza a belső szabályzatok lényeges tartalmi követelményeit.

A tőzsdére vonatkozó szabályozás lehetővé kívánja tenni a részvénytársasági formában történő működést, részletes átmeneti szabályokat tartalmaz az átalakulásra. A tervezet egységes szabályozást alkalmaz minden tőzsdére, a kereskedés tárgyától függetlenül.

A tervezethez számos észrevételt tettünk:

A kormány előterjesztés és a törvénytervezet 23. §-ának /3/ bekezdése is szerepelteti, hogy az állampapírokon kívüli értékpapírok nyilvános forgalomba hozatala kizárólag dematerializált értékpapírként történhet. Ismételten szóvá tettük, hogy a hazai infrastruktúrát figyelembe véve ezt a döntést korainak tartjuk. Véleményünk szerint ez indokolatlan különbségtételt eredményez az állampapírok és az egyéb értékpapírok között, másrészt kizár olyan ügyfeleket és értékesítési lehetőségeket, amelyek megfelelő garanciák megléte esetén a befektetők széles köréhez közvetíthetők az értékpapírok nyilvános kibocsátását.

Kifogásoltuk az ügyfél-tájékoztatás rendkívüli kiterjedtségét. Azt javasoltuk, hogy a befektetési eszköz piaci helyzetéről, a nyilvános információkról, az ügylet kockázatáról és a befektető-védelmi rendszerről csak az ügyfél kívánságára legyen köteles a szolgáltató tájékoztatást adni. Ennek hiányában a megbízások felvétele rendkívüli módon nehézkessé válna.

A befektetők védelmével kapcsolatos szabályokat /208. § /5/ bekezdés/ javasoltuk kiegészíteni az ügyfél-követelések fokozott és egyértelmű védelme érdekében, a bírósági végrehajtási törvény módosítása miatt. Javasoltuk, hogy a törvény mondja ki, hogy a befektetési szolgáltató /illetve egyéb szolgáltató/ ellen indított végrehajtást nem lehet foganatosítani a szolgáltató által kezelt ügyfélvagyonra /értékpapírra, ügyfélszámla követelésre, stb./ akkor sem, ha azt a szolgáltató a saját nevében vezettetett, és a rendelkezése alatt álló számlán tartja nyilván hitelintézetnél, letétkezelőnél.

A tőkepiaci törvény tervezetét a Pénzügyminisztérium júliusban ismételten megküldte szakmai egyeztetésre. A tervezet alapján megállapítottuk, hogy a korábbi észrevételeink egy része a tervezet szövegében megjelent, azonban néhány észrevételünket csak részben vették figyelembe; ezeket fenntartottuk. Általános jelleggel megjegyeztük, hogy a bankok egy része a tőzsdékenyséért jelenleg is indokoltnak tartaná, másrészt megfontolásra javasolják a kötvénykibocsátók tekintetében a jelenlegi tőkekorlát fenntartását.

Változatlanul problémásnak tartottuk a tervezet azon fontos újítását, hogy kizárólag dematerializált értékpapír kibocsátást tesz lehetővé a hitelviszonyt megtestesítő nem állampapír piacon. Ez az ügyfelek és a szolgáltatók számára is hátrányos.

A tervezethez számos konkrét észrevételt tettünk, amelyek a törvény szövegezését érintették.

1.1.3. A tőkepiaci törvényekhez kapcsolódó PM rendelet-tervezetek

A Pénzügyminisztérium felkérésére a Bankszövetség a hitelintézetekkel véleményeztette az alábbi, tőkepiaci törvényhez kapcsolódó rendeleteket:

a) a befektetési vállalkozások kintlévőségei, befektetései, mérlegen kívüli tételei és fedezetei minősítésének, illetve értékelésének szempontjai;

- b) a befektetési vállalkozások országhoz tartozó tőkekövetelménye;
- c) a befektetési szolgáltató, elszámolóházi tevékenységet végző szervezet és a tőzsde tájékoztatási kötelezettsége;
- d) az elszámolóháznak nem minősülő elszámolóházi tevékenységet végző szervezet tartalékképzésének módja és mértéke.

A rendelet-tervezetek véleményezése kapcsán a Bankszövetség felhívta a jogalkotók figyelmét arra, hogy az új Tpt. kiveszi a befektetési és kiegészítő befektetési szolgáltatások teljes körét végző hitelintézeteket a befektetési vállalkozások köréből, így a rendelet-tervezetben foglaltak nem érintik az ilyen univerzális tevékenységet végző hitelintézeteket. Ugyanakkor a hitelintézetekre vonatkozóan hatályban vannak hasonló tárgyú rendeletek, és ez szükségessé teszi az egységes terminológia alkalmazását, valamint a befektetési vállalkozások és a hitelintézetek azonos tárgyú szabályai közötti összhang megteremtését. Ennek érdekében számos pontosító és részletes kiegészítő észrevétel fogalmazódott meg a tőkepiaci törvényekhez kapcsolódó és a befektetési vállalkozások szabályozását szolgáló rendeletekhez, így elsősorban az a/, valamint a b/ pont alatt felsorolt rendeletekhez.

1.2. Pénzmosási törvény módosítása

2001 nyarán szükségessé vált a pénzmosási törvény módosítása, mivel júniusban Magyarország sajnálatos módon a pénzmosással foglalkozó nemzetközi szervezet (Financial Action Task Force on Money Laundering, FATF) értékelésében a nem együttműködő országok közé került. (A Bankszövetség Elnöksége egyébként még áprilisban megtárgyalta és egyetértett-korábbi álláspontjának módosításával-a nem névre szóló pénzügyi eszközök 2002. január 1.-től való megszüntetésével, amit jelzett is az illetékes hatóságoknak.)

A törvényjavaslatot a devizatörvény módosításához kapcsolódóan nyújtották be összefoglalóan az Országgyűléshez. A terrorizmus-ellenes átfogó törvény a pénzmosási törvény módosítására is eltérő, a korábbi tervezetektől szigorúbb rendelkezéseket tartalmaz: a pénzmosási törvény hatályát kiterjeszti az ingatlanközvetítői, nemesfém-ékszer és nemesfém-díszmű áru forgalmazói tevékenységet folytató, kulturális javakat árverésen vagy bizományosi minőségben értékesítő szervezetekre, az ügyvédi letéteket kezelő ügyvédekre, a közjegyzőkre, a könyvvizsgálókra és a vámhatóságra.

A tervezet az ügyfélazonosítási kötelezettséget az eddigieknél részletesebben szabályozza és bizonyos rendelkezéseket átemel a törvénybe a törvény végrehajtási rendeletéből. Új rendelkezés a törvényben, hogy az országhatárt átlépő személyek, amennyiben 1 millió Ft-ot elérő vagy meghaladó összegű Ft vagy valuta van a birtokukban, kötelesek ezt a vámhatóságnak bejelenteni és az ügyfélazonosításhoz szükséges adataikat, valamint a pénz nemét és összegét a vámhatóságnak megadni.

A pénzváltó szervezetek a 300 ezer Ft-ot elérő vagy meghaladó összegű pénzváltási tranzakciók esetén kötelesek az ügyfelet azonosítani.

A bankokat közvetlenül érintő új rendelkezés, hogy a pénzügyi szolgáltató szervezet kivételesen felfüggesztheti a gyanús ügyletek lebonyolítását, ha a pénzmosásra utaló adat, tény vagy körülmény ellenőrzéséhez rendőri intézkedést lát szükségesnek. A pénzügyi szolgáltató szervezet ebben az esetben haladéktalanul köteles értesíteni az ORFK-t annak érdekében, hogy a bejelentés megalapozottságát ellenőrizhessék. Ha az ORFK a bejelentés tudomásul vételétől számított 4 órán belül pénzmosás gyanújára utaló információt nem állapít meg, vagy a pénzügyi szolgáltató szervezet értesítése egyéb okból marad el, az ügyletet haladéktalanul teljesíteni kell.

A rendelkezéssel kapcsolatban a Pénzügyminisztériumhoz megküldött észrevételünkben közöltük, hogy az a gyakorlatban nehezen megvalósítható. Az elektronikus átutalási rendszerek esetében csak utólagos ellenőrzés működik, egyéb átutalásoknál pedig a pénzforgalmi jogszabály napon belüli vagy másnapi teljesítést ír elő. A tranzakció késleltetése nagyobb zökkenők nélkül csak akkor kivihető, ha az ORFK értesítését a hitelintézet még a délelőtti vagy kora reggeli órákban meg tudja tenni. Ahhoz, hogy a tervezett intézkedés végrehajtható legyen, az ORFK-n és a bankokban is éjszakai ügyeleti rendszert kellene működtetni. Problematikus az is, hogy ha az ORFK nem erősíti meg a bank gyanúját és a felfüggesztés miatt a tranzakció az ügyleti határidőkön túl nyúlik. Emiatt kártérítési igények felmerülésével is számolni lehet.

Az október 1-i közigazgatási értekezletet megelőző egyeztetés során ismételten felvetettük és kértük a hitelintézeti törvény szerinti "B" kategóriájú ügynök kivételét a pénzmosási törvény hatálya alól.

A Bankszövetség a lakossági hitelezéssel foglalkozó bankok felkérésére kezdeményezte a Pénzügyminisztériumnál a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 1994. évi XXIV. törvény módosítását. A Hpt. 2001. január 1-jén hatályba lépett módosítása az ügynöki tevékenység definíciójára vonatkozóan két külön kategóriát vezetett be. A Hpt. 2. sz. mellékletének I. fejezet 12. pontja egy új b/ ponttal bővült, amely lényegében teljesítési segédi tevékenységet határoz meg. /Az a/ pont lényegében az eddigi teljes körű ügynöki tevékenységet fedi le/. A b/ pont szerinti ügynök a pénzügyi intézmény pénzügyi szolgáltatási, illetőleg kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységének **előkészítése** érdekében végzi tevékenységét, amelynek során az **ügyfél pénzét, illetőleg eszközét nem kezeli, és önállóan kötelezettséget nem vállal.**

A pénzmosási törvény módosítása azért vált szükségessé, mert a pénzügyi vállalkozásnak nem minősülő b/ típusú ügynökök is a tevékenységi szemléletű pénzmosási törvény hatálya alá tartoznak. Ebből következően ezek az ügynökök is kötelesek pénzmosási szabályzatot készíteni, a pénzmosással kapcsolatos belső ellenőrzési és információs rendszert működtetni, annak ellenére, hogy a tevékenység jellegéből, a készpénz mozgás hiányából adódóan kizárt az, hogy ténylegesen pénzmosási tevékenység folyjon az ügynökök közvetítésével.

1.2.1. A 2001. évi LXXXIII. törvény a terrorizmus elleni küzdelemről, a pénzmosás megakadályozásáról szóló rendelkezések szigorításáról, valamint az egyes korlátozó intézkedések elrendeléséről

A törvényjavaslat egyeztetésébe a „Pénzmosási Koordinációs Bizottságon” keresztül vonták be a Bankszövetséget, rendszerint rövid határidőkkel, emiatt a javaslat az egyes fordulóiban csak a bankok szűkebb körével volt egyeztethető.

Ennek ellenére a tervezethez és a már benyújtott törvény-javaslatához is számos észrevétel, illetve módosító indítvány készült, amelyek jelentős része beépült a tervezetbe. **Elfogadták a Hpt. szerinti b) típusú ügynök mentesítését a pénzmosással összefüggő kötelezettségek alól**, s az ügyfél azonosítás módjával, a tranzakciók felfüggesztésével kapcsolatos észrevételek egy részét ugyancsak beépítették a törvénybe. Elfogadták azt a javaslatot is, hogy a törvény ne a kihirdetés napján lépjen hatályba, hanem két héttel később, hogy az érintett szervezeteknek módjuk legyen felkészülni az új feladatokra.

A Bankszövetség aktívan részt vett a törvényhez kapcsolódó végrehajtási kormányrendelet előkészítésében, megszövegezésében is, amelyet a bankok jogászaival és a Bankbiztonsági Munkabizottság pénzmosási albizottságával is egyeztetett.

A Bankszövetség kezdeményezte, hogy a PM tegyen közzé listát azokról a országokról, amelyekkel Magyarországnak nincs jogsegély-egyezménye, s azokról is, amelyek pénzmosásra vonatkozó belső szabályozása a nem felel meg az OECD előírásainak.

A tényleges tulajdonos azonosításával, az ügyfél azonosítás rendjével kapcsolatban is számos észrevétel fogalmazódott meg, amelyek jelentős része ugyancsak beépült a tervezetbe. A tervezetet - a Kormány döntését követően - a Bankszövetség a bankoknak e-mailen keresztül azonnal megküldte, tekintettel arra, hogy a rendelet hatályba léptetése a törvénnyel egy időben történt, visszamenőleges hatállyal.

A magyarországi jogalkotási eredményekről, s a bankrendszer ezzel összefüggő feladatairól a Bankszövetség ez irányú tevékenységéről levélben részletesen tájékoztattuk a Brüsszeli Bankföderáció szakértőit. A Bankszövetség képviselője folyamatosan részt vesz a Pénzmosás Elleni Koordinációs Bizottság ülésein. A Bankszövetség 2001. december 4-én fogadta az Európai Tanács Vizsgáló Bizottságának delegációját, a megbeszélésen banki szakértők is részt vettek. A delegációt a főtitkár tájékoztatta a Bankszövetség pénzmosás elleni küzdelemmel kapcsolatos tevékenységéről, s az új jogszabályok végrehajtásával kapcsolatos kérdésekről. A delegáció – többek között- élénken érdeklődött a tényleges tulajdonos azonosításáról, a letéti jegyek megszüntetéséről, a gyanús esetek bejelentésének rendjéről, s a bejelentések megszűrésének lehetőségeiről.

A Bankszövetség a PSZÁF és a PM illetékesei bevonásával december 18-án konzultációt szervezett a banki szakértők részére, melyet Balogh László, a pénzmosás elleni tevékenység koordinálására kinevezett kormánybiztos nyitott meg. A bankoktól a jogász kollégákon kívül a bankbiztonsági szakértők és a pénzmosással kapcsolatos feladatokra kijelölt felelős vezetők vettek részt. A konzultációt követően a Bankszövetség kezdeményezte a PSZÁF-nél, hogy a nyitott vagy vitás kérdésekről történjen további konzultáció, illetve a PSZÁF a honlapján tegye közzé az aktuális állásfoglalásokat.

1.2.2. Az anonim takarékbetétek megszüntetése

A Pénzügyminisztériumtól 2001. júliusában megkapott tervezethez a Bankszövetség számos, pontosító észrevételt fűzött, amelyek egy részét a későbbi munka során figyelembe vették. A tervezet további egyeztetésébe azonban a bankokat és a Bankszövetséget nem vonták be. A Pénzügyminisztérium az Országgyűléshez a T/5001. számon benyújtott, a pénzügyeket szabályozó egyes jogszabályok módosításáról szóló törvényjavaslatba illesztette be a takarékbetétekről szóló 1989. évi 2. számú tvr. módosítását.

A törvényjavaslat 2002. január 1-jétől kezdődően előírja, hogy takarékbetét szerződést csak névre szólóan lehet. kötni A hitelintézet az elhelyező és a kedvezményezett megnevezése esetén a kedvezményezettet is köteles a pénzmosási jogszabályok rendelkezései szerint azonosítani és az azonosítás adatait a takarékbetét szerződés megszűnését követően még legalább 10 évig megőrizni.

A 2002. január 1-jét megelőzően nem névre szólóan, a rendelkezési jog fenntartásával elhelyezett takarékbetét szerződések esetében a betétet névre szólóvá kell átalakítani, a bemutató személy azonosítását el kell végezni. Abban az esetben, hogy ha csak 2003. január 1.-ét követően jelentkezik először az ügyfél és a betét összege eléri, vagy meghaladja a 2 millió Ft-ot, az ügyfél azonosítást követően az ügyfél adatait a pénzügyi törvény alapján a hitelintézetnek meg kell küldenie az ORFK részére. A Bankfelügyelet ez utóbbi rendelkezés törlését kérte a törvényjavaslatból, alkotmányossági, adatvédelmi megfontolások alapján, valamint arra történő hivatkozással, hogy a rendelkezés a hitelintézeti törvénnyel és a pénzügyi törvénnyel sincs kellő módon összehangolva.

A szeptember 11-i terrortámadást követően a Kormány átfogó terrorizmus-ellenes törvényjavaslatot készített elő, amely szigorúbb rendelkezéseket írt elő a pénzügyi törvény és a takarékbetét tvr. módosítására is. A takarékbetét tvr. módosítása az előzőekben ismertetett módon tartalmazta az anonim betétek megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket. A 2 millió Ft-ot elérő, vagy meghaladó összegű takarékbetétek névre szólóvá történő átalakítása esetében azonban már 2002. június 30.-tól előírta az ügyfél adatainak az ORFK részére történő megküldését.

1.3. A hitelintézeti törvény módosítása

1.3.1. A 13/2001. (III.9.) a tőke megfelelési mutató számításáról szóló PM rendelet egyeztetése

A Bankszövetség két alkalommal: 2001. január végén, valamint február végén megkapta a PM rendelet tervezetét, amelyet a hitelintézetek teljes körével véleményeztetett. A hitelintézetek az új rendelettel kapcsolatban néhány nagyon fontos elvi problémát vetettek fel, illetve a rendelet számos előírását, annak szakmai pontosságát és helyességét kifogásolták. A készülő rendelet-tervezethez kapcsolódóan a Bankszövetség mind a két alkalommal a szükséges módosításokra szöveges javaslatokat tett: egyrészt a prudenciális szabályok szakmai részét kifogásolta, másrészt hiányolta az alkalmazott definíciók pontosságát, illetve egyes előírások és definíciók hiányát.

Az írásban közölt észrevételek nagy részét a rendelet újabb változatainak készítése során a Pénzügyminisztérium hasznosította, sőt megköszönte a bankszövetségi szakértők szakmai hozzájárulását az új rendelet megalkotásához. Néhány elvi jelentőségű észrevétel azonban még a február végi változatban is nyitva maradt, ezért a Pénzügyminisztériumban a Bankszövetség, IM, MNB részvételével sor került a fennmaradó vitatott előírások szóbeli egyeztetésére. Ezen a megbeszélésen a bankszövetségi munkatárs mellett részt vett néhány bank felkért szakértője is.

A tőke megfelelési mutató számításáról szóló rendelet kapcsán jeleztük a PM-nek, hogy a Hpt. módosítását követően a törvény 79. § (4) bekezdésének új szövegéhez kapcsolódó probléma merült fel, nevezetesen az, hogy a törvény 53. §-ának (2) bekezdése 2001. január 1.-től módosította a nagy kockázati limitben figyelembe veendő függő kötelezettségek beszámításának módját és pedig oly módon, hogy azokat a tőke megfelelési mutató számításában csak akkor lehet 50 %-os súlyozásúnak tekinteni, amennyiben ezeket a tőke megfelelési mutató számításáról szóló PM rendelet alacsony ügyletkockázatú vagy kockázatmentesként határozza meg. Korábban a Hpt. módosítás előtti 79. § (4) bekezdése a nagy kockázat vállalatok számításánál minden függő tételt maximum 50 %-os értékben vett figyelembe.

A fenti törvényhely változásából keletkező probléma súlyát érzékelteti, hogy a függő kötelezettségek 1999. évi 2136 milliárd Ft értékéből kiindulva a hitelintézetek által jelzett teljes bankrendszeri kötelezettségvállalás, amelyet ezután nem 50 %-os, hanem 100 %-os értéken kellene figyelembe venni, elérhette volna az 1500-1600 milliárd Ft-ot. A közelítő számításokkal arra lehet következtetni, hogy a nagykockázat alá eső ügyletekben bekövetkező szabályváltozás miatt akár 70 milliárd Ft-tal csökkenhetett volna a bankrendszerben a tőkemegfelelés alapjául szolgáló szavatoló tőke, ami az ország megítélésében és a magyar bankok nemzetközi minősítésére negatív hatással lehetett volna.

A probléma megoldására a Bankszövetség azt javasolta, hogy a rendelet hatályba lépése előtt megkötött függő ügyletekre két éves türelmi időt kell biztosítani a fennálló követelések átstrukturálásához és a negatív hatások elkerüléséhez.

A jogalkotókkal abban sikerült megegyezni, és ez került be a rendelet hatályos szövegébe is, hogy a Hpt. 79. §-a (4) bekezdésének alkalmazásában az e rendelet hatályba lépését megelőzően kötött szerződések alapján fennálló kötelezettségek a Hpt. 79. §-ának (2) és (7) bekezdése szerinti kockázatvállalás számításánál 2002. január 1.-ig alacsony kockázatúnak minősültek. Így a Bankszövetség által kért 2 éves türelmi időt egy évre lerövidítették, de ez is lehetőséget adott a bankoknak a megfelelő struktúra átalakítására.

Másik, a banki szakértők által jelzett szakmai probléma az volt – amit a korábbi rendeletben is kifogásoltak a szakemberek –, hogy a származtatott ügyletekből eredő követelések ügyletkockázati súlyozásánál, pl. a le nem hívott hitelkeretekenél, a kockázat meghatározásához az eredeti lejáratot veszik alapul és nem a hitelintézetek által szakmailag helyesebbnek ítélt hátralévő lejáratot. Az új rendelet a származtatott ügyletekből eredő ügyletkockázatok súlyozására a két módszer közül valamelyik alkalmazását írja elő: a piaci árazás szerinti módszert, amely hátralévő lejáratok meghatározásán alapul, illetve az eredeti kockázat szerinti módszert, amikor az egyes szerződések szerződéskötési értékét (tényleges elvi főösszegeit) kell alapul venni a rendeletben meghatározott súlyok alkalmazásával. A tőkemegfelelési mutatót számító, kereskedési könyvet nem vezető hitelintézet minden év december 15-ig dönt az általa alkalmazott módszerről és erre vonatkozó döntését december 20.-áig bejelenti a Felügyeletnek. A kereskedési könyvet vezető hitelintézet és befektetési vállalkozás csak a piaci árazás szerinti módszert használhatja. Ezzel a hitelintézetek vázolt problémája megoldódott.

Az egyeztetéseken nagy vita alakult ki a származtatott ügyletek közül a kiírt opciók partnerrel szembeni kockázatvállalásának kezeléséről. A banki szakértők azt az álláspontot erősítették meg, hogy a kiírt opció nem tekinthető a partnerrel szembeni hitelkockázatnak, mivel az opciós díj kifizetése után, a kiírónak hitelkockázata nincs, mert vagy beváltják az opciót vagy sem. A 8 %-os tőkemegfelelési követelmény csak lehívás esetén szükséges, a lehívás maga pedig egy spotügyletnek tekinthető. Hosszas egyeztetés után a Pénzügyminisztérium, illetve a Felügyelet és a banki szakértők közös szakmai álláspontot alakítottak ki és az ennek megfelelő szöveg beépült az új kormányrendeletbe. A tőkemegfelelési mutató számításáról szóló 13/2001. (III.9.) PM rendelet 2001. március 9-én megjelent.

1.3.2. Az összevont tőke megfelelési mutató számításáról szóló rendelet tervezete. Az ehhez kapcsolódó Hpt. módosítás

A PSZÁF véleményezésre megküldte a Bankszövetségnek az összevont tőke megfelelési mutató számításáról szóló PM rendelet tervezetét, valamint a hitelintézeti törvény összevont felügyeletre és a tőke megfelelési mutató számítására vonatkozó szabályainak tervezett módosítását. A két tervezetet véleményezésre megküldtük az összes banknak és elsősorban a pénzügyi konglomerátumokkal rendelkező bankoktól számos észrevétel érkezett. Ezeket összefoglalóan megküldtük a rendeletet és a Hpt. módosítását előkészítő intézményeknek.

A bankszövetségi észrevételek egyik része koncepcionális jellegű volt, a másik részük a Hpt. módosítások és a készülő rendelet-tervezet pontosítására, a kettő közötti összhang megteremtésére irányult. Emellett az érintett bankok részéről számos kérdés merült fel a szabályozás értelmezésével, gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban.

A banki szakértők által felvetett koncepcionális észrevételek közül legnagyobb hangsúllyal a következő kérdések szerepeltek:

- legfontosabb problémaként merült fel, hogy a Hpt. módosításában és a PM rendelet tervezetében a konszolidált tőke megfelelésre kötelezett vállalkozási kör nem volt összhangban a számviteli törvényben konszolidált beszámoló készítésére kötelezett körrel, illetve a megküldött tervezetek a számviteli konszolidációhoz viszonyítva ezt a kört általában jelentősen kibővítették.

Az eltérés nagyrészt abból adódott, hogy a számviteli törvény konszolidált beszámoló készítésére vonatkozó rendelkezései szerint bizonyos leányvállalatokat, társult és közös vezetésű vállalkozásokat mentesíteni lehet a teljes körű, a számvitel szabályai szerinti konszolidáció alól. Ezekre a mentesítési szabályokra a tervezetek nem voltak tekintettel.

Összességében a Bankszövetség azt kifogásolta, hogy a pénzügyi intézményeknek kétféle konszolidációt legyen kötelező végrehajtani. A probléma megoldására konkrét javaslatokat tettünk a két konszolidációs kör közelítésére, illetve a módszerek egységesítése érdekében;

- a tervezetek első egyeztetésének késői időpontjára, valamint a tervezetekkel kapcsolatban felmerült szerteágazó szakmai problémákra való tekintettel, a rendelet-tervezet szerinti 2001. október 1-i hatálybalépési határidő helyett javasoltuk, hogy a hatálylépés legkorábban 2002. január 1. legyen, annak érdekében, hogy a további egyeztetésekre és az előkészületekre kellő idő álljon rendelkezésre;
- észrevételeztük, hogy a PM rendelet-tervezetben és az ehhez kapcsolódó Hpt. módosításokban új fogalmak jelennek meg, amelyek egy része (pl. a szoros kapcsolat) komoly értelmezési problémát okoz. Ugyancsak kifogásoltuk, hogy az összevont tőke megfelelésre vonatkozó rendelet-tervezetben megjelenő fogalmak egy része nem csak a rendelet által konszolidációra kötelezett intézményekre vonatkozik, hanem általánosabb érvényű, más pénzügyi intézményeket is szabályoz. Ezért konkrét javaslatokat tettünk a fogalmak pontosítására és a Hpt., illetve PM rendelet közötti átcsoportosításukra.

A bankszövetségi észrevételek tételes egyeztetésére a PSZÁF-nál tartott értekezleten került sor, ahol részt vettek a PM, az MNB és a PSZÁF képviselői, a Bankszövetséget több hitelintézeti szakértő is képviselte. Az egyeztetés folyamán a PSZÁF elnökhelyettese és a PM számviteli osztályának vezetője olyan kompromisszumos megoldás keresésében állapodtak meg, mely szerint a két konszolidációs kör közeledne egymáshoz. Ugyanezt a célt szolgálja a Bankszövetség által kifogásolt fogalmak egy részének pontosítása is. Mindezek által a

prudenciális és a számviteli konszolidáció bizonyos eltérései fennmaradtak, de az eltérés terjedelme valószínűsíthetően aránylag kicsi (becslések szerint 1 % körüli) lesz.

Az egyeztetésen sikerült megállapodni a hatálybalépés időpontjában, amely a bankszövetségi javaslatnak megfelelően 2002. január 1.

Az egyeztetésen új koncepcionális kérdés került előtérbe, amely szerint a Hpt. 5. mellékletének 18. pontja értelmében egyes hitelintézetekre is vonatkozik olyan módosítás, mely szerint a szavatoló tőkéből – a számítása során az eddig is levonásba helyezett pénzügyi közvetítőkben lévő hitelintézeti befolyásoló részesedéseken túlmenően - le kell vonni a járulékos vállalkozásokban és a befektetési alapkezelőkben lévő befolyásoló részesedéseket is. Ez becslések szerint a bankszektor szintjén több tízmilliárdos összegű új levonást jelent és jelentősen ronthatja a hitelintézetek tőkemegfelelését, illetve egyes hitelintézeteknél komoly túllépést eredményezhet a szavatoló tőkéhez kapcsolódó prudenciális limiteknél. Előzetes jelleggel kértük a PSZÁF képviselőit, hogy vizsgálják meg e módosítás összhangját az EU szabályokkal, illetve ha a módosítás elkerülhetetlen, akkor átmeneti szabállyal biztosítsanak megfelelő átfutási időt az új szabályhoz történő alkalmazkodáshoz.

1.3.3. Az összevont tőkemegfelelési mutató számításáról szóló, valamint a hitelintézetek szavatoló tőkéjével és tőkemegfelelésével kapcsolatos jogszabályok

E jogszabályok egyeztetésére 2001. II-III. negyedévében került sor. A bankszövetségi észrevételek átvezetése után készült jogszabály tervezetnek a hitelintézeti szakértők bevonásával a PSZÁF munkatársaival történt szóbeli egyeztetésén néhány – korábban a Bankszövetség által vitatott – kérdésben sikerült a hitelintézetek számára elfogadható módon megállapodni:

- Megállapodás született az új rendelet hatályba lépésének határidejéről; az új konszolidált tőkemegfelelési szabályokra vonatkozó előírások 2002. december 31.-től lépnek hatályba;
- a nem konszolidált módon számított tőkemegfelelés módosított szabályait, a Hpt. 5. sz. mellékletét érintő változtatásokat a PSZÁF javaslata szerint első alkalommal 2002. február végén kell alkalmazni;
- a hitelintézeti szakértők kérésének megfelelően sikerült megállapodni abban, hogy a járulékos vállalkozások és a befektetési alapkezelő tőkéjét nem kell levonni a szavatoló tőke számítása során;
- a hitelintézeti javaslatoknak megfelelően megállapodás jött létre az átmeneti szabályokról, valamint a szankciók késleltetett alkalmazásáról;
- A befolyásoló részesedésekre vonatkozó szabályoknál a jogszabály átvette a számviteli törvény szerinti előírásokat.

Az októberi egyeztetést követően kiderült, hogy az országgyűlési munka menetrendjébe már nem sikerült beilleszteni a Hpt. tervezett módosítását, ennek hiányában azonban az egyeztetett jogszabály hatályba léptetésére sem kerülhet sor, így 2002.-ben folytatódik az egyeztetés.

1.3.4. Az országhockázat tőkekövetelményéről szóló rendelet módosítása

A korábbi, országhockázatot szabályozó rendelethez viszonyítva a módosítás leglényegesebb pontja, hogy a kockázatvállalás ország kategóriáinként meghatározott határértéke és a hitelintézet tőkealapja közé eső részre, valamint a hitelintézet tőkealapját meghaladó országhockázat vállalása esetén a hitelintézetnek az országhockázatot az eddigi céltartalék helyett tőkekövetelménnyel kell fedezni. A rendelet-tervezettel kapcsolatban a hitelintézetek a következő észrevételeket tették:

- felvetették, hogy fontos elvi problémaként jelentkezik, hogy az országhockázatra az új tervezet szerint előírt tőkekövetelményre vonatkozó szabály és a hatályban lévő 25/1998. (X.9.) PM rendelet alkalmazása között nem biztosított az átmenet. A hatályos rendelet szerint az országhockázatra céltartalékot kell képezni. A különböző rendeletekben előírt határidők nincsenek összhangban egymással, így a 2001. január 1-jén hatályba lépett, a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 250/2000. (XII.24.) Kormányrendelet 31. § (6) bekezdése szerint az országhockázati céltartalékot a hitelintézeteknek meg kell szüntetniük az egyéb bevételekkel szemben. Ugyanakkor az egyeztetés alatt álló módosított országhockázati rendelet csak 2001. április 1-jével lépett volna hatályba, addig érvényben maradt volna a régi 25/1998. (X.9.) PM rendelet, melynek értelmében az országhockázatra változatlanul céltartalékot kell képezni.

A határidők között keletkezett ellentmondást csak fokozta, hogy a 2001. január 1.-től hatályba lépett módosított hitelintézeti törvény szerint a tőkemegfelelési mutató számításakor a szavatoló tőkét csökkenteni kell az országhockázati tőkekövetelmény összegével.

A Bankszövetség felhívta a rendeletalkotók figyelmét arra, hogy a rendeletbe be kell iktatni egy átmeneti szabályt, amely rendezi a határidők közötti ellentmondásokat és lehetővé teszi, hogy a hitelintézetek képesek legyenek a jogszabályoknak megfelelően eljárni.

A bankszövetségi észrevételnek megfelelően a rendeletbe beiktatták az új 8. §-t, mely szerint a számviteli szabályok alapján elszámolt országhockázati céltartalékot átmenetileg, 2001. december 31-ig az országhockázat fedezéséhez rendelkezésre álló tőkeként figyelembe lehet venni, feltéve, ha a hitelintézetnek ennek megfelelő összegű - a számított adóval csökkentett - nyeresége keletkezett. Arról is rendelkezett az új rendelet e §-a, hogy milyen eljárást kell követni abban az esetben, ha a hitelintézet veszteséges.

- A rendelet mellékletét képező besorolási országlista ugyan nem kapcsolódott szorosan a rendelet módosításához, a hitelintézetek ismét számos, konkrét módosító javaslatot tettek az egyes országok kockázatának megváltoztatására, illetve kifogásolták, hogy nem ismertek azok a kritériumok, amelyeknek alapján a lista negyedéves aktualizálása történik. A Bankszövetséget a PSZÁF is támogatta abban, hogy a besorolás átláthatóságának érdekében az MNB mutassa be módszertanát és készítsen egy összehasonlító listát, amelyben a világ összes országára nézve bemutatja több, nemzetközileg elismert minősítő cég által készített besorolást és ezt küldje meg a Bankszövetségnek, a PM-nek és a PSZÁF-nak.

A PM a rendeletbe számos, bankszövetségi pontosító szakmai javaslatot beépített. A végleges 16/2001. (III.9.) PM rendelet márciusban megjelent.

1.3.5. A deviza nyitott pozíció számításáról szóló 41/1996. (XII.28.) PM rendelet módosítása

A hitelintézeti törvény módosításához kapcsolódóan a Pénzügyminisztérium két alkalommal megküldte véleményezésre a rendelet módosításának tervezetét. A tervezet előzetes szakmai egyeztetése során a pénzügyintézeti szakértők kifogásolták, hogy: a PM rendelet-tervezete értelmében kétféle módon kell számítani a deviza nyitott pozíciót: egyrészt a készülő rendelet értelmében az összesített deviza nyitott pozíciót az egyes külföldi pénznemekben fennálló és forintban kifejezett, előjel nélküli (hosszú és rövid) pozíció összegeként, valamint a kereskedési könyvről szóló 244/2000. (XII.24.) Korm. rendelet 40. §-ában meghatározottak szerint kell elvégezni. A PM és az MNB azonban fenntartották azt az álláspontot, hogy a deviza nyitott pozíció – szavatoló tőke mértékében meghatározott – mennyiségi szabályozása a jövőben is érvényben marad. A szabályozás szempontjából figyelembe veendő szavatoló tőke alapot azonban a hitelintézeti kéréseknek megfelelően a Hpt.-re történő hivatkozással pontosan definiálták (1. § (5) bekezdés).

A bankok második jelentősebb problémája az volt, hogy a módosítás előtt a rendelet 2. §-a (8) bekezdése lehetőséget adott arra, hogy a pénzügyintézet saját könyvelési rendszerétől függően választhasson a hogy a mérlegben nyilvántartott, devizában felmerülő esedékes, de még ki nem fizetett, valamint a járó, de még nem esedékes kamatokat saját választása szerint figyelembe veszi-e vagy sem a nyitott pozíció számításánál.

Az új módosított tervezetben ez a paragrafus (2. § (8) bekezdése) a PM szándéka szerint hatályon kívül került volna. A tervezett módosítás különösen azoknál a hitelintézeteknek jelenthetett volna komoly problémát, amelyek a régi rendelet értelmében a deviza passzív és aktív elszámolásokat nem vették figyelembe, élve a rendelet adta lehetőséggel. Jeleztük a PM felé, hogy az idézett szabály elhagyása igen komoly számítástechnikai fejlesztést és jelentős anyagi ráfordítást igényel, amelyre az érintett hitelintézeteknél már a rendelet késedelmes megjelenése miatt sem volt lehetőség. A Bankszövetség azt kérte, hogy e szabályhely törlése esetén e hitelintézeteknek elég hosszú türelmi időt álljon rendelkezésre az új szabályozás okozta változások bevezetéséhez.

A 41/1996. (XII. 28.) PM rendeletet módosító 15/2001. (III.9.) PM rendelet a régi rendelet 2. §-ának (8) - (9) bekezdését ugyan hatályon kívül helyezte, de ennek hatályba lépését 2001. október 1-jével határozta meg, s ezzel biztosította az érintett hitelintézetek részére az átálláshoz szükséges türelmi időt.

A rendelet-tervezet egyeztetése során a hitelintézetek jelezték, hogy a deviza nyitott pozícióval kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettségről szóló 35/1999. (XII.26.) PM rendeletben megfogalmazottak és a rendelet-tervezetben előírt, az MNB számára a hitelintézetek deviza helyzetének változásáról készítendő operatív napi jelentés nincs összhangban egymással. Az eltérő szabályozás esetén a hitelintézetek valamelyik előírásnak nem tudnak eleget tenni. Az új számviteli előírások értelmében a könyv szerinti nettó érték alapján nem lehet elkészíteni, illetve teljesíteni az MNB által előírt napi jelentést.

A PM-ben tartott szakmai egyeztetése során a szakértőknek sikerült ebben a kérdésben megállapodniuk, és a módosított 15/2001. (III.9.) PM rendelet 7. §-ának (2) bekezdése értelmében a hitelintézetek a napi deviza nyitott pozíció számításánál - 2001. szeptember 30-ig – a könyv szerinti érték helyett a kintlevőségek, befektetések, mérlegen kívüli tételek és a fedezetek minősítésének és értékelésének szabályairól szóló 14/2001. (III.9.) PM rendeletben meghatározott bruttó könyv szerinti értéket is alkalmazhatják.

1.3.6. A kintlevőségek, befektetések, mérlegen kívüli tételek és a fedezetek minősítésének és értékelésének szempontjairól szóló rendelet módosítása

A rendelet-tervezetet két alkalommal 2001. januárjában, majd februárjában a PM véleményezésre megküldte a Bankszövetségnek.

A hitelintézeti szakértők elsősorban azt kifogásolták, hogy a hitelintézetek által kötelezően készítendő szabályzatok struktúrája a módosítások következtében megváltozik. A legfontosabb törvények módosítása nyomán belépő sokirányú és nagy átrendeződést eredményező szabályozási változások (a Hpt., a számviteli törvény és a hitelintézeti számvitelről szóló kormányrendelet módosítása mellett, a kereskedési könyvről szóló új rendelet) miatt, túlzottnak és feleslegesnek ítélték e rendelet-tervezetben egyes új szabályzatok beiktatását, valamint igényelték az egyes szabályzatok közötti nagymértékű átfedések megszüntetését és a korábban alkalmazott belső, kötelező szabályozási struktúra fenntartását.

A fenti általános észrevételen túlmenően a hitelintézeti szakértők konkrétan, és a rendelet megfelelő szakaszaira történő hivatkozással felsorolták a rendeletben található kötelező szabályzatok közötti átfedéseket, és pontosító javaslatokat tettek az egyes szabályzatok logikusabb szerkezetére, az alkalmazott definíciók szakmai pontosítására, valamint rámutattak a rendelet azon előírásaira, amelyek ellentmondanak más hatályos törvényeknek vagy rendeleti előírásoknak.

A rendeletnek a Pénzügyminisztériumban történt szűk körű (PM, PSZÁF, MNB, IM, MBSZ) egyeztetése során a PM és a PSZÁF ugyan ragaszkodott az új kötelező szabályzati struktúrához, arra való hivatkozással, hogy az újonnan beiktatott szabályzatok egyes esetekben csak megnevezésükben változtak, de a Bankszövetség és a bankok által javasolt szakmai pontosításokat, észrevételeket többségükben elfogadták.

Összességében, a Pénzügyminisztérium pozitívan értékelte a Bankszövetség szakmai hozzájárulását az új rendelet előkészítéséhez. A 14/2001. (III. 9.) PM rendelet március 9-én megjelent.

1.3.7. A betéti kamat, az értékpapír hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. /III. 5./ kormányrendelet módosítása

A Pénzügyminisztérium felkérésére a Bankszövetség a hitelintézetekkel véleményeztette az Államadósság Kezelő Központ által tett, a betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet módosítására vonatkozó javaslatot.

Az a vélemény alakult ki, hogy a Kormányrendelet módosítását valamennyi értékpapír esetében egységesen kellene elvégezni, tekintettel arra, hogy az EMU szabványtól való eltérés valamennyi értékpapírfajtát érinti. Az értékpapírok hozamának összehasonlíthatósága érdekében megfontolandónak tartottuk a különböző kibocsátók által forgalmazott kamatozó értékpapírok hozamszámításának az állampapírokéhoz hasonló EU konform megváltoztatását. A különböző értékpapírok eltérő hozamszámítási módszere ugyanis zavart okoz a piaci szereplők között, míg

az egyszeri változtatást az összehasonlíthatóság és átláthatóság, az EU konform számítás biztosítása érdekében a piaci szereplők el tudják fogadni.

E fontosabb észrevétel részeként a Bankszövetség - az ÁKK javaslatban leírtakkal szemben - javasolta a módosítás egy lépcsőben való bevezetését, amely szerint első lépésben – 2002. január 1.-től – csupán a kibocsátáskor 1 évnél hosszabb lejáratú fix kamatozású magyar államkötvények EU konform hozamszámítási módszere kerülne bevezetésre.

A módosítás hatályba lépésére javasolt 2002. január 1-i határidőt nem tartottuk reálisnak, tekintettel arra, hogy az átálláshoz új szoftver alkalmazása szükséges és 2001-ben már nem állt rendelkezésre elegendő idő ennek beszerzésére. Az év végéig a módosított rendelet nem jelent meg.

1.3.8. A hitelintézetek által kiszervezhető tevékenységekről szóló szabályozás

A Pénzügyminisztérium június végén küldte meg véleményezésre a kiszervezés lehetőségeiről szóló rendelet-tervezetet, miután hosszas jogi rendezetlenség után megkapta a törvényi felhatalmazást, hogy az eredetileg (a Hpt. szerint) felügyeleti rendelkezésnek szánt szabályozást megalkossa.

A tervezet egyrészt definiálta a bankokból kiszervezhető ügyviteli tevékenységeket, másrészt tételesen felsorolta azokat (megbontva Felügyeletnek bejelentendőkre, ill. bejelentés nélkül kiszervezhetőkre).

A hitelintézetek alapvetően nem értettek egyet a szabályozás koncepciójával, módjával, mert

- a definitív meghatározás és a tételes felsorolás nem fedte egymást (számos későbbi alapvető értelmezési problémát előrevetítve ezzel),
- a tételes felsorolásból (mint kiszervezhető tevékenységek) olyan lényeges elemek hiányoztak, amelyek a bankok mindennapos gyakorlatában elfogadottak (pl. követelés-behajtás, ingatlan értékbecslés, irodagépkarbantartás-javítás, gépkocsi-karbantartás). Ezek nevesítése nélkül fennállt az a veszély, hogy e tevékenységeket bankon belüli végzésre vissza kell venni,
- nagyon felszínesen lettek meghatározva azok a biztonsági/prudenciális követelmények, amelyek a kiszervezett tevékenységek további banki és – szükség szerint – hatósági kontrollját biztosították volna,
- nem volt rendezve a már kiszervezett és a rendelet szabályai szerint a későbbiekben kiszervezendő tevékenységek közti viszony, s így előfordulhatott volna, hogy egyazon kiszervezett tevékenységre kétféle szabályozás lesz érvényes.

A PM-nek megküldött bankszövetségi vélemény tükrözte a bankok által felvetett problémákat, s javaslatként annak a bankcsoportnak a nézetét foglalta magában, amely szerint a Felügyeletnek alapvetően csak a közvetlen banküzemi kockázatot jelentő kiszervezésekkel kellene foglalkoznia. Ezek listáját a bankokkal együtt körültekintően kellene összeállítani, összpontosítva az ellenőrzési és biztonsági követelmények megfogalmazására is. A többi kiszervezhető tevékenységgel a Felügyeletnek nem kellene foglalkoznia sem bejelentési, sem felsorolási szinten. A szabályozó hatóság határozzon meg egy átmeneti időt, amely alatt egységesülhetnek a feltételek a régebben és az új szabály szerint kiszervezett tevékenységeknél.

A Bankszövetség (július hónap elején) konzultációt szervezett, amelyre a PM-en kívül meghívta a jogszabályt érdemben készítő PSZÁF illetékeseit, az ügyben speciálisan (bankkártya) érintett MNB felelőseit és a tagbankok szakértőit.

A banki véleményekre válaszolva a Felügyelet munkatársai közölték, hogy ők alapvetően a törvény (Hpt.) betűjének és szellemének megfelelően jártak el, s e keretek megkötötték a kezüket. A bankok által bírált tételes felsorolással a későbbi vitáknak akarták elejét venni.

A banki szakértők elismerték a Felügyelet szakszerűsége törekvését, de

- a tervezetben tételesen felsorolt kiszervezhető tevékenységek körének részben hiányos volta (pl. követelés-behajtás), részben nem bankspecifikus jellege (pl. étkeztetés, takarítás),
- a megadott kiszervezési definíció és a lista jelentős ellentmondásossága,
- a prudenciális szabályok eltűzött, s nem következetes használata,
- a már kiszervezett tevékenységek figyelmen kívül hagyása,
- a bankcsoporton belülrre, vagy kívülrre történő kiszervezés azonos kezelése,
- és egyéb jelentős problémák

miatt, a banki szakértők többféle javaslatot tettek a Felügyelet és a PM illetékeseinek:

- fontolják meg e szabályozás szükségességét, időszerűségét, tekintettel arra, hogy nincs ilyen jellegű jogharmonizációs előírás, s a téma szabályozásával próbálkozó EU tagországok is több éve készítik elő e jogszabályt,
- mivel a Hpt. csak lehetőséget ad e jogszabály készítésére, a felhatalmazott hatóságnak nem kell feltétlenül élnie ezzel. A PM előállhatna egy Ajánlási formával is, amely orientálhatná, de nem kényszerítené a bankokat ésszerűtlen lépésekre,
- amennyiben a hatóság ragaszkodik a szabályozáshoz, próbáljon meg egy átfogó, érdemben egyeztetett definíciót megadni, tételes tevékenység-felsorolás nélkül, s majd az engedélyezési gyakorlata során alakuljon ki egy egységes szemlélet,
- ne forgácsolja szét a szabályozást a Felügyelet, hanem csak a banki prudenciális szempontokkal törődjön.

A jogalkotók ígéretet tettek arra, hogy az elhangzottak figyelembe vételével átdolgozzák a tervezetet.

1.3.9. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének tájékoztatói és ajánlásai

A PSZÁF ajánlása a pénzmosás megakadályozása és megelőzése érdekében

A PSZÁF tájékoztatóját és az ajánlás-tervezetét a bankok egyetértéssel fogadták. Számos bank közölte, hogy vonatkozó szabályzatai, eljárási rendje megfelelnek az előírásoknak. Javasolták a Btk. 303. §-ához kapcsolódóan a pénzügyi vagy bankművelet fogalmi meghatározásának kidolgozását. A szokatlan pénzügyi tranzakcióknak az elektronikus pénzforgalmi rendszerekben történő vizsgálatával kapcsolatban számos észrevétel érkezett. Ennek a feladatnak a megvalósítása komplex monitoring rendszer kialakítását igényli. A bankok igényelnék, hogy ehhez kapjanak szakmai segítséget. A bankok számos pontosító észrevételt tettek az ügyfelek azonosításával kapcsolatban. Javasolták, hogy a bankfióktól indított bejelentőlapra a gyanút észlelő alkalmazott neve és aláírása ne legyen kötelező rovat. Az anonimitás lehetősége

valószínűleg növelné a bejelentett esetek számát. A bankok hasznosnak tartanak az állami szervek, főként a nyomozó hatóságok fokozottabb szerepvállalását az oktatásban. A bankok kifogásolták a két felelős vezető kijelölésére vonatkozó rendszert a javaslatban. Nem tartották szükségesnek kézikönyv kidolgozását bankon belül a pénzmosás megelőzésére és megakadályozására, mert ezeket a pénzmosás elleni szabályzat (eljárási rend) tartalmazza. Az ajánlás-tervezetét 7/2001. számon véglegítették, az a PSZÁF internetes honlapján hozzáférhető.

PSZÁF ajánlás-tervezet a pénzügyi szervezetek működésének biztonsági feltételeiről

A PSZÁF ajánlás-tervezete a pénzügyi szolgáltatási, kiegészítő pénzügyi szolgáltatási, a befektetési szolgáltatási, az értékpapír-letétkezelési és az elszámolóházi tevékenységeket végző intézményekre vonatkozik elsősorban, de más, pénz- és értékgorgalmat, fizikai biztonsági belső előírásokat, illetve informatikai védelmet kialakító pénzügyi szervezet is alkalmazhatja. A nyugdíjpénztárak, az önszegélyező pénztárak és az egészség pénztárak biztonsági rendszerük kialakítása során kiemelhetik az ajánlásból a számukra hasznos és alkalmazható elemeket.

Az ajánlás-tervezet szakmai tartalmát tekintve jelentős mértékben megegyezik a már több éve készülő, és a bankok által is többször véleményezett és a PSZÁF-fal, illetőleg jogelődjével is egyeztetett kormányrendelet tervezetével. Az ajánlás szerint "az ajánlásban foglalt elvárások teljesítése a pénzügyi szervezetek számára nem kötelező, de tartalmazza azokat a kívánalmakat, amelyekhez való igazodás célszerű". Az ajánlás felsorolja azokat a hatályos jogszabályokat, amelyek érintik a működés biztonsági feltételeit és úgy rendelkezik, hogy az ajánlásban foglaltakat e jogszabályokban előírt követelményeket is figyelembe véve kell alkalmazni.

Az ajánlás ugyanakkor nem oldja fel azt az ellentmondást, hogy a hatályos jogszabályok rendelkezései közül több ellentmond azoknak a rendelkezéseknek, amelyeket az ajánlás a már említett kormányrendelet tervezetéből vett át. Ilyen ellentmondás van a 3/1994. (PK. 13.) BAF rendelkezés banktitok tárolására vonatkozó előírásai, illetve a 204/1996. (XII.23.) Korm. rendelet az értékszállításra és az őrzésvédelemre vonatkozóan előírásai között.

A hatályos jogszabályok hatályban tartása mellett azzal részben ellentétes tartalmú PSZÁF ajánlás kiadása bizonytalanságot fog eredményezni a hitelintézetek számára. **Észrevételünkben kifejtettük, hogy a megoldás a jogszabályi rendezés lenne: az elavult jogszabályi rendelkezések hatályon kívül helyezése és a személyi tárgyi feltételekre vonatkozó szakmai előírások kormányrendeletben történő szabályozása.**

Az ajánlás-tervezethez számos konkrét pontosító észrevételt tettünk: a biztonságért felelős személy végzettségére vonatkozó előírásra, az őrzésvédelemre, a mechanikai és fizikai védelemre, valamint a vagyonbiztosításra vonatkozó rendelkezésekre.

PSZÁF ajánlás-tervezet a pénzügyi szervezetek által nyújtott szolgáltatások közvetítésére igénybe vett ügynöki tevékenység ellenőrzéséről, a kockázatok kezeléséről

Az ajánlás-tervezethez megküldött banki észrevételekben a bankok aggályait fejezték ki az ajánlással, mint közigazgatási eszközzel kapcsolatban. Alapvető kérdésnek tartják, hogy az ajánlások milyen jogi normának felelnek meg, azaz a ajánlásban foglaltak betartása mennyire kötelező a pénzügyi szervezetek részére, illetve az attól való eltéréseket lehet-e felügyeleti intézkedésekkel szankcionálni. Az ajánlás-tervezet szerint az ajánlás betartása a pénzügyi szervezetek számára nem kötelező, de az ajánlás gyakorlati alkalmazását a Felügyelet a helyszíni ellenőrzések során megvizsgálja. Az ajánlás nyitva hagyja azt a kérdést, hogy mi lesz a jogkövetkezménye annak, ha a Felügyelet a vizsgálat során az ajánlástól eltérő gyakorlatot

tapasztal. Az eddigi gyakorlat alapján a bankok aggódnak amiatt, hogy a Felügyelet az ajánlásban foglalt előírások be nem tartását bírsággal szankcionálandó mulasztásként, kötelezettségszegésként értékelheti.

Álláspontunk szerint a pénzügyi szervezetekre vonatkozó új normatív kötelezettségeket jogszabályban, s nem ajánlásban kell rögzíteni, s az ajánlás tartalmát a Felügyelet saját jogalkalmazási gyakorlatának ismertetésére javasoljuk leszűkíteni.

Külön problémának tartottuk az ajánlással kapcsolatban, hogy a biztosítási ágazat kivételével valamennyi, a PSZÁF szervezeti törvénye által átfogott pénzügyi szervezetre alkalmazni kívánják. Banki szemszögből azt javasoltuk, hogy külön ajánlás kerüljön kiadásra a hitelintézetek, és külön a pénzügyi vállalkozások javára végzett ügynöki tevékenységről. A hitelintézetek javára végzett ügynöki tevékenység esetében vegyék figyelembe a Hpt. ügynöki tevékenységre vonatkozó két kategóriáját.

Kifogásoltuk, hogy az ajánlás indokolatlanul túlzó részletességgel kívánja meghatározni az ügynökökkel és az ügynök ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat. A tervezethez számos konkrét észrevételt tettünk. Kifogásoltuk, hogy az ajánlás az ügynökökkel történő szerződéskötés előkészítéséhez túlzottan sok adminisztratív intézkedést ír elő, továbbá azt is, hogy az ügynök pénzügyi törvényben előírt kötelezettségeinek teljesítését az ügynököt alkalmazó hitelintézetre ruházza az ajánlás. Kifogásoltuk, hogy az ügynök gazdálkodásának ellenőrzése körében olyan kötelezettségeket ír elő a bankok számára, amelyek meghaladják a bankok lehetőségeit.

PSZÁF ajánlás-tervezet a pénzügyi szervezetek ügyfélszolgálati tevékenységéről

A Felügyelet ajánlás-tervezete egységesen kívánja szabályozni valamennyi, a PSZÁF hatáskörébe tartozó szervezet ügyfélszolgálati tevékenységét. Az ajánlás hangsúlyozza, hogy a pénzügyi szervezetek ügyfélszolgálati tevékenysége nem szűkíthető le a fogyasztó fogadására és tájékoztatására nyitva álló helyiségekben végzett tevékenységre, hanem a fogyasztókkal való kapcsolattartás egyéb formáit is magában foglalja.

Az ajánlás-tervezethez megküldött észrevételünkben kifejtettük, hogy az ügyfélszolgálati tevékenység működése nem feltétlenül azt igényli, hogy azt külön ügyfélszolgálati helyiségben kellene ellátni. Ilyen jellegű kötelezettséget a már meglevő hitelintézetek jó része nem tudna felvállalni. Javasoltuk, hogy az ügyfélszolgálati idő a bank, illetőleg a fiókok nyitvatartási idejéhez igazodjon. Az ajánlás-tervezet szerint a pénzügyi szervezeteknek az ügyfélszolgálati tevékenységük során törekedniük kell arra, hogy az egyes fogyasztók lakóhelyük miatt ne kerüljenek hátrányos helyzetbe. E célkitűzéssel kapcsolatban megjegyeztük, hogy a hitelintézeteknek természetes törekvésük az, hogy a fiókhálózatukat az ország demográfiai sajátosságaihoz igazítják, de egyetlen magyarországi hitelintézet sem rendelkezik olyan átfogó fiókhálózattal, amely valamennyi állampolgár lakóhelyén történő kiszolgálását biztosítaná. A tervezet előírja, hogy a pénzügyi szervezetek az ügyfélpanaszok megoldása érdekében működjenek együtt a fogyasztói érdekek képviselőit ellátó társadalmi szervekkel. Észrevételünkben megjegyeztük, hogy ez az együttműködés csak a banktitok és egyéb titok megtartására vonatkozó jogszabályi rendelkezések betartásával történhet. A tervezethez számos egyéb konkrét észrevételt tettünk.

PSZÁF ajánlás a hitelkockázatok kezelésére

A hitelkockázatok kezelésére vonatkozó ajánlás-tervezetet a bankok összességében kedvezően fogadták. Felvetődött azonban néhány általános jellegű probléma az ajánlás-tervezet kezelésével kapcsolatban, illetőleg a tervezet szövegéhez számos konkrét egyedi észrevételt tettünk. Ismételten felvetődött az ajánlás, mint közigazgatási eszköz problémája. Az ajánlás-tervezet azt a

filozófiát tükrözi, hogy a felügyeleti ajánlásban foglaltak betartása az intézmények számára kötelező és annak be nem tartását a Felügyelet szankcionálni fogja. Véleményünk szerint az ajánlások szerepének a legjobb banki gyakorlat, a kívánatos fejlődési irányok bemutatására kell szorítkozni. Problematikusnak tartottuk, hogy az ajánlás-tervezet a jogszabályokon túlmenő többletkötelezettségeket ír elő, ezeket jogszabályban kellene rögzíteni és a Felügyelet elvárásait kellene az ajánlásnak bemutatni.

Problematikusnak tartottuk, hogy az ajánlás minden hitelkockázatot vállaló pénzügyi szervezetre általánosan kerül megfogalmazásra. Véleményünk szerint intézménytípusonként külön ajánlást kellene kiadni, mert a PSZÁF felügyelete alá tartozó pénzügyi szervezetek heterogén csoportokat képeznek szerteágazó törvényi és egyéb jogszabályi rendezettséggel, eltérő hitelkockázati kitettséggel.

Az ajánlásban olyan, a banki hitelkockázat kezelés jövőjét érintő kérdések is felvetődnek, mint a Bázeli Bizottság belső banki minősítésre vonatkozó ajánlásai. Bár az egyes belső minősítési kategóriákhoz kapcsolódó, statisztikai módszerrel becsült nemfizetési valószínűségek, illetve a migrációs mátrix előállítása jelenleg megfelelő adatbázis híján megoldhatatlan, kívánatosnak tartanánk, ha a PSZÁF koordinációs szerepet töltené be a Bázeli Irányelvek fokozatos átvétele szempontjából elengedhetetlen feltételek kialakításában.

A tervezethez számos konkrét észrevételt tettünk.

A migrációs mátrix alkalmazását nem látjuk indokoltnak kötelezően előírni, mert sok esetben ezt a bank portfóliójának összetétele, illetve a portfólió elemek száma adott esetben szükségtelessé teszi. A migrációs mátrix készítésére nem minden pénzügyi intézmény rendelkezik megfelelő számítástechnikai háttérrel. A fedezetek, biztosítékok értékelésével kapcsolatban javasoltuk, hogy az ajánlás csak a szabályozandó témakörök felsorolására szorítkozzon és adjon lehetőséget a bankoknak saját szabályozási struktúrájukkal összhangban lévő szabályozási modell kidolgozására. Az ajánlás szerint a pénzügyi intézménynek a hitelkockázat vállalás ellenőrzésére független szervezeti egységet kell létrehozni, amely független az üzleti területtől. Javasoltuk, hogy az ajánlás csak a feladat megvalósítását írja elő, de ne tegye kötelezővé feltétlenül külön szervezeti egység létrehozását. A szervezeti intézkedések megtételét a bankok az egyedi sajátosságaik figyelembevételével döntsék el. Jeleztük, hogy a hitelkockázat portfólió szintű mérésére vonatkozóan előírt követelmények egy része csak hosszabb távon valósítható meg, a hitelintézetek közötti nagy differenciáltsággal.

Javasoltuk, hogy az ajánlás-tervezet bevezetésére megfelelő átmeneti időszak álljon rendelkezésre.

1.4. Devizaliberalizáció

A kormány döntött arról, hogy a forint májusi árfolyamsáv-szélesítését követően fel kívánja oldani a devizagazdálkodást érintő még fennálló korlátozásokat is, és teljessé teszi a forint konvertibilitását. Az erről szóló kormányrendelet-módosítási tervezetet a Bankszövetség is megkapta véleményezésre. A rendelkezésre állt szűk határidő /két nap/ csak azt tette lehetővé, hogy néhány bank szakértőjével konzultáljunk, akik első benyomásaikról adhattak tájékoztatást. Az MNB-nek megküldött észrevételében a Bankszövetség kifogásolta az egyeztetési határidő rövidségét, ugyanakkor üdvözölte a jogalkotók szándékát, hiszen a módosítás révén

- a maradék korlátok is eltűnnek a pénzügyi tevékenységek elől,
- új üzleti lehetőségeket kapnak e piac résztvevői (így a bankok is),

- a hazai pénzpiacra tőkeerős, tapasztalt vállalkozások érkeznek, fejlett szolgáltatásokat nyújtva magyar üzletfeleknek,
- számos felesleges adminisztratív munkától mentesülnek a hitelintézetek.

A Bankszövetség felhívta ugyanakkor a jogalkotó figyelmét arra, hogy a szabadabb pénzmozgással a spekulatív tőke is megjelenik, nagyfokú volatilitás jelentkezik a pénzpiacon, s ezek kivédésére megfelelő eszközökkel kell a kormánynak rendelkeznie. Rámutattunk arra, hogy a reálszféra gazdálkodói a sávszélesítés következtében számukra új, bonyolultabb helyzetbe kerültek, s a teljes liberalizáció gyors hatálybaléptetésével - a külföldi szolgáltatók megjelenésével - gátolhatjuk a hazai bankszféra és a gazdálkodói kör együttműködésének megerősödését e változások kezelése terén.

A hitelintézetek helyzetére vonatkozóan leszögeztük, hogy nem kívánjuk a hazai bankokat kivonni a verseny hatása alól, de a jogalkotónak is tisztában kell lennie azzal, hogy a liberalizáció miatt jelentős betéti-hitel- és értékpapírügyletek kerülhetnek el a magyar bankoktól. A Bankszövetség azt kérte a jogszabály készítőitől, hogy adjanak a bankoknak felkészülési időt e stratégiai jellegű változáshoz, ill. a kötelező tartalékszint további csökkentésével a nyugati versenytársakhoz hasonló helyzetbe hozzák a magyar hitelintézeteket is.

A rendelet bevezetési határidejében (június közepe) nem sikerült hosszabbítást elérnünk, viszont a kötelező tartalék-szabályozást a kért irányban módosították.

A kormányrendelet módosítása kapcsán változott két kapcsolódó jegybanki rendelkezés is, s a bankszövetségi észrevételeknek köszönhetően is sikerült elérni, hogy a devizagazdálkodás egyik alapszabályát jelentő 15/1995.sz. MNB rendelkezés legalább részben kiigazítsa a felsőfokú jogszabály nem konvertibilis forintszámlára vonatkozó félrevezető részeit, ill. az új helyzetben megnehezülő jogcímezési munkára vonatkozóan eligazító szabályrészecskék szülessenek.

1.4.1. A nemzetközi bankszámlaszám (IBAN) magyarországi bevezetésének lehetősége

A Bankszövetség és az MNB képviselői áttanulmányozták, hogy miként hasznosíthatók azok az információk, amelyek az Európai Szabványügyi Bizottság tagjaként birtokunkba kerülnek. Az a döntés született, hogy meg kellene vizsgálni a szervezet két legelterjedtebb fizetési szabványának a nemzetközi bankszámlaszámnak (IBAN, International Bank Account Number) és a nemzetközi fizetési bizonylatnak (IPI, International Payment Instruction) hazai bevezetési lehetőségét. A döntést segítette az a tény, hogy az Európai Unió bankjai 2002. január 1.-től minden nemzetközi fizetésükkor alkalmazni fogják az IBAN-t.

Az MNB munkaanyagot készített e kérdésről és kérte a Bankszövetséget, hogy azt a banki szakértők megvitathassák. A májusban sorra került megbeszélésen a két fél szakértői arra a következtetésre jutottak, hogy az IBAN EU-beli bevezetése miatt a magyar bankok ügyfelei előbb-utóbb kikényszerítik banki partnereiktől e szabvány hazai alkalmazását, tehát ésszerűnek tűnik a felkészülést közösen szervezni. Az IPI hasznosságát sem kérdőjelezték meg, de mivel használata az EU-ban még nem kötelező és vita folyik a papír alapú és elektronikus változatának alkalmazásáról, egyelőre nem időszerű a hazai bevezetésről állást foglalni.

A résztvevők úgy gondolták, hogy előbb az IBAN-t tartalmazó átutalások indítására kell felkészülniük a bankoknak (azaz képesnek kell lenniük az IBAN helyességének ellenőrzésére), s csak ezt követően kerülhet sor arra, hogy ügyfelek részére érkező IBAN-os átutalásokat fogadjanak (azaz érintett ügyfélkörük számára IBAN-t generáljanak.)

A banki szakértők hangsúlyozták, hogy egy új bankszámlastruktúra rendszerbe állítása költséges és időigényes folyamat, tehát a fokozatos, megfontolt bevezetés mellett érveltek. Egyértelműen elvetették azt a jegybanki javaslatot, hogy – néhány EU tagországhoz hasonlóan – a belföldi pénzforgalomban is az IBAN-t használják, de azzal egyetértettek, hogy a jelenleg szabályozatlan, s bankonként eltérő szerkezetű devizaszámla szerkezet az IBAN előírásai szerint kerüljön kötelezően átalakításra.

A vita végén az MNB azt javasolta, hogy az IBAN indítására 2002. januártól, míg az IBAN fogadására 2002. közepétől legyenek a bankok képesek. Az elhangzottak figyelembe vételével a jegybank szakértői átdolgozták a munkaanyagot, a Bankszövetség tájékoztatta tagbankjait a szűk körű szakértői egyeztetés eredményeiről és megküldte számukra az MNB tanulmányát is.

1.4.2. A külföldi illetőségű ügyfeleknek végzett pénzügyi szolgáltatások ÁFA visszaigénylése

A Pricewaterhouse Coopers Kft adó- és jogi szakértői, valamint a bankok adóügyi szakemberei kezdeményezték a Bankszövetségnél, hogy indítványozza az 1992. évi LXXIV. számú, az általános forgalmi adóról szóló törvény (ÁFA törvény) egyes, adólevonási jogra vonatkozó szabályainak módosítását.

A jelenleg hatályos ÁFA törvény értelmében a pénzügyi szolgáltatók – a széfügylet és a pénzügyi lízing kivételével – a tárgyi adómentes szolgáltatások körébe tartoznak. A hatályos ÁFA törvény szabályai szerint az előzetesen felszámított forgalmi adó nem vonható le, ha az adóalany a termékeket és a szolgáltatásokat közvetlenül tárgyi adómentesség alá tartozó termékértékesítéshez és szolgáltatásnyújtáshoz használja fel. Ezen előírás miatt a pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó magyar hitelintézeteknél a felszámított áfa költségként merül fel minden tárgyi adómentes ügyletnél, függetlenül attól, hogy az ügyletet belföldi ügyfelekkel vagy külföldi illetőségű felekkel bonyolították.

Az EU-ban az ÁFA szabályokat rendező 77/388. EKG 6. irányelvének 17. cikkelye (3) bekezdés c) pontja szerint a szolgáltatót megilleti az adólevonási jog ebben az irányelvben is nevesített tárgyi adómentes pénzügyi szolgáltatások nyújtása esetén, amennyiben a szolgáltatás címzettje a közösség területén kívüli illetőségű, vagy ez az értékesítés közvetlenül a közösségen kívüli országba irányuló kivitellel áll összefüggésben. Amennyiben a szolgáltatás értékesítése egyidejűleg a belföldi és a külföldi illetőségű ügyfeleknek történik, úgy az adó levonása olyan mértékig megengedett, ameddig a felhasználás a külföldi illetőségű ügyfeleknek teljesített szolgáltatáshoz kapcsolódik (arányosítás).

A magyar törvény EU konform módosítását kezdeményező lépést megelőzően a Pricewaterhouse Coopers Kft. külföldi és magyar adószakértőivel és a hitelintézetek adó szakembereivel a Bankszövetség egyeztető értekezletet tartott. A megbeszélést követően levélben fordultunk a Pénzügyminisztérium közigazgatási államtitkárához, amelyben indítványoztuk az ÁFA szabályainak EU szabályokkal konform módosítását. Levelünkben rámutattunk arra, hogy ez EU

szabályaitól eltérő magyar ÁFA levonási szabály versenyhátrányt jelent a magyar szolgáltatók számára az EU-ban működő pénzügyi szolgáltatókkal szemben.

1.5. A PSZÁF status-törvénye

A Pénzügyi Szervezetek Felügyeletéről szóló törvény tervezetét a Felügyelet és a Pénzügyminisztérium is megküldte egyeztetésre. A tervezet szerint a Felügyelet részvénytársasággá alakulna át. Az előterjesztő koncepciója szerint a Felügyelet függetlenségét, szakmai munkájának fejlesztését ez a szervezeti forma biztosítaná a legmegfelelőbben, és összhangban lenne a felügyeletiek fejlődésére vonatkozó nemzetközi trendekkel.

A törvénytervezethez elküldött, összefoglalt bankszövetségi észrevételben leszögeztük azt az álláspontunkat, hogy a hazai pénz- és tőkepiacnak érdeke egy független, erős és jól működő felügyelet. A tervezethez véleményt adó hitelintézetek azonban zömében úgy ítélték meg, hogy a cél elérésének módja: a részvénytársasággá történő átalakulás erőltetett, és a magyar jogrendszerrel idegen megoldás lenne, és alkotmányossági aggályok is felvetődnek. Álláspontunk szerint a függetlenség megerősítését célzó változtatások – az önálló szabályozási jogkör biztosítása és a költségvetési, személyzeti és bérezési függetlenség – a jelenleg hatályos felügyeleti törvény módosításával is megteremthetők. Nem tartottuk megalapozottnak a kormányzati szférától való teljes függetlenséget, mint célkitűzést.

A tervezethez több olyan észrevételt tettünk, amely a szakmai érdekképviselői szervezetek számára kívánt hatáskört biztosítani a Felügyeleti Tanácsban, és külön javasoltuk szabályozni a Felügyelet és az érintett szakmai érdekképviselői szervek, szövetségek kapcsolattartását. Kifogásoltuk a Felügyelet piacszervezési szolgáltatások nyújtására irányuló törekvéseit, mert álláspontunk szerint ez ellentétes a Felügyelet alapfeladataival és a nemzetközi gyakorlattal is.

1.5.1. A Felügyelet által lefolytatott államigazgatási eljárásokért fizetendő igazgatási – szolgáltatási díjak

2001. decemberében küldte meg a Pénzügyminisztérium a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által lefolytatott államigazgatási eljárásokért fizetendő igazgatási-szolgáltatási díjakról szóló PM rendelet tervezetét egyeztetésre.

A rendelet-tervezet egységesen tartalmazta a pénzügyi intézmények, a kiegészítő pénzügyi vállalkozást nyújtó, pénzügyi intézménynek nem minősülő vállalkozások, a pénzváltási tevékenységet folytató vállalkozások, a bankképviselők, a befektetési szolgáltatók, az elszámolóház, a tőzsde, a befektetési alapkezelő, árutőzsdetag, a kockázati tőkealap-kezelők díjfizetésére vonatkozó előírásokat.

A Bankszövetség a banki szakértők javaslatai alapján a rendelet szövegéhez főként pontosító, az értelmezést megkönnyítő észrevételeket tett.

1.5.2. A pénzügyi és befektetési szolgáltatási tevékenység elkülönítéséről szóló PSZAF ajánlás tervezete

A hitelintézetek univerzális bankokká történő átalakulásának folyamatában törvényi szinten előírták az egy szervezeten belül folytatott pénzügyi és befektetési szolgáltatási tevékenység elkülönítésének szabályait. A Hpt. 69/A. §-ának előírásai azonban nem tették egyértelművé és világossá az elkülönítés gyakorlatát, így a bankok igényelték, hogy részletes szabályozás adjon segítséget a vonatkozó törvényi előírás értelmezéséhez. Ezt a célt szolgálta a Bankszövetségnek véleményezésre megküldött PSZAF ajánlás-tervezet.

A tervezet véleményezése során a hitelintézeti szakértők elvileg kifogásolták a Hpt. 69/A. §-ában megfogalmazott közelítést, amely a kétféle szolgáltatás szervezeti elkülönítését állította a szabályozás középpontjába. Véleményük szerint ez a nemzetközi gyakorlat tükrében nem támasztható alá, helyette a Hpt. megfelelő paragrafusának módosításával tevékenységi alapon szükséges az elkülönítés, és a bizalmas információk átadásának tilalmát az ajánlásban kell megfogalmazni. A hitelintézeti szakértők a nemzetközi gyakorlatban alkalmazott úgynevezett figyelő, tiltó listák összeállítását javasolták annak érdekében, hogy a pénzügyi szolgáltatás során szerzett bizalmas információkat a befektetési szolgáltatás során ne lehessen felhasználni.

A felügyeletnek megküldött észrevételekben a Bankszövetség azt javasolta, hogy összhangban a Hpt-vel és a 2002. január 1.-vel hatályba lépő új tőkepiaci törvénnyel, az ajánlásban pontosan meg kell határozni azokat a tevékenységeket, ahol a pénzügyi és befektetési szolgáltatásokhoz kapcsolódó információknak el kell különülniük. A hitelintézetek azt javasolták, hogy az ajánlásban ne csak a kivételeket határozzák meg, hanem azokat a tevékenységeket is, amelyek elkülönítését feltétlenül biztosítani kell.

A hitelintézetek véleménye szerint az univerzális bankok által végezhető tevékenység kapcsán szükség van az ajánlás keretében néhány fogalom értelmezésére, minthogy:

- A hatályos Hpt-ben nincs olyan előírás, amely a likviditás- és kockázatkezelési tevékenységet szolgáltatásként jelölné meg. Az új Tpt. hatályba lépésével e tevékenységek kikerülnek a tőkepiaci szabályok alól is. Ebből következően a hitelintézeti szakértők értelmezése szerint ezek olyan tevékenységek, amelyekre nézve nem kell alkalmazni a Hpt. 69/A. §-ában foglalt szabályt, illetve a készülő ajánlás előírásait. Az egyértelmű helyzet megteremtése érdekében javasoltuk, hogy a felügyeleti ajánlás erősítse meg ezt az értelmezést.

- Az ajánlás kapcsán felmerült a vagyonkezelési tevékenység problémája. A Hpt. és Tpt. szabályai alapján megállapítható, hogy a törvények háromféle vagyonkezelési tevékenységet különböztetnek meg. Közös jellemzőjük, hogy mindhárom tőkepiacon kifejtett tevékenység. Az ilyen tevékenységek bankokba integrálása értelmezésre szorul, vajon szükség van-e arra, hogy a vagyonkezelés két ága, amely a Hpt. szerinti pénzügyi szolgáltatás /önkéntes biztosító és a magán nyugdíjpénztári vagyonkezelés/ elkülönüljön a Tpt. szerinti harmadik ágtól /portfoliókezelés/, amely befektetési szolgáltatás.

- Az ajánlás új fogalmakat vezet be / pl. Compliance Officer, „kínai fal”, vitatható és/vagy gyanús információ, compliance elvek, függetlenség elve/, ezek pontos definiálását javasoltuk az ajánlásban szerepeltetni.

- Felmerült az az igény is, hogy az általános compliance szabályzatnak olyan komplex szabályzatnak kell lennie, amely ismerteti az üzleti titokra, a banktitokra, az értékpapír titokra, a bennfentes információra, a belső információ-áramlására vonatkozó szabályokat.

- Az ajánlás-tervezetben a fizikai elkülönítésre, a pénzügyi és befektetési terület elválasztásának követelményére a tervezetben megfogalmazott módon megjelenő előírásokat kifogásolta a Bankszövetség. Azt az álláspontot képviseltük, hogy az ilyen tilalmakat szükségtelen és értelmetlen kimondani, illetve ezek betartása nem is lehetséges. Javasoltuk ezen előírások törlését, és az információcsere általános tilalma helyett az információk különböző személyekhez történő eljuttatásának belső szabályozását.

- Több konkrét észrevételt tettünk a Compliance Officer feladatkörével kapcsolatban, illetve felsoroltuk azokat a feladatokat, amelyekkel ezt a feladatkört ki lehetne szélesíteni, de kifogásoltuk az ajánlás-tervezetben felsorolt egyes humánpolitikai feladatok e munkakörhöz történő telepítését.

A bankszövetségi észrevételekben jeleztük, hogy amennyiben a tervezet kiegészül, és feloldásra kerülnek a még meglévő, és észrevételeinkben felsorolt ellentmondások, az ajánlás jól szolgálja majd az univerzális bankokon belül végzett pénzügyi és befektetési szolgáltatási tevékenységgel összefüggő bizalmas információ elkülönítését. A hitelintézetek az ajánlás kiadását támogatták, ennek megjelenítését hasznosnak ítélték. Az év végéig a végleges ajánlás azonban még nem jelent meg.

2. A HITELINTÉZETEKET ÉRINTŐ EGYÉB JOGSZABÁLYOK

2.1. A mezőgazdasági szövetkezeti üzletrésről szóló 2000. évi CXLIV. törvény

A Bankszövetség 2001. januárjában a mezőgazdasági szövetkezeti üzletrésről szóló 2000. évi CXLIV. törvény alkotmányellenességének megállapítását és a törvény teljes egészében történő megsemmisítését indítványozta az Alkotmánybíróságnak, a törvény hatályba lépésének napjára; 2001. január 1-jére visszamenőleges hatállyal. A Bankszövetség Elnöksége 2000. decemberében állást foglalt a törvény-tervezettel kapcsolatban és felhívta a figyelmet annak veszélyeire, hogy a tervezet figyelmen kívül hagyja a szövetkezetek és a hitelezők (köztük a bankok, szállítók, az adóhatóság és a társadalombiztosítás) törvényes érdekeit. Az állásfoglalás a gazdasági veszélyeken túl a törvény-tervezettel kapcsolatos alkotmányossági aggályokra is felhívta a figyelmet.

A törvény hatálybalépése után a Bankszövetség gazdasági és banki jogászok bevonásával készítette el az Alkotmánybírósághoz címzett javaslatát. Az indítványban sérelmeztük azt, hogy a törvény-tervezet sérti a szerződéses szabadság alkotmányos elvét, s ennek korlátozásában túlmegy a korlátozásokra vonatkozó “szükségességi és arányossági követelményeken”. A törvényben a szövetkezetek terhére előírt vételi kötelezettség, amely névértéken, vagyis jóval a piaci érték felett való vásárlásra kényszeríti a mezőgazdasági szövetkezeteket, súlyosan sérti a szövetkezetek és tagjaik magántulajdonát. A törvény elvonja a szövetkezetek vezető szervei törvényes képviseleti jogát az állam javára, továbbá kizárja a szövetkezeteket a szerződések megkötéséből. A földművelésügyi hivatalok eljárása és a hivataloknak, valamint az üzletrész tulajdonosoknak az egyszemélyi képvisellete a jogállamiság alapelvébe ütközik. A törvény emellett súlyos diszkriminációk egész sorát tartalmazza.

A törvény nemcsak a mezőgazdasági szövetkezetek, hanem azok hitelezőinek törvényes érdekeit is sérti és veszélyezteti. A szövetkezeti vagyon újabb nagymértékű kötelezettségekkel való megterhelése a bankhitelek megtérülését veszélyezteti és a bankokat többlet céltartalék képzésre kényszeríti. A törvény az államot egyoldalú előnyhöz juttatja a bankokkal szemben. A törvény által kialakított kényszerhitelezés technikája mindenfajta hitelezési gyakorlatnak ellentmond. A szövetkezeti üzletrész vételárának 15 napon belüli történő kiegyenlítésének elmulasztását a törvény automatikusan hitelkérelemnek tekinti. A bankokat szerződésben biztosított jogaiban korlátozza az a rendelkezés, amely az egyoldalúan elrendelt állami kölcsön folyósításának biztosítására a szövetkezeti vagyon egészére zálogjogot rendel bejegyeztetni. Ennél is súlyosabb hátrány azonban a korábban megkötött szerződések kielégítésének fedezet elvonása.

A törvényben előírt szoros határidők miatt (a külső üzletrész tulajdonosokkal 2001. július 1.-ig meg kell kötni a szerződéseket) az Alkotmánybíróság soron kívüli eljárását kértük. Az Alkotmánybíróság a szóban forgó törvényt a Bankszövetség indítványának megfelelően visszamenőleges hatállyal és teljes egészében alkotmányellenesnek nyilvánította.

2.2. A mezőgazdasági szövetkezeti üzletrésről szóló törvény végrehajtási rendelete

A mezőgazdasági szövetkezeti üzletrészek megvásárlásának részletes szabályairól szóló kormányrendelet tervezetét a Bankszövetség informálisan szerezte meg és megküldte a

bankoknak véleményezésre. A beérkezett banki észrevételeket is figyelembe véve a szaktárcához elküldött észrevételben szóvá tettük, hogy a kormányrendelet számos ponton túlterjeszkedik vagy összeütközésbe kerül a törvény rendelkezéseivel. Azt is kifogásoltuk, hogy a rendelet melléklete mezőgazdasági tevékenységnek tekint olyan kis- és nagykereskedelmi tevékenységeket, amelyet a gazdaságstatisztika a kereskedelemhez sorol és ennek kizárólagos célja az, hogy minél több szövetkezetet lehessen a törvény hatálya alá besorolni. Kifogásoltuk, hogy a földművelési hivatalok döntései ellen nincs jogorvoslati lehetőség, továbbá a tervezet kormányrendeleti szinten törvényi felhatalmazás nélkül értelmezi és határozza meg az öröklési szabályokat. Azt is szóvá tettük, hogy a kormányrendelet a csődtörvény rendelkezéseivel ellentétes módon nem vonja ki a jogszabály hatálya alól a csőd- és felszámolás alatt álló termelőszövetkezeteket. Az anyag teljes átdolgozásának szükségességét hangsúlyoztuk.

2.3. A bírósági végrehajtási törvény módosításának hatálybalépésével kapcsolatos feladatok.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény és a kapcsolódó jogszabályok végrehajtásáról szóló 2000. évi CXXXVI. törvény 2001. szeptember 1.-i hatályba lépése a bankok számára jelentős változásokat eredményezett.

Számos kérdésben a törvény szövege eltérő értelmezésre adott lehetőséget, ezért néhány bank kezdeményezésére az egységes értelmezés és azonos gyakorlat kialakítása céljából 2001. V. 24-én konzultációt tartottunk az Igazságügyi Minisztérium illetékes szakértőjével, amelyen az MNB Jogi Főosztálya is részt vett. A konzultációt az IM is kezdeményezte, a törvényhez kapcsolódó végrehajtási jogszabály előkészítése miatt.

Áttekintettük a bankok által előzetesen összegyűjtött jogszabály-értelmezési problémákat, valamint a szabályozandó kérdéseket, amelyek előzetesen felmerültek a bírósági végrehajtási törvény módosításához készülő végrehajtási rendelethez. A törvény felhatalmazása alapján kormányrendeletben állapítja meg azon pénzösszegek végrehajtás alá vonásának szabályait, amelyekre sem átutalási végzés nem hozható, sem pedig végrehajtási inkasszó nem nyújtható be.

Az új végrehajtási jogszabály kapcsán felmerült a Hpt. módosításának igénye is. A közös számlák és betétek bármely tulajdonos ellen vezetett végrehajtás során teljes egészében végrehajthatóak, de a végrehajtás alá nem volt tulajdonos adatai banktitkot képeznek. Kérdéses, hogy a nem adós számlatulajdonos adatai kiadható-e, illetve a Vht. és a Hpt. közötti ellentmondás jogszabály értelmezési úton feloldható-e. Ebben az ügyben a PM állásfoglalását kértük.

A bírósági végrehajtásról szóló törvény módosításáról rendelkező 2000. évi CXXXVI. törvény a bírósági végrehajtás mellőzésével történő értékesítés módjára vonatkozóan további szabályokat is megállapíthat. Ezek a rendelkezések nemcsak a zálogkötelezetteket érinthetik, hanem a zálogtárgy értékesítésére feljogosított záloghitelezőket, illetőleg az általuk értékesítéssel megbízott személyeket és az önálló bírósági végrehajtókat és felszámolókat is. Az Igazságügyi Minisztérium javaslatokat kért a megalkotandó jogszabály lehetséges tartalmáról, a szabályozás módszeréről. A kérdésben viszonylag kevés banki vélemény érkezett be, s a témában az Igazságügyi Minisztériumtól külön konzultáció megtartását kértük a banki jogászok bevonásával.

2.3.1. A magánszemélyek adósságkezeléséről szóló törvény tervezetének véleményezése

Az Igazságügyi Minisztérium a bírósági végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok módosításának koncepciójához kapcsolódó 2011/2000./II.2./Korm. határozat alapján dolgozta ki a magánszemélyek adósságkezeléséről szóló törvény tervezetét.

A tervezet szerint adósságkezelésben a Magyarországon lakóhellyel rendelkező természetes személyek lesznek részesíthetők, kivéve a törvényben meghatározott vagyonnal rendelkező személyeket. Az adósságkezelés az adóssal szemben fennálló nem vitatott, lejárt, vagy az adósságkezelés időtartama alatt lejárt pénzkövetelés teljesítésére vonatkozik, bizonyos, a törvényben meghatározott kivételekkel.

Az adósságkezelés során engedélyezhető halasztás, részletfizetés, csökkentett összegű részletfizetés, és ezek kombinációja alkalmazható. Az eljárást a megyei /fővárosi/ közigazgatási hivatalok folytatják le, írásban előterjesztett kérelemre. Az eljárás során az adóst és a hitelezőket meg kell hallgatni, meg kell kísérelni egyezség létrehozását az adós és a hitelező között. Ha nem jön létre egyezség az adós és a hitelező között, és a hatóság megítélése szerint az adós vagyoni helyzete nem teszi lehetővé a követelés teljesítését, de az adósság kezeléssel lehetőség nyílik a követelés későbbi, legalább részbeni teljesítésére, a hatóság határozza meg az adósság kezelés tartalmát. Ha az adósságkezelés hatóság által megállapított tartalmával a hitelezők többsége egyetért, a hatóság legfeljebb 3 évre elrendeli az adósságkezelést.

Az adósságkezelés hatálya alá tartozó követelések érvényesítésére az adósságkezelés időtartama alatt nem lehet az adóssal szemben bírósági vagy közigazgatási eljárást kezdeményezni. Az adósságkezelés időtartamának eredményes leteltével az adósságkezelés befejeződik. Ez esetben az adósságkezelés időtartama alatt lejárt, időszakonként esedékessé váló követelések teljesítését úgy kell tekinteni, mintha az adós az egyébként esedékessé váló összegű részleteket fizette volna meg. Ez a rendelkezés egy burkolt adósság elengedést tartalmaz.

A törvénytervezet alapvetően érinti a bankok tevékenységét, és az adósok fizetési fegyelmének alakulását, ezért a tervezethez számos észrevételt fűztünk. Álláspontunk szerint a magánszemélyek felhalmozódott adósságterhének enyhítésére, a szociális biztonság, lakhatáshoz szükséges feltételek megtartása érdekében a szociális védőhálót erősítő kormányzati beavatkozásra van szükség, és nem a hitelezőkre erőltetett kényszerintézkedésekre.

A bankok álláspontja szerint a törvénytervezet kizárólag abban az esetben támogatható, ha ahhoz állami kezességvállalás kapcsolódik, melynek alapján az állam azoknak a követeléseknek a megtérítését vállalná, amely az adósságkezelésbe történő bevonással keletkezik. A törvénytervezet álláspontunk szerint rendkívül károsan hatna az állampolgárok fizetési fegyelmére és a bankok hitelezési készségére. Megállapítottuk, hogy a törvénytervezet számos részletében nem kidolgozott, nem elég átgondolt. Sérelmesnek tartottuk a tervezet azon rendelkezéseit, amely a hitelezői egyezségkötésben részt nem vevő kisebbségben levő hitelezőkre is kiterjeszti az egyezség hatályát. Rendkívül károsnak tartottuk azt, hogy a hatóság egy kétoldalú polgári jogi jogviszonyba avatkozik bele, s így az adós a hitelező rovására gazdagodik. Nem tartottuk szerencsésnek az adósságrendezési eljárásnak a megyei közigazgatási hivatalokhoz történő telepítését. Nem ad a tervezet kielégítő védelmet a zálogjogos hitelezői követelésekre, és adatvédelmi szempontból is a hitelezőkre hátrányos szabályozást tartalmaz a tervezet.

A törvénytervezet szövegéhez számos konkrét szövegjavaslatot tettünk, s összességében a tervezet teljes körű átdolgozását javasoltuk, továbbá a bankszektorra való hatás beható vizsgálatát, és széleskörű vita lefolytatását a bankok és az Igazságügyi Minisztérium között.

2.3.2. Betétek, takarékbetétek végrehajtásának részletes szabályai

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) és a kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló 2000. évi CXXXVI. törvény 2001. szeptember 1-jén lépett hatályba. A módosítás jelentősen újrászabályozta a pénzügyi intézményeknél elhelyezett összegekre vezetett végrehajtás szabályait, annak érdekében, hogy ezeket az összegeket szélesebb körben lehessen végrehajtás alá vonni. A Ptk. 530. §-ában meghatározott betétszerződés és a Ptk. 533. §-ában meghatározott takarékbetét szerződés alapján takarékbetétkönyv, egyéb betétokirat ellenében a pénzügyi intézménynél elhelyezett, adós rendelkezése alatt álló pénzösszegek végrehajtásának eljárási szabályait a Vht. nem határozta meg, ezért a Kormány ezt rendeletben szabályozza. A kormányrendelet tervezetét több fordulóban egyeztette a Bankszövetség az Igazságügyi Minisztériummal és a bankokkal; és közvetlen személyes konzultációt is szerveztünk a tervezettel kapcsolatos külön vélemények tisztázására.

A rendelet szabályozza a végrehajtáshoz szükséges adatok beszerzésére, a betét végrehajtás alá vonására, a végrehajtói felhívás tartalmára, a végrehajtó hirdetményére, a betét összegének kifizetésére, a végrehajtás során befolyt összeg kifizetésére, a biztosítási intézkedés végrehajtására vonatkozó rendelkezéseket.

A tervezet véglegzését követően a kormányrendelet Kormányhoz benyújtandó szövegét eljuttattuk a bankokhoz a végrehajtásra történő felkészülést segítő.

2.4. A lobbizásról szóló törvény tervezetének véleményezése

A lobbizásról szóló törvény a jelenleginél átláthatóbbá kívánja tenni a jogszabályok előkészítésének és megalkotásának folyamatát, az ennek során érvényesülő közhatalmi, társadalompolitikai, gazdasági és más érdekeket. A törvénytervezet szerint a lobbizás valamely társadalmi vagy gazdasági érdekcsoport nevében és érdekében folytatott tevékenység, amely a jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei tartalmának befolyásolására irányul. A lobbizni szándékozó szervezetek /ezek az érdekképviselői szerveken kívül gazdasági társaságok és egyéni vállalkozók is lehetnek/ kérhetik a felvételüket lobbizási listára, s ezt követően a lobbizással érintett szerveknél lehetőségük nyílik az azok munkatervében szereplő döntésekkel kapcsolatban lobbizni. Ez lehet személyes meghallgatás kérése, szakmai tanácskozáson való részvétel, írásos tájékoztatás kérése, stb. A törvénytervezet speciális jogokat biztosít a lobbizási szervezeteknek.

A tervezethez – miután alapvetően érinti a Bankszövetség, mint szakmai érdekképviselői szerv tevékenységét – több észrevételt tettünk:

Álláspontunk szerint szerencsésebb lenne önálló törvény helyett a jogalkotási törvény korszerűsítését elvégezni, és a lobbizási szervezetek közreműködésére vonatkozó szabályokat beépíteni a jogalkotási eljárásra vonatkozó rendelkezések közé. Problematikusnak tartottuk, hogy a törvényjavaslat nem kapcsolódik szervesen a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény

rendelkezéseihez, és a két törvény viszonya nem tisztázott. Aggályainkat fejeztük ki azzal kapcsolatban, hogy a szakmai érdekképviselői szervek szerepe az elmúlt években a jogalkotási eljárásban háttérbe szorult, s annak a félelmünknek is hangot adtunk, hogy a jogszabály előkészítési folyamat további elemekkel történő kibővítése a jogalkotás folyamatának indokolatlan elhúzódását, és a szakmai érdekek további negligálását vonhatja maga után.

2.5. Adatvédelmi törvény

A bankoknak augusztusban megküldtük véleményezésre a személyes adatok védelméről, valamint a közérdekű adatok és információk nyilvánosságáról szóló törvényjavaslatokat. A törvényjavaslatokhoz számos észrevétel érkezett a bankoktól.

Az IM részére elküldött észrevételünkben kifogásoltuk, hogy a tervezet a jelenleg egységes törvényt (1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról) két külön törvényre bontja. Kifogásoltuk, hogy bár az előterjesztés célul tűzi ki a közérdekű információk szélesebb körű nyilvánosságának biztosítását, a törvény-tervezet ezt a törekvést igen kevésbé tükrözi.

Kifogásoltuk, hogy a személyes adatok védelméről szóló törvény-tervezet a nyilvános helyen, oktatási intézményben, illetve munkahelyen elhelyezett videokamerák alkalmazását nem köti feltételekhez és nem kapcsol ehhez garanciális szabályokat. Hiányoltuk, hogy a törvény-tervezetek csak a természetes személyek adataival kapcsolatban tartalmazzanak adatvédelmi rendelkezéseket. A titokvédelmi jogszabályok különféle szervezetek adatait is védik, ezért célszerű lenne az adatvédelem kiterjesztése a szervezeti adatokra is. Kifogásoltuk a belső adatvédelmi biztos új jogintézményének kiterjesztését a hitelintézetekre.

A közérdekű adatok és információk nyilvánosságáról szóló törvényjavaslattal kapcsolatban megjegyeztük, hogy a döntéshoztalt megelőző információk nyilvánosságra hozatalának ügyében az érintett hivatal vezetője helyzetéből adódóan a nyilvánosságra hozatalhoz fűződő érdekeket nem tudja összehangolni a hivatal döntéshozatali érdekeivel. Ezt a hatáskört szervezetileg független információs megbízotthoz, vagy az országgyűlési biztoshoz javasoltuk telepíteni.

Mindkét tervezethez számos, a törvény-tervezet szövegét érintő, konkrét módosító javaslatot tettünk.

2.5.1. A felügyeleti és a jegybanki adatszolgáltatás módosítása

A Hitelintézeti törvény módosítása ugyan már január elsején hatályba lépett, de az ehhez kapcsolódó felügyeleti adatszolgáltatási módosítását nem lehetett e határidőre elkészíteni. (Ennek oka alapvetően a törvényhozás jelentős késése, másrészt a kapcsolódó jogszabályok megalkotásának – szintén e késésből fakadó – elhúzódása volt.) A Felügyelet nagyon feszített ütemet erőltetett magára az adatszolgáltatási szabályozás mielőbbi elkészítésénél, ez azonban negatívan érintette az adatszolgáltatókkal való egyeztetést és az ésszerű banki felkészülési határidő megállapítását. A Bankszövetség többször is szorgalmazta, hogy elegendő időt adjon a Felügyelet saját magának a tervezet elkészítéséhez és csak ezt követően kerüljön sor érdemi egyeztetésre a bankokkal. Mivel a kereskedési könyvről szóló rendelet április 1-i hatálybalépését az adatszolgáltatásnak is nyomon kell követnie (ennek megfelelően - szintén gyorsított

egyeztetést követően - hatályba lépett a befektetési tevékenységgel kapcsolatos adatszolgáltatási rendelet módosítása), de élesen tiltakoztak a bankok a hagyományos pénzügyi adatkérés erőltetett áprilisi indítása ellen. A kielégítő felkészülési idő biztosítása érdekében a PSZÁF elnöke végül 1 hónappal későbbre helyezte az új adatszolgáltatás megkezdését. Az MNB – igazodva a felügyeleti elképzeléshez – szintén ezen időponttól kérte a módosított jegybanki adatszolgáltatást.

2.5.2. Felügyeleti megkeresés adatszolgáltatási kötelezettséggel összefüggésben

Néhány bank a Bankszövetség közbenjárását kérte a PSZÁF bírságolási eljárásával összefüggésben. A Felügyelet bírságot rótt ki néhány olyan univerzális banki tevékenységet folytató hitelintézetre, amelyek nem tettek eleget az Épt. 127. §-ának /1/ bekezdése b/ pontjában előírt adatszolgáltatási kötelezettségüknek. Az intézkedést azok a bankok sérelmezték, amelyek egyszemélyi tulajdonban vannak, mert esetükben az Épt-ben előírt adatszolgáltatás teljes egészében megvalósult a 35/1999./XII.26./PM rendeletben /banki adatszolgáltatás/ előírt adatszolgáltatási kötelezettséggel, amelynek eleget tettek.

A Bankszövetség megkeresése alapján a Felügyelet ígéretet tett, hogy a bankok egyedi kérelme alapján visszavonja a bírság kiszabó határozatokat, a párhuzamos adatszolgáltatási kötelezettség kiküszöbölésére pedig a PSZÁF belső nyilvántartási rendszere felülvizsgálatára törekedni fognak.

2.5.3. Felügyeleti adatszolgáltatás

A PSZÁF vezetése ígéretet tett arra, hogy a 2002. elejétől módosuló felügyeleti adatszolgáltatás egyeztetése - a kellő banki felkészülés érdekében – már 2001. november elejére lezárul. A Bankszövetség azonban csak december közepén kapta meg a rendelet tervezetét egyeztetésre. A bankok észrevételei alapján készült bankszövetségi véleményben kifogásoltuk a negyedéves adatszolgáltatás határidejének rövidítését, ill. azt, hogy ezer forintban kelljen kimutatni a korábban milliós kerekítésű táblákat. Sok módosító javaslatot fogalmaztak meg a szakértők a lakástakarék-pénztári adatkéréssel, valamint a túlzott részletességű, aránytalan banki terheket jelentő pénzmossási és ÁFA adatkéréssel kapcsolatban. A PSZÁF a javaslatok jelentős részét elfogadta, ugyanakkor a pénzmossással és az ÁFA-val kapcsolatos adatokról még 2002 elején is folyt a vita. Ebben az ügyben a Bankszövetség a PM államtitkárának, ill., a pénzmossási kormánybiztosnak is megtette észrevételeit, s valószínűleg ennek nyomán a PM elfogadja az ÁFA adatkéréssel kapcsolatos kifogásainkat

2.5.4. A bankközi adatszolgáltatás korszerűsítése

Múlt év végén elkezdte működését az új Bankközi Adatbázis. Tekintettel arra, hogy a régi, 1992-től működő adatszolgáltatási rendszerhez történő csatlakozás egy hivatalos, cégszerűen aláírt belépési nyilatkozattal történt, szükségesnek tartottuk, hogy a régi rendszer tagjaival teljes egyetértésben szüntessük meg a régi – feleslegessé vált - bankközi adatszolgáltatást. Emiatt kértük a hitelintézetek információs felelőseinek véleményét arra vonatkozóan, hogy a Bankárképző új adatbázisa helyettesíti-e a régi bankközi adatszolgáltatást, továbbá hozzájárulásukat a régi rendszer megszüntetéséhez.

A bankszövetségi megkeresésre választ adó bankok mindegyike hozzájárult a régi bankközi adatszolgáltatási rendszer megszüntetéséhez. Ennek alapján értesítettük a hitelintézeteket, hogy a régi bankközi adatszolgáltatási forma hivatalosan megszűnt, a jövőben a banki input és output adatokat kizárólag a Bankárképző által működtetett Adatbázis kezeli.

2.5.5. A 2002. évi KSH lakás-adatszolgáltatás véleményezése

Több tagbankunk felhívta a Bankszövetség figyelmét arra, hogy a 2001. évtől szolgáltatandó KSH lakásstatisztika tábláinak kitöltése értelmezési problémákat okoz. Felvettük a kapcsolatot a KSH illetékes főosztályával, ahol közölték, hogy a jogszabályban már elrendelt – s a bankokkal nem egyeztetett (!) - ez évi adatszolgáltatást nem tudják módosítani, de a közeljövőben kiadandó jövő évi statisztikai táblákat és kitöltési útmutatókat megküldik véleményezésre.

A lakásfinanszírozásban érintett hitelintézetek észrevételei alapján arról tájékoztattuk a KSH-t, hogy alapvető problémák adódnak az adatkérésnél. Ezek abból fakadnak, hogy a KSH a támogatott hitelkonstrukciók esetén a bankok által bekérendő, s megvizsgálandó információkra alapozták a statisztikákat, holott a bankok által folyósított lakáshitelek jelentős hányada piaci kamatozású. Ez utóbbi esetben csak a bank által a hiteldöntéshez szükségesnek tartott – bankonként akár eltérő tartalmú – adatokat kéri az ügyfeleiktől, s így nem áll rendelkezésükre a hatóság által kért információ. A bankok arra a – KSH által utólag valóban feltett - kérdésre is válaszoltak, hogy nem tudnák-e a piaci kondíciójú hiteleiknél is bekérni a többletadatokat, amelyre a KSH-nak szüksége lenne. A hitelintézetek idézték az adatvédelmi biztos többször is kiadott állásfoglalását, miszerint a bankok csak a hiteldöntésükhöz szükséges adatokat kérhetik be leendő ügyfeleiktől. Ennek megfelelően kértük az adatszolgáltatás módosítását.

Gondot okozott az adatszolgáltatóknak az is, hogy – számukra nem megmagyarázható módon – a KSH hol a jelentési időszakban engedélyezett, hol a kifolyósításra kerül, hol az egész hitelállományt bontatta meg velük különböző szempontok szerint, akár egy táblán belül is. A banki statisztikusoknak problémát jelent, hogy különböző adatbázisokat kell egyidejűleg kezelni, s ebben nem segítenek a táblaösszefüggések sem. Több bank is jelezte, hogy ilyen feltételekkel az adatok számítástechnikai kezelése nem oldható meg teljesen, s manuális munkára is kényszerülnek. A Bankszövetség levelében továbbította ezen észrevételeket a KSH-nak, kérve a táblaszerkezetek felülvizsgálatát, rámutatva a kézi feldolgozás veszélyeire.

Jeleztük továbbá, hogy az adatkérés nem képezi le helyesen a finanszírozó bankok és az Földhitel-és Jelzálogbank (FHB) közti megállapodás előírásait, ami zavarokat okozhat a kitöltésnél.

A KSH-nak megküldött levélben felajánlottuk, hogy szükség esetén konzultációt szervezünk az adatkérők- és szolgáltatók bevonásával.

III. PÉNZFORGALOM

1. Új pénzforgalmi szabályozás

A pénzforgalmat szabályozó rendeletek módosításának tervezetei (a pénzforgalmi kormányrendelet és a jegybanki rendelkezés) tartalmazták a változtatások indoklását, így pl. hogy:

- a devizaliberalizáció miatt szükségessé vált a forint és devizaszámlák státusának és az általuk végezhető fizetési műveleteknek az újradefiniálása,
- meghatározásra került a devizaszámlák szerkezete, valamint definiálták a nemzetközi pénzforgalomban használatos számlaszám struktúrát <IBAN>. (Erről egyébként előzetesen a Bankszövetség szervezésében megegyezés jött létre az MNB és a bankok között),
- az EU jogharmonizáció miatt módosult a bankkártya-felelősségi szabály (a bank felelősségét a kárbejelentés előtti időszakra is kiterjesztette); és bekerült a nemzetközi átutalások EU-konform regulációja (amely csak az EU belépéssel lépne életbe),
- deklarálták a bankszámla feletti elektronikus és írásbeli rendelkezés egyenértékűségét,
- a korábbinál átláthatóbb szerkezetet kívántak adni a két szabályozó rendeletnek.

Az észrevételt adó bankok jelentős kiigazításnak tartották az új szerkezetű szabályozást, amelynek révén a pénzforgalmi rendszerbe érdemi beavatkozás történik. A főbb banki észrevételek a következők voltak:

- nem egyértelmű a pénzforgalom alapkategóriájának, a bankszámlának a definíciója, nem tisztázottak fajtái (pénzforgalmi, lakossági), s azok használata, ill. a nemzetközi pénzforgalommal kapcsolatos hatósági kívánalmak,
- korai még az EU szabályozás hazai jogba emelése, mert a bankkártya károk bankokra történő fokozottabb mértékű hárítása méltánytalan és visszaélésre csábító, az EU nemzetközi átutalási szabályzata pedig értelmezhetetlen a hazai bankok számára,
- túlzottnak, anyagilag megterhelőnek minősítették a bankok a tervezetek fogyasztóvédelmi lépéseit (túlméretezett ügyfél-tájékoztatás, banki késedelem esetén fokozott kártérítés),
- nehezményezték, hogy a banki beszámítási jog visszaszorult az érvényes szabályozáshoz képest,

Az írásbeli egyeztetést több szóbeli konzultáció követte: a tervezetről először az összes bank részvételével zajlott széleskörű vita, majd a fennmaradt, még nyitott kérdéseket a bankok szűkebb szakértői körben igyekeztek rendezni a jegybank képviselőivel. Előrelépés történt többek között a bankkártya felelősség értelmezésében, a banki fizetési késedelem előírt szankcionálásának mértékében, a teljesítési szabályok érthetőbbé tételében. Nem sikerült teljes megegyezésre jutni pl. a bankszámlák pontos definiálása, a nemzetközi fizetések szabályozása kérdésében és a banki beszámítás pontosabb megfogalmazásában.

2. A Magyar Posta és a bankok pénzforgalmi kapcsolatának új szerződési rendszere

A Posta megkereste a Bankszövetséget, hogy kikérje véleményét a bankokkal lebonyolított pénzforgalmi kapcsolatát szabályozó, 2002. évtől alkalmazandó új szerződési formáról. A Posta azzal indokolta a változtatást, hogy nehézkes számára az a gyakorlat, amely szerint minden

kérdésben egyenként, részletesen kell megállapodnia a hitelintézetekkel. E helyett a postai pénzforgalmi szolgáltatásokra vonatkozóan Általános Szerződési Feltételeket kíván megállapítani, ill. az ezekben nem rendezett kérdésekről a hitelintézetekkel külön kíván megállapodást kötni.

A Bankszövetség tájékoztatta a Postát, hogy a hitelintézetek alapvetően egyetértenek a Posta törekvéseivel, ugyanakkor aggodalmuknak is hangot adtak, hogy a pénzforgalmi közvetítésben monopol szerepet betöltő Magyar Posta ezáltal könnyebben tudja majd módosítani törekvéseit érvényesíteni. Különösen kényesnek ítélték ezt a kérdést a díjmegállapítás és a számlázás esetében. A Bankszövetség a korábbi szóbeli megállapodásra hivatkozva kérte, hogy e tételek véglegesítése előtt kerüljön sor a Posta és a bankok között konzultációra.

A fentiekén túlmenően is számos észrevételt továbbítottunk a Posta részére:

- kifogásoltuk, hogy számos pénzáttalási, felelősségi előírás nem egyenlő kondíciókat irányoz elő, hátrányos a hitelintézetek számára,
- elnagyoltan kezeli a tervezet a Posta kommunikációs, tájékoztatási kötelezettségeit, mind formai, mind tartalmi vonatkozásban. Jelentősebb postai zavarok esetén például nem teszi a Posta kötelezettségévé, hogy erről és a várható lépésekről informálja érintett banki partnereit. Az alapvető fontosságú információáramlásra a Posta csak egy fax számot kívánt megjelölni, holott egy kisebb technikai hiba esetén is hatalmas károk keletkezhetnének. Javasoltuk, hogy sokcsatornás kommunikációs útvonalakkal (fax, telefon, e-mail) legyen biztosított az adatáramlás biztonsága,
- jeleztük, hogy néhány hitelintézet a maga számára annyira hátrányosnak tartotta a bankkártya, ill. a pénzellátási kérdések tervezetbeli feltételeit, hogy nem kívánta aláírni a szerződés - módosítást.

Miután nagyon sok észrevételt, korrekciós javaslatot rögzítettünk a bankszövetségi véleményben, ill. a bankok között is számos érdemi véleménykülönbség adódott, valamint az írásbeli egyeztetésbe csak korlátozott banki kört tudtunk bevonni, javasoltuk a Posta illetékeseinek, adjanak lehetőséget az összes hitelintézetnek, hogy egy részletes megbeszélés keretében tisztázzák velük a felmerült problémákat, kérdéseket.

A Posta egyetértett a bankszövetségi javaslattal és nagyszámú szakértővel képviseltette magát a konzultáción, amelyre összes tagbankunkat meghívtuk.

Bár a Posta igazgatója bejelentette, hogy csak formai változtatást jelent az új szerződésrendszer kialakítása és nem szándékoznak tartalmi kérdéseket megvitatni, végül az értekezlet részletesen és érdemben áttekintette az összes felmerülő problémát. Elismerték, hogy a jobb áttekinthetőség érdekében formailag is csiszolni kell az új szerződés-rendszert, valamint a szerződéses feltételek egyoldalúságát vitató banki észrevételek jogosságát is tudomásul vették, ígéretet téve, hogy a megbeszélést követően – kollégáikkal, vezetőikkel konzultálva – igyekeznek a banki szempontokat is tartalmazó fizetési, felelősségi feltételeket kialakítani.

Előrelépés történt a Posta tájékoztatási politikájában is, elfogadták a bankok javaslatát mind a biztonságos adatáramoltatás feltételeiről, mind a vészhelyzetben történő adattovábbítás területén. Tisztázódtak a bankkártya-forgalmazás körüli félreértések is. A legnagyobb érdeklődésre számot

tartó díjképzés ügyében a Posta jelezte, hogy nem zárkózik el a 2002. évi díjak - egy későbbi időpontban történő - megvitatása elől sem.

3. A postai elszámolás forgalom szabályozása

A GIRO RT felkérte a Bankszövetséget, hogy a Hírközlési törvény tervezetében - félreérthető módon szereplő - a Magyar Posta elszámolásforgalmi jogosítványáról szóló elgondolásról kérje ki tagbankjai véleményét.

A Bankszövetség széleskörű konzultációt folytatott az elszámolásforgalmi tevékenységet engedélyező/szabályozó MNB-vel, a Pénzügyminisztériummal, a Magyar Posta szakértőivel és a törvénytervezetet előkészítő Informatikai Kormánybiztossággal. A megbeszélésekből kiderült, hogy a Magyar Posta távlatilag valóban a Hpt. szerinti elszámolásforgalmat szeretne volna végezni, de sem az MNB, sem a PM nem látta ezt indokoltnak. Az Informatikai Kormánybiztosság (IKB) pedig közölte, hogy a tervezet szerinti "kizárólagosság" csak a törvény hatálya alá tartozó szervezetekre vonatkozik, vagyis a postai szolgáltatást végző szervezetek közül csak az egyetemes szolgáltató (a Magyar Posta) lesz erre jogosult.

A Bankszövetség a konzultációkat követően – a tagbankok véleményével egyetértésben – levélben fordult a jogszabályt előkészítő hatósághoz (MeH IKB) kérve a szabályozás egyértelműsítését. Javasoltuk, hogy a tervezet vagy teljesen a Hpt. alá tartozóan kezelje a posta által végzendő elszámolásforgalmat (ekkor viszont számoljanak azzal, hogy e tevékenységet főtevékenységként kell végezni a Hpt. szerint), vagy kerüljön törlésre e zavaró szövegrész (amennyiben a posta által jelenleg is folytatott belső elszámolásforgalmat takarja.)

Az Országgyűlés által elfogadott jogszabályban már nem szerepelt az elszámolás forgalomra történő utalás, a Bankszövetség javaslata tehát elfogadásra került.

4. Pénzforgalmi számlaszámok cégbíróság részére történő jelentési kötelezettsége

A Bankszövetség 2001 októberében a cégtörvény módosítására vonatkozó, a Parlamenthez benyújtott törvényjavaslathoz módosító indítványokat kezdeményezett az Igazságügyi Minisztériumnál. Az e tárgyban tartott értekezleten a Bankszövetség képviselője is részt vett, s szöveges módosító javaslatot küldött az IM részére. A devizakorlátozások megszüntetéséről, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2001. évi XCIII. törvény úgy módosította a cégtörvényt, hogy 2002. június 1-jétől lesz kötelező a hitelintézeteknek a pénzforgalmi számlára vonatkozó adatot számítógépes adattovábbítás útján közölni a Cégbírósággal, az APEH részére történő párhuzamos adatszolgáltatás pedig megszűnik.

Az átmeneti időben történő adatszolgáltatást több, az IM-mel, s a cégbíróságok bevonásával tartott egyeztető értekezlet vitatta meg. A bankok számára rendkívüli nehézséget jelentett, hogy a cégbíróságok csak cégenként külön levélben, a cégjegyzékszámra történő hivatkozással, bankszerűen aláírt levelet fogadtak el papíralapú adatszolgáltatás esetén. Az elektronikus

levélben történő adatszolgáltatás pedig kizárólag a Cégbíróság számítástechnikai szolgáltatóján, a Microsec Kft.-n keresztül volt teljesíthető.

Az IM belátta, hogy az adatszolgáltatási zavar állandósulása áldatlan állapotot teremtené minden résztvevő számára, kezdeményezte a cégnyilvántartásról szóló IM rendelet olyan értelmű módosítását, hogy azok a pénzügyi intézmények, amelyek a cégek pénzforgalmi számlaszámára vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettségüknek számítógépes úton tesznek eleget, a céginformáció költségtérítésének csak 10%-át legyenek kötelesek megfizetni. A bankok számára rendkívül kedvező rendeletmódosítás a 22/2001. (XII.13.) IM rendeletben jelent meg.

5. A pénzváltási tevékenység szabályozása

A pénzmosás elleni fellépés keretében átalakultak a pénzváltási tevékenység jogszabályi keretei. Rövid átmeneti időt követően ezen a piacon 2002 közepétől csak hitelintézetek és ügynökeik lehetnek jelen. A Bankszövetség a végrehajtási rendelet egyeztetése során kérte, hogy a jogszabály véglegesítésére csak az eddigi felügyeletet ellátó jegybankkal történő részletes konzultáció után kerüljön sor. A jogszabály elkészítői a szoros határidőkre hivatkozva erre nem adtak módot, emiatt az elkészült PM rendelet több kérdést nem rendezett. Az egyeztetés során sikerült elérni, hogy egyértelművé váljon az, hogy egy pénzváltó csak egy bankkal szerződhet, ill. hogy a szigorodó tárgyi, biztonsági feltételek megfelelő módon kerüljenek szabályozásra. Nem sikerült viszont rögzíttetni a rendeletben, hogy a Felügyelet rövid határidőn belül készítsen a pénzváltási tevékenység tárgyi-személyi feltételeire vonatkozó eligazító Ajánlást, valamint nem tisztázódott, hogy szabálysértés esetén a pénzváltó, vagy a megbízó bank ellen lép-e fel a hatóság.

A piacot korábban felügyelő MNB-vel a konzultációt csak a rendelet véglegesítését követően sikerült a Bankszövetségnek megszerveznie, de a nagyszámú banki szakértő így is hasznos információt kapott a pénzváltók típusairól, számarányáról, forgalmáról, a visszaélések jellemzőiről, az ellenőrzések módszertanáról. A hitelintézetek igényt tartottak az új felügyelő hatósággal, a PSZÁF-fel való konzultációra is.

6. A nemzetközi bankszámlaszám (IBAN) magyarországi bevezetésének lehetősége

A Bankszövetség és az MNB képviselői áttanulmányozták, hogy miként hasznosíthatók azok az információk, amelyek az Európai Szabványügyi Bizottság tagjaként birtokunkba kerültek. Az a döntés született, hogy meg kellene vizsgálni a szervezet két legelterjedtebb fizetési szabványának a nemzetközi bankszámlaszámnak (IBAN, International Bank Account Number) és a nemzetközi fizetési bizonylatnak (IPI, International Payment Instruction) hazai bevezetési lehetőségét. A döntést segítette az a tény, hogy az Európai Unió bankjai 2002. január 1.-től minden nemzetközi fizetésükkor alkalmazni fogják az IBAN-t.

Az MNB munkaanyagot készített e kérdésről és kérte a Bankszövetséget, hogy azt banki szakértőkkel megvitathassák. A májusban sorra került megbeszélésen a két fél szakértői arra a következtetésre jutottak, hogy az IBAN EU-beli bevezetése miatt a magyar bankok ügyfelei előbb-utóbb kikényszerítik banki partnereikből e szabvány hazai alkalmazását, tehát ésszerűnek tűnik a felkészülést közösen szervezni. Az IPI hasznosságát sem kérdőjelezték meg, de mivel

használata az EU-ban még nem kötelező és vita folyik a papír alapú és elektronikus változatának alkalmazásáról, egyelőre nem tűnt időszerűnek a hazai bevezetésről állást foglalni.

A résztvevők úgy gondolták, hogy előbb az IBAN-t tartalmazó átutalások indítására kell a bankoknak felkészülniük (azaz képesnek kell lenniük az IBAN helyességének ellenőrzésére), s csak ezt követően kerülhet sor arra, hogy ügyfeleik részére érkező IBAN-os átutalásokat fogadjanak (azaz érintett ügyfélkörük számára IBAN-t generáljanak.)

A banki szakértők hangsúlyozták, hogy egy új bankszámlastruktúra rendszerbe állítása költséges és időigényes folyamat, tehát a fokozatos, megfontolt bevezetés mellett érveltek. Egyértelműen elvetették azt a jegybanki javaslatot, hogy – néhány EU tagországhoz hasonlóan – a belföldi pénzforgalomban is az IBAN-t használják, de azzal egyetértettek, hogy a jelenleg szabályozatlan, s bankonként eltérő szerkezetű devizaszámla szerkezet az IBAN előírásai szerint kerüljön kötelezően átalakításra.

A vita végén az MNB azt javasolta, hogy az IBAN indítására 2002. januártól, míg az IBAN fogadására 2002. közepétől legyenek a bankok képesek. A Bankszövetség tájékoztatta tagbankjait a szűk körű szakértői egyeztetés eredményeiről és megküldte számukra az MNB tanulmányát is.

7. Az elektronikus kereskedelemről, valamint egyéb információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokról szóló törvény tervezete

A Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Kormánybiztossága augusztusban küldte meg a törvénytervezetet és a kormány előterjesztést véleményezésre. A törvény-tervezet alapjául szolgáló Európa tanácsi irányelv (2000/31/EK irányelv) szabályozza az információs társadalmi szolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos követelményeket. Ezen irányelv egyes rendelkezéseit az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény már átültette a magyar jogrendszerbe. A további követelményeket a törvény-tervezet tartalmazta az elektronikus kommunikációs eszközök útján létrejött magánjogi jogviszonyok alapvető szabályai, az információs társadalmi szolgáltatásokhoz kapcsolódó jogi feltételek megteremtése tekintetében. A törvény-tervezet tartalmazta az információs társadalommal összefüggő szolgáltatással kapcsolatos adatszolgáltatásra, az elektronikus úton kötött szerződésekre és a szolgáltató felelősségére, valamint a jogsértő szolgáltatással kapcsolatos értesítésre vonatkozó rendelkezéseket.

A bankok felvetették, hogy a törvényjavaslat nem definiálta, hogy milyen, a hitelintézetek által is használt médium, illetve elektronikus kereskedelmi szolgáltatás tartozik a törvény hatálya alá. A mobil eszközök vagy a telefonos ügyfélszolgálat segítségével biztosított szolgáltatások nem egyértelműen sorolhatók be az információs társadalmi szolgáltatások körébe. A törvényben leírt kötelezettségek teljesítése egyes médiumok esetében csak nehézkesen lenne megvalósítható.

A bankok felvetették, hogy a törvénytörvényből a szolgáltató és az igénybevevő kapcsolata, ennek tartalma, a felelősség nem volt pontosan megállapítható. Hiányzott a tervezetből a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályozás, illetve a titokvédelmi rendelkezés. A tervezettel kapcsolatban a Bankszövetség számos pontosító észrevételt tett és további fogalmi definíciókkal javasolta a törvénytervezetet bővíteni. Jeleztük, hogy a jogszabály hatálybalépéséhez legalább 120 nap türelmi időt tartanánk szükségesnek annak érdekében, hogy az érintett szervezetek felkészülhessenek a gyakorlati alkalmazásra.

8. Az elektronikus aláírás szabályozása

Az elektronikus aláírásról szóló törvény szeptemberben lépett hatályba, s még ez előtt kellett kibocsátani a végrehajtási rendeleteket is. Ezek legfontosabbika az elektronikus aláírásokkal kapcsolatos szolgáltatásokra és szolgáltatókra vonatkozó szabályozás volt, amelynek egyeztetésébe a Bankszövetséget is bevonták. A tervezetet koordináló Informatikai Kormánybiztosság részére tagbankjaink észrevételei alapján számos pontosító, kiegészítő javaslatot tettünk, többek között kértük az elektronikus aláírásról szóló tanúsítványt kiadó szolgáltató és az un. regisztrációs központok jogszabályi kezelésének tisztázását. A nemzetközi gyakorlatban ugyanis külön szervezetek végzik a tanúsítvány kiadását, ill. az aláírási jogosítványt kérő személyek azonosítását, az elektronikus aláírást lehetővé tevő kulcsok készítését, kiadását. A hazai bankgyakorlat is e szisztéma szerint működik, s a tervezetből a bankok szakértői szerint nem derült ki egyértelműen, hogy az új szabályozás feltételei mellett hasonló szellemben folytathatják-e továbbra is tevékenységüket.

A bankszövetségi észrevételben – többek között - kértük a jogalkotót, hogy a törvény hatályba lépésének idejére, a piaci viszonyok beindulásáig biztosítson legalább egy olyan szolgáltatót, amelyik időbélyegzési szolgáltatást végez (ez ugyanis elengedhetetlen bizonyos törvényi előírások betartásához), ill. hatóságilag segítse elő legalább egy olyan biztosítási termék létrejöttét, amelyik az aláírás hitelesítő szolgáltató – szintén törvény által megkívánt - felelősségbiztosításául szolgálna. Tekintettel a viszonylag nagyobb összegű banki hitelügyletekre, kifogásoltuk, hogy a tervezet a szükségesnél alacsonyabb összegű felelősség biztosítást írt volna elő.

A jogszabályok megjelenését követően több tagbank jelezte, hogy kívánatos lenne elkerülni a bankszektoron belüli – nehezen kezelhető – elektronikus aláírás sokszínűségét, s meg kell próbálni egy közös, banki tanúsítvány (aláírás hitelesítési) rendszer kiépítését.

A kérésnek megfelelően a Bankszövetség megbeszélést szervezett a piac főbb potenciális szereplőinek részvételével. E tárgyaláson döntés született, hogy - az érdemi munkát lehetővé tevő szűkebb szakértői körben – munkacsoport kíséreljen meg egy közös, az összes hazai hitelintézet számára elfogadható banki tanúsítvány-szabványt kialakítani.

9. Közös banki tanúsítvány a távbankolás elősegítésére

A közös banki elektronikus aláírási tanúsítvány kidolgozására létrejött munkacsoport külföldi tapasztalatok és a GIRO Rt. tevékenységének figyelembe vételével elkészítette előterjesztését a bankszövetségi bizottság részére. Az előterjesztés tisztázta a hitelesítést szolgáltató szervezet két elemének – a hitelesítő egység (CA) és az érdemi ügyfél azonosítást, tanúsítvány kiadást végző egységek (maguk a bankok) – fő feladatait, egymáshoz való viszonyát, rögzítette a tanúsítvány tartalmát, ill. a főbb belső szabályozási kérdéseket (regisztráció, a tanúsítvány kölcsönös elfogadása, letiltása stb.)

A bizottság elfogadta a munkacsoport előterjesztését, s ennek vitája során arra a megállapításra jutott, hogy a továbblépéshez szükség lenne az összes hitelintézetnek a program melletti

elkötelezettségére, a GIRO Rt. szerepének tisztázására és alapvető jogi (pl. banktitkot érintő, adatvédelmi) problémák feltárására, rendezésére. A bizottság ezért felkérte a Bankszövetség Elnökségét, hogy tekintse át a tanúsítvány ügyét és foglaljon állást a bizottság által felvetett kérdésekben.

10. Az euró készpénz bevezetéséből adódó feladatok

A Bankszövetség áprilisban megbeszélést szervezett a témában, miután több tagbank jelezte, hogy mielőbb választ szeretne kapni az euró készpénz bevezetésével kapcsolatos kérdéseire, ill. az MNB is felvetette a bankokkal folytatandó konzultáció szükségességét. Ezen az MNB szakértői tájékoztatást adtak az új készpénz EU-ban történő bevezetésének menetrendjéről, valamint kinyilvánították, hogy a jegybank érdekelt a pénzcseré magyarországi zökkenőmentes lebonyolításában és kiemelt szerepet kíván játszani a közvélemény informálásában, valamint az új készpénz szakértői körben való megismertetésében.

A bankok kérték a jegybank közreműködését az indító eurókészlet hazai bankrendszer számára való biztonságos, közös beszerzésében és a forgalomból kikerülő valuták közös értékesítésében, valamint a szükséges jogszabályváltozások mielőbbi meghozatalában is.

Az első megbeszélést követően – az egyeztetés igényeinek megfelelően – a Bankszövetség szűkebb és szélesebb körű szakértői egyeztetést, a jegybanki szakanyagokkal kapcsolatban írásbeli véleményezést szervezett. Az egyeztetések során:

- egyetértés született abban, hogy a kampány középpontjában a megszűnő valuták forgalomból való - lehetőleg még 2001. évi - kivonására való ösztönzés álljon, annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a 2002. év eleji euróra-váltási roham, kevesebb euró indulókészletet kelljen beszerezni, valamint tervszerűbbé tegyék a forgalomból kikerülő valuták értékesítését. A kampány elsősorban a megszűnő valuták forint-vagy devizaszámlára való mielőbbi befizetését ösztönözte, de a forintra, vagy a meg nem szűnő egyéb konvertibilis valutákra (pl. USD, GBP, CHF) váltást is ajánlotta.
- tisztázódott, hogy 2002. elején mintegy másfél hónapig tart az a "kétpénzes" periódus, amíg a hazai bankok még elfogadják a megszűnő nemzeti valutákat, de már kifizetéseket teljesítenek euróban,
- az MNB elzárkózott azon banki javaslatok elől, hogy vállaljon szerepet az induló eurókészlet közös beszerzésében, ill. a megszűnő valuták közös értékesítésében,
- a jegybank rögzítette, hogy továbbra sem kívánja szabályozni a valutaváltási árfolyamokat (vagyis lehetőséget kaptak a bankok, hogy árfolyamaikkal is befolyásolhassák a váltási igényeket), valamint nem írt elő az MNB kötelező érmeelfogadást (ez ugyan egybeesett a bankok érdekével, de az ügyfeleknek gondot okozhatott a megszűnt pénzürmék hasznosítása.)

Az MNB Ajánlás formájában tájékoztatta a bankokat és a közvéleményt, hogy milyen hitelintézeti gyakorlatot tart helyesnek a megszűnő nemzeti devizaszámlák eurová átalakítása/átszámítása során. Az Ajánlás tervezetéről - még 2001. II. negyedéve végén - kikérte a Bankszövetség véleményét. A bankközi egyeztetés során a hitelintézetek alapvetően egyetértettek a tervezet elvi alapjaival (miszerint 2001-ben minél előbb alakítsák át a bankok ügyfeleik megszűnő nemzeti valutában vezetett számláit euro számlává), de abban megoszlottak

a banki vélemények, hogy ezt megtehetik-e ügyfeleik konkrét felhatalmazása nélkül. A többségi véleményre tekintettel a Bankszövetség azt kérte a jegybanktól, hogy szabályozással tegye jogilag is megtámadhatatlanná a bankok számla-átalakítási lépéseit. Az MNB erre nem volt hajlandó, viszont kivette ajánlási pontjai közül a – bankok által kifogásolt - szeptemberi számla-átalakítás elvárását.

Az euro bevezetésével kapcsolatos közös kampányról állapodott meg kezdetben az MNB és a Bankszövetség. Ennek megfelelően a bankok szakértői meghívást kaptak a jegybank eurokampányt kidolgozó munkacsoportjába. A Bankszövetségnek társfinanszírozói szerepet szánó kampányanyagban azonban szinte egyáltalán nem lettek figyelembe véve a hitelintézeti szakértők javaslatai és a bankokat is túlzottan magas összegek terhelték.

A Bankszövetség Elnökségének döntése alapján kikértük a tagbankok véleményét a kampánybeli részvételről. Bár időközben az MNB felére mérsékelte a kampány tervezett költségét, a bankok szinte kivétel nélkül úgy foglaltak állást, hogy az e célra rendelkezésre álló forrásaikat nem óhajtják szétforgácsolni, s alapvetően saját ügyfeleik alapos tájékoztatására kívánnak koncentrálni. Az MNB-t tájékoztattuk a bankok döntéséről, s kifejeztük reményünket, hogy a téma önmagában is fontos és érdekes annyira, hogy számot tartson a sajtó folyamatos figyelmére.

Az MNB 6/2001. rendelkezése szabályozta az euroövezet országai megszűnő nemzeti valutái elfogadásának és forgalmazásának szabályait, a pénzváltási tevékenységet végzők árfolyam jegyzését.

Az MNB elnökének az euro készpénz bevezetéséről szóló rendelkezés-tervezetét véleményezésre megküldtük az összes banknak. A hitelintézeti szakértők fontosabb észrevételei a tervezettel kapcsolatban a következők voltak:

- javasolták az ügyfelek megfelelő informálása érdekében a 2002. január 1. után megszűnő nemzeti valuták tételes felsorolását a rendeletben;
- hiányolták a tervezetből a megszűnő nemzeti valutáknak az euroövezet országain kívüli ország valutájára történő konvertálási lehetőséget;
- javasolták a nemzeti valuták utolsó forgalmazási időpontjának a tervezet szerinti 2002. január 1. helyett 2002. január 15.-re módosítását, annak érdekében, hogy át lehessen hidalni az első időben esetleg előforduló euro pénzellátási zavarokat;
- javasolták, hogy a megszűnő nemzeti valuták elfogadásának kötelezettsége csak a bankjegyekre vonatkozzon;
- szükségesnek tartották a megszűnő bankjegyek elfogadásának határidejét az egyes nemzeti valuták esetében eltérően meghatározni, attól függően, hogy az adott országban milyen időpontban történik a saját valuta kivonása a forgalomból;

A felsorolt hitelintézeti észrevételeket és javaslatokat az MNB teljes körűen elfogadta és a rendelet végső szövegén átvezette. Elvetette viszont azt a banki javaslatot, amely összecszerűen korlátozhatta volna a külföldiek által eurora átváltható valuta összegét. Ugyanakkor a bankok védelmében a megszűnő nemzeti valuták elfogadása a belföldi ügyfelektől a rendeletben előírt határideig kötelező, a deviza - külfölditől történő elfogadást csak lehetőségként tartalmazta a rendelet, tehát ebben az esetben a banknak mérlegelési lehetősége maradt.

IV. HITELKONSTRUKCIÓK

1. Diákhitel

A Bankszövetség Elnöksége 2001 folyamán többször is megvitatta a tervezett diákhitel konstrukciót. A 2001. szeptember 3.-i ülését követően levélben hívta fel a pénzügyminiszter figyelmét a diákhitellel kapcsolatos problémákra. A Kormány 2001. augusztus 9.-i döntése alapján ugyanis a diákhitel nyújtására és szervezésére létrejött Diákhitel Központ a Postabank tulajdonába került. A Diákhitel Központot az állam oly módon privatizálta, hogy a társaság új, jogilag magánszemélynek minősülő tulajdonosát hozta monopolhelyzetbe, versenyeztetés nélkül. Az Elnökség a banki vezető jogászok által készített elemzés alapján úgy ítélte meg, hogy a kialakított konstrukció sérti a versenysemlegesség elvét, a szabályozásból nem egyértelmű a Diákhitel Központ Rt forrás szerzésének módja, s az sem, hogy a két tanévre a Kormány által átvállalt működési költségek és kockázati felár hogyan kerülnek megtérítésre.

A Bankszövetség úgy értékelte, hogy a szabályozás sérti a kereskedelmi bankok érdekeit, mivel így egy meghatározott ügyfélkörben egyetlen bank került monopolhelyzetbe. A Bankszövetség a pénzügyminiszterhez írott levelében kezdeményezte a szabályozás megváltoztatását úgy, hogy a Diákhitel Központ Rt. eredeti tulajdonviszonyainak visszaállítása mellett a diákhitel igénybe vevője szabadon választhassa meg, hogy melyik kereskedelmi banknál vezetett bankszámlájára kéri a hitel folyósítását. Javasoltuk, hogy a bankok a versenyjogi szabályok megtartásával köthessenek a Diákhitel Központ Rt.-vel megállapodást arra, hogy a DHK ügynökeiként hitelnyújtást és kapcsolódó szolgáltatásokat végeznek. Javasoltuk, hogy a kereskedelmi bankok normatív állami támogatás mellett saját forrásaik terhére is nyújthassanak diákhitelt, ezzel is csökkentve az államra terhelődő költségeket.

A pénzügyminiszter október 17.-én kelt válaszlevele többségében elutasította, egy kérdésben pedig időközben megoldottnak tekintette a Bankszövetség felvetéseit. Az Elnökség a novemberi ülésen áttekintette a pénzügyminiszter válaszát, s úgy döntött, hogy a Diákhitel Központ Rt. versenytörvénybe ütköző eljárása miatt a Gazdasági Versenyhivatalnál eljárást kezdeményez.

A versenyhivatali beadvány tervezetét a Bankszövetség banki jogászok bevonásával készítette el. A beadványt arra alapoztuk, hogy a diákhitelvezetésben előírt kizárólagos postabanki számlavezetés a versenytörvény előírásaiba ütközik, és gazdasági erőfölénnyel való visszaélést valósít meg. A beadványhoz 14 tagszervezetünk aláírásával külön is csatlakozott. A Gazdasági Versenyhivatal 2001. november 28.-án értesítette a Bankszövetséget, hogy hivatalból versenyfelügyeleti eljárást indított az ügyben.

2. Kis- és középvállalkozásokat segítő pályázatok

Annak ellenére, hogy a Bankszövetség 2001. júliusában részletes, számos ellenjavaslatot tartalmazó észrevételt tett a Széchenyi Terv kis - és középvállalkozás-fejlesztési programjainak lebonyolítását segítő Eljárási Rendjére, a GM - több hónapos hallgatás után - változatlan formában adta át aláírásra a bankoknak az anyagot. A Bankszövetség kifogásai kapcsán kiderült, hogy a GM ajánlata időszerűtlenné vált, mivel időközben egy kormányhatározat megváltoztatta a lebonyolítók körét. A GM által koordinált Vállalkozásfejlesztési Tanács esedékes ülésén a

Bankszövetség képviselője kifejtette elégedetlenségét, felhívta a 2002. évi pályázat kiíróinak figyelmét a pályázatok sikerét akadályozó tényezőkre és ismételten felajánlotta közreműködését az Eljárási Rend kialakításában. E fellépés eredményeként lehetőség nyílt a 2002. évi pályázat-tervezetek észrevételezésére. A rövid határidő ellenére számos lényegi- és részletkérdést érintő véleményt fogalmaztunk meg, amelyek közül számos módosító javaslat helyt kapott a végleges anyagban (pl. magasabb kamatmérték használat lehetővé tétele, a pályázati felhívások és az útmutatók összhangjának javítása). Több felvetést azonban figyelmen kívül hagytak (pl. pályázat-elbírálási idő lerövidítése, az orvos hitel céljainak, eszközrendszerének élet közelebbé tétele, egységes garancianyomtatvány kialakítása). E problémákat a Bankszövetség továbbra is napirenden kívánja tartani.

3. Új hitelkonstrukció a forint felértékelődése miatti exportveszteségek kompenzálására

A devizaliberalizációt követő árfolyamsáv-szélesítés miatt bekövetkezett forint felértékelődés nagyszámú exportáló cégnek okozott jelentős veszteséget. A kormányzat lépéseket kívánt tenni az exportérdekeltség fenntartása érdekében és az ezeket célzó - MEHIB és az Eximbank által kidolgozott - javaslatokat megküldte véleményezésre a Bankszövetségnek is. A tervezetekre észrevételt adó hitelintézetek üdvözölték a kormány szándékát, de számos kifogás merült fel a konstrukciók egyes elemeivel kapcsolatban.

A bankszövetségi vélemény tükrözte e megfontolásokat és ezért konzultációt javasoltunk a kérdésben illetékes PM-nek és GM-nek. Ezt követően az Eximbank jelezte a Bankszövetségnek, hogy a korábbi észrevételek figyelembe vételével új konstrukciót alakított ki, amelyet egyeztetni kívánt a hitelintézetek szakértőivel. A Bankszövetség által szervezett megbeszélésen az érdekelt bankok tudomásul vették, hogy az állam - az Eximbank igénybevételével – érdemi (50-75 %-os) kamattámogatásban részesíti a 10 milliárd Ft árbevételt meg nem haladó, kivitelben érdekelt vállalkozásoknak nyújtott banki hiteleket.

A tárgyalás alapján az Eximbank részletesen kidolgozta és egy Együttműködési Megállapodás formájában megküldte a bankoknak a konstrukciót. Néhány tagbank jelezte, hogy a bankszövetségi egyeztetésen elhangzottaktól eltérően a devizában nyújtott hitelek esetében a kereskedelmi bankoknak kellene az árfolyam-kockázatot is viselniük, s az engedélyezett szűk marzs, ill. felszámítható költség nem biztosít erre megfelelő fedezetet. A problémát továbbítottuk az Eximbankhoz.

4. A kibontakozási hitelkonstrukció

A Parlament 1999 őszén határozatot hozott arról, hogy 65 Mrd Ft költségvetési támogatással javítja az egyéni és társas mezőgazdasági vállalkozások likviditását. A kormány az FVM előterjesztése alapján 2000. áprilisában rendeletet hozott a 65 Mrd Ft különböző hitelkonstrukciók révén való felhasználásáról. A legnagyobb összeget – 25 Mrd Ft-ot – a kibontakozási hitelkonstrukcióra irányozta elő.

A kibontakozási hitelre azok pályázhattak, akiknek 1999. december 31.-én éven túli banki hitele volt. A pályázó kérhette a bankoktól /takarékpénztáraktól/ az ilyen típusú hitel 70%-ának /50 millió Ft árbevételig/, illetve 50%-ának /50 millió Ft árbevétel felett/ 3 éves lejáratú kibontakozási hitellé történő átalakítását.

A hitelkérelemhez három éves un. kibontakozási tervet kellett készíteni. Ha azt a bank támogatólag továbbította az FVM-ben létrehozott szakmai zsúrihoz – amelynek tagja a Bankszövetség képviselője – az minősítette és előterjesztette végső jóváhagyásra a minisztériumban aláírásra kijelölt vezető/k/nek.

A fennálló éven túli hitelállomány adott részének kibontakozási hitellé történő átalakítása egyaránt érdeke volt a vállalkozónak és a banknak. Az egyik lényeges előnye, hogy **a kibontakozási hitelre az állam 80%-ig terjedő készfizető garanciát vállalt.** A másik, még fontosabb előnye, hogy annak a vállalkozónak, amelyik teljesíti a kibontakozási tervben vállalt, illetve a minisztériumi jóváhagyás kapcsán előírt feladatokat, **a három évben esedékes törlesztő részleteket állami támogatásként kiutalják** /az APEH/, és a nyertes pályázó abból törleszt a banknak.

2000. június 30-ig több mint 2800 egyéni és társas vállalkozás nyújtott be pályázatot a bankokhoz. A bankok a pályázatok túlnyomó többségét egy hónapon belül támogatólag továbbították az FVM-hez.

A pályázatokról a végleges minisztériumi döntés, majd a pályázók értesítése nagyon elhúzódott, és csak 2001. áprilisában fejeződött be. A minisztérium végül is valamivel több, mint 2700 pályázatot hagyott jóvá, azaz a bankok megközelítőleg ennyi kibontakozási hitelszerződést kötöttek meg mintegy 40 Mrd Ft összegben. /Néhány esetben a pályázó vagy a bank időközben felmerült okok miatt – pl. felszámolás indulása – nem kívánt élni a hitelszerződés megkötésének lehetőségével/.

A kormányrendelet szerint a hitelszerződést kötött mezőgazdasági vállalkozónak minden évről /azaz 2000-2001-2002. évről/ önértékelést kellett készítenie a vállalt, illetve előírt feladatok teljesítéséről, amelyből egy példányt a bankoknak, egy példányt a minisztériumnak meg kellett küldeni. A beküldés határideje 2001-ben június 30. volt.

Mintegy 2600 vállalkozó adott be önértékelést a 2000. évi gazdálkodásáról. A bankok – néhány kivételtől eltekintve – támogatólag továbbították a minisztériumhoz az önértékeléseket.

A szakmai zsúri októberben - döntően a bankok véleményére támaszkodva - túlnyomórészt elfogadásra javasolta az önértékelést, azaz az állami támogatás kiutalását az esedékes törlesztő részlet befizetésére.

A nem elfogadhatónak minősített önértékelések /amelyek száma nem érte el a százat/ indoka többségében a beküldési határidő jelentős túllépése, a vállalt nyereséges gazdálkodás helyetti veszteség volt, amelyet nem magyarázott aszálykár vagy más elemi csapás /árvíz, belvíz/.

A kibontakozási hitel még két évig tovább él. A vállalkozók 2002-ben a 2001. évről, 2003-ban a 2002. évről készítenek önértékelést, amelyet a bankoknak véleményezniük kell. Hangsúlyozni kell, hogy a kormányrendelet szerint az a vállalkozó, amelyiknek az önértékelését 2001-ben nem fogadták el, nem veszítette el esélyét a következő évekre, hanem csak a 2000. évi törlesztő részletre nem kapott állami támogatást. Ha a vállalkozó saját erőből teljesítette a banki törlesztő

részletet, és a 2001.évi gazdálkodásáról elfogadható önértékelést készített a bank és a minisztérium részére, akkor 2002-ben illetve 2003-ban az esedékes törlesztő részletnek megfelelő állami támogatáshoz juthat. Ha azonban a vállalat nem fizeti meg a banknak az esedékes törlesztő részletet, a bank beválthatja az állami garanciát, a kibontakozási hitelszerződés érvényét veszti, és a minisztérium is törli az állami támogatásra esélyesek közül.

A kibontakozási hitelkonstrukcióban 16 bank és sok takarékszövetkezet érdekelt közvetlenül. Ezek részt vettek a szabályozás /kormányrendelet, minisztériumi rendelet, pályázati kiírás/ kialakításában, és bár több ésszerű javaslatuk nem került elfogadásra, sikerült megakadályozniuk számos szakszerűtlen előírás alkalmazását.

5. Kormányvizsgálat az agrárhitelekhez nyújtott állami kezességről

A Pénzügyminisztérium levélben adott tájékoztatást az agrárhitelekhez nyújtott állami garanciák beváltására vonatkozó KEHI jelentésről, kérve a kérdésről a Bankszövetség véleményét. A bankok megalapozatlannak tartották az állami kezességbeváltásra vonatkozó hibás banki gyakorlatról írt részeket, a bankfiókoknak ugyanis a jogszabályi előírásokon alapuló belső banki utasítások szerint kellett eljárniuk. A problémák a jogszabályok nem egyértelmű meghatározásából, ill. a kezességbeváltási ügyben eljáró APEH területenként eltérő gyakorlatából származtak. A Bankszövetség felhívta a figyelmet arra, hogy következetlen az állami kezesség szabályozása, mivel helyenként szinte betarthatatlanul szigorú, máskor pedig túlzottan engedékeny.

6. Együttműködési tárgyalások a biztosítói érdekképviseléttel a hitelfedezetül szolgáló lakásbiztosításokról.

A Magyar Biztosítók Szövetsége (MABISZ) még 2000-ben kezdeményezte, hogy a bankok és a biztosítók egységes gyakorlatot alakítsanak ki a lakáshitelek fedezetét képező lakásbiztosítások ügyintézésében. A sikerrel folyó tárgyalások azonban a tavaszi árvíz okozta biztosítói leterheltség miatt ideiglenesen szüneteltek és csak május végén folytatódott az egyeztetés.

Sikerült előrelépni abban, hogy a biztosítók vállalták, 30 nappal a biztosítási szerződés biztosítók általi felmondása előtt értesítik a finanszírozó bankot (hogy az kezelni tudja a fedezetelvonás veszélyét).

Megállapodtak a felek abban a korábban vitatott kérdésben,

- hogy csak a bank indíthatja a biztosítást kérő nyomtatványt (a pontos adattartalom érdekében),
- megelégednek azzal, hogy az ügyfél továbbítja a nyomtatványokat (nem szükséges a lassúbb, de biztosabbnak látszó postai út),
- a 300 ezer forint alatti károkról nem értesítik a bankokat (hiszen ilyen, viszonylagosan kis kár még nem veszélyezteti a fedezetet, s a bankok szinte minden esetben lemondtak ügyfelük javára a biztosítási kártérítésről, hogy az megfelelően helyreállíthassa az ingatlanát.)

Továbbra is vitatott maradt, hogy a biztosító által megállapított kár nagyságának megkérdőjelezése esetén az ügyfél helyett a bank jogos-e a biztosító ellen fellépni (a biztosítók

ezt nem akarták), ill. mi módon lehetne biztosítani, hogy a bank ne csak a hitelhez szükséges lakásbiztosításból értesüljön arról, hogy az adott ingatlanra már más bank is fedezetbiztosítást kötött.

V. *NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS*

1. A tőkekövetelmény szabályozásának újraalkotása

A Magyar Bankszövetség munkatársai részt vettek az Európai Bankföderáció Bázeli Munkacsoportjának ülésein, a Bankszövetség főtitkára pedig részt vett a bankfelügyeleti munkacsoport 2001. május 18-i ülésén. A felsorolt rendezvények napirendjén egyetlen fő téma szerepelt: a tőkekövetelmény új szabályozásáról szóló, a Bázeli Bizottság által kidolgozott ún. "második konzultatív csomag". A tőke megfelelés új szabályozására vonatkozó bázeli dokumentum-tervezeteket két alkalommal bocsátotta véleményezésre a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság.

A dokumentum első változatát, az ún. "első konzultatív csomag"-ot 1999. júniusában készítette a Bizottság. A beérkezett vélemények és javaslatok alapján 2001. januárban terjesztette elő a "második konzultatív csomagot" azzal, hogy az EU tagországok pénz- és tőkepiaci szereplői és azok felügyeletei 2001 május végéig tegyenek észrevételeket és javaslatokat az előterjesztéshez.

Az új tőke megfelelési szabályozás, amely az 1988-ban bevezetett tőke megfelelési előírásokat hivatott felváltani, lényegesen különbözik a korábbi szabályozástól. Ahogyan a kibocsátott dokumentum hangsúlyozta, az új tőke megfelelési szabályozás három fő pilléren nyugszik. Ezek:

- az első pillér olyan új módszerek, metodológia kidolgozása és alkalmazása, amelyek a korábbiaknál sokkal pontosabban, komplexebben és nagyobb érzékenységgel, rugalmasabban, többféle közelítéssel és hatékonyabb kockázatmenedzseléssel képesek mérni az intézmények portfóliójában lévő eszközök kockázatát;
- a második pillér a felügyeleti ellenőrzés hatékonyságának növelése, a konszolidált felügyelet szabályainak kidolgozása és bevezetése;
- a harmadik pillér a piaci fegyelem erősítése és szerepe a kockázatok mérséklésében.

A három pillér együttes alkalmazása hivatott biztosítani a piac biztonságát és az egész pénzügyi rendszer stabilitását.

Az Európai Bankföderáció munkacsoporti, illetve bizottsági ülésein a szakmai vita és az előkészítés alatt álló észrevételek kidolgozása kizárólag az első pillér, vagyis a tőke megfelelés új szabályozására irányult.

E területen a Bázeli Bizottság által kidolgozott dokumentum szerint egy intézmény tőke megfelelési mutatója változatlanul 8 % lenne. A ráta számlálóját képező szavatoló tőke definíció elemei és meghatározásának szabályai változatlanok maradnak. Lényegesen módosulnak azonban azok a kockázattípusok, amelyeket szavatoló tőkével fedezni kell, valamint változnak az egyes eszközcsoportokon belül a kockázatok megállapításának és mérésének módszerei. Az új szabályozásban a szavatoló tőkével három fő kockázati csoportot kell fedezni, ezek:

- a hitelkockázatok;
- a piaci kockázatok (kereskedési könyv szerinti kockázatok);

- és új kockázati csoportként jelennek meg a működési típusú kockázatok, amelyek a számítógépes rendszerek meghibásodásából, a jogi és dokumentációs hiányosságokból és a csalásokból erednek.

A tőkekövetelmény előírásai mind a három kockázati csoportnál többféle közelítést tesznek lehetővé. Választható:

- egy standardizált módszer vagy
- bizonyos kritériumoknak és követelményeknek megfelelő, belső minősítésen nyugvó és felügyeletileg auditált belső modellek, illetve az intézmények historikus adatain nyugvó belső minősítési módszerek alkalmazása.

Összefoglalóan: az új tőkemegfelelési szabályozás, miközben változatlanul hagyja a szavatoló tőke meghatározásának módszereit és a tőkemegfelelési rátát (minimum 8 %) gyökeres változtatást jelent e minimum szavatoló tőke által lefedezhető kockázatok körét és a kockázatok mérési módszereit illetően.

A Bázeli Bizottság által kidolgozott új tőkekövetelmény - tervezettel kapcsolatosan a tagországok bankszektorainak véleményét, észrevételeit és javaslatait az EU Bankföderáción (EBF) belül létrehozott, a tagországok által delegált szakértőkből álló Bázeli Munkacsoport koordinálja és foglalja össze, majd továbbítja mind a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság, mind az EU érintett bizottságai részére. E csoport ülésein vettek részt a Bankszövetség munkatársai. Így módunkban állt megismerni részben a készülő új szabályozás törvénykezési folyamatát, ennek ütemezését, másrészt az EU tagországok bankszektorainak tartalmi észrevételeit a készülő szabályozáshoz.

A Bázeli Bizottság ütemterve szerint az új tőkeelőírással kapcsolatos dokumentum végleges szövegét 2001 végéig bocsátják ki. Az ebben foglalt előírásokat 2004-től kell alkalmazniuk a nemzetközileg aktív bankoknak.

Az FBE véleménye szerint ez az időbeli ütemezés nem tartható. Az FBE - a nemzeti felügyeleti közreműködésével - szükségesnek tartja egy ún. Második Hatástanulmány összeállítását, a Bázeli Bizottság ezt 2001. június 1-i határidővel kérte az EU bankjaitól. Az FBE ezt is kifogásolta, a kijelölt határidőig ugyanis teljesen lehetetlen a hatástanulmány elkészítése, mivel az EU bankjait teljesen lekötik az euro bevezetésével kapcsolatos feladatok. Az FBE elnöke kérte a Bázeli Bizottságtól a határidő 2 hónappal történő meghosszabbítását. A munkacsoport ülésén a résztvevők azt is kifogásolták, hogy a Bázeli Bizottság úgy kívánta 2001. őszén előterjeszteni a dokumentum végleges változatát, hogy annak bizonyos részei kidolgozatlanok, illetve eddig még nem kerültek publikálásra és megvitatásra (pl. projekt finanszírozás, partner kockázat a kereskedési könyvben, a működési kockázat stb.).

A bázeli tőkeelőírásokkal kapcsolatban a Munkacsoport Ülésén felvetődött főbb tartalmi kifogások a következők voltak:

- A munkacsoport ülésén elhangzott véleményekben nagy hangsúllyal merült fel a konszolidált alapon történő tőkemegfelelés szabályozásának kidolgozatlansága. Különösen sok vita merült fel a körül, hogy a bankcsoporton belül milyen lesz a tőkekonszolidáció szintje és módszere. Problematikus és kidolgozatlan a tőkekonszolidáció olyan bankcsoportok esetében, amelyeken belül biztosító társaságok is működnek. Felvetődött, hogy a tőkemegfelelés szempontjából "egy intézménynek" tekinthető bankcsoporton belül igen nagy a különbség a tőkekövetelményben egyfelől az olyan társaságoknál, ahol csak hitel- és piaci kockázatot

hordozó szolgáltatások folynak, másfelől az olyan csoportoknál, ahol a csoporton belül vannak biztosítási kockázatokat hordozó társaságok is. Ezek rendkívül nehezen hasonlíthatók össze és hozhatók közös nevezőre. A munkacsoport szakértői azt is kifogásolták, hogy a bázeli dokumentumban a bankcsoport definíciója nem világos és ez túl széles teret engedne a “kockázatok aggregációja” során a nemzeti diszkrecionális szabályoknak.

- A munkacsoport vitájában olyan álláspont alakult ki, amely szerint nem szabad teret engedni a nemzeti diszkrecionális szabályoknak. Ebben a kérdésben nem volt egyetértés az FBE és a Bázeli Bizottság között. Az FBE szerint a nemzeti felügyeletek által kiadható eltérő szabályok erősen torzíthatják a versenyt. A munkacsoport ülésén az a javaslat is elhangzott, hogy amennyiben az új szabályozásban helyt kapnak a nemzeti felügyeletek diszkrecionális jogai, ebben az esetben ezeket teljesen publikussá és átláthatóvá kell tenni, és az EU-n belül nyilvánosságra kell hozni.
- A legtöbb észrevétel és javaslat az eszközök súlyozásával kapcsolatosan hangzott el:
 - kifogásolták, hogy a hitelintézetekkel és egyéb pénzügyi intézményekkel szembeni követelések standardizált közelítés szerinti súlyozásánál (észrevételek 3.1 pontja, 7. oldal) a bázeli javaslat szerint a rövid lejáratú követelések preferált kezelése csak a max. 3 hónapos lejáratú követelésekre terjedne ki. A munkacsoport véleménye szerint ez piaczaró hatású lesz. Javaslatuk az, hogy 12 havi lejáratú legyen a rövid lejáratú követelés. Az FBE véleménye szerint a követelések minősítésénél nem az eredeti, hanem a hátralévő lejáratokat kell figyelembe venni;
 - az FBE változatlanul nem ért egyet a 150 %-os súlyozás alkalmazásával a 90 napos késedelemben lévő eszközöknél. Véleményük szerint a 90 napos késedelem nem jelenti szükségszerűen és automatikusan, hogy a bank a teljes követelés összegét elveszítené. Az értekezlet résztvevői javasolták kiegészíteni ezt az észrevételt olyan konkrét FBE-i javaslattal, amely számszerűen meghatározná az ilyen követelések súlyozását.
- A hitelkockázatok belső minősítési rendszereken alapuló megközelítésével kapcsolatban igényelték, hogy a belső minősítési rendszerek alkalmazásával kapcsolatos akadályok felsorolása mellett fel kell sorakoztatni az anyagban olyan érveket is, hogy a felkészült országokban korábban is lehessen alkalmazni a belső minősítési rendszereket (IRB).
- A résztvevők azt tartották reálisnak, hogy a belső minősítésre vonatkozó hisztorikus adatokkal a bankok legalább 3 éves időszakra rendelkezzenek 2004. évig.
- Felmerült az az igény, hogy a Bázeli Bizottságnak pontosan definiálnia kell az un. “projekt-finanszírozás” fogalmát. Az ülésen olyan információ hangzott el, hogy nyáron a Bázeli Bizottság külön dokumentumot dolgoz ki a projekt-finanszírozásról. A végleges dokumentum tükrözni fogja azt a közelítést, amely szerint a bankcsoporton belül a vagyoni beruházásokat végző társaságokat be kell vonni a tőkekonszolidációba. Ugyancsak felvetődött, hogy ki kell dolgozni az alapítványokkal kapcsolatos kockázatok közelítésének módszerét.
- A legtöbb vita az ülésen a működési kockázatok meghatározásával és tőkekövetelményének mértékével kapcsolatban alakult ki. A működési kockázatok tőkével történő fedezésével, tőkekövetelményével kapcsolatban a munkacsoport számos kifogást emelt:

- az FBE véleménye szerint szükséges bevezetni a működési kockázatok minimális tőkekövetelményét. A mérték és a vetítési alap meghatározása tekintetében azonban nem fogadható el a bázeli dokumentum javaslata;
- kifogásolták, hogy a működési kockázat definíciója még mindig pontatlan, sok átfedést mutat a másik két kockázati csoporttal, azaz a hitel- és piaci kockázatokkal. Emiatt számos esetben megjelenne egyes kockázatok kétszeres tőkekövetelménye;
- az FBE vitatja a működési kockázat Bázeli Bizottság által javasolt 20 %-os mértékét, túlzottnak, magasnak ítéli;
- ugyancsak kifogásolták, hogy a működési kockázat javasolt 20 %-os mértékének a vetítési alapja a teljes szavatoló tőke lenne. A munkacsoport véleménye szerint ezt a kockázatot hibás lineáris függvénnyel kifejezni;
- végül kezdeményeztek egy olyan javaslat kidolgozását, amely szerint a működési kockázat vetítési alapja a két másik kockázati csoport – hitel- és piaci kockázat – arányában határozódna meg.

A Bázeli Bizottság 2001. június 25-i ülésén úgy határozott, hogy az új tőke megfelelési direktíva megjelenésének határideje 2002. év végére módosul, és 2002. év elején sor kerül a harmadik konzultációs, illetve véleményezési kör megszervezésére. A Bázeli Bizottság megerősítette az új szabályok finomításának, valamint a működési kockázatok vonatkozó követelmények mérséklésének szükségességét, s az új tőke megfelelési követelmény bevezetésének határidejét 2005. évre módosította.

Az FBE új tőkeelőírás tervezeteinek, valamint az FBE-n belüli Bázeli Munkacsoport véleményének megismerése előre vetíti a jogharmonizáció keretében még várható magyar szabályozási feladatokat. A Bankszövetség folyamatosan figyelemmel kíséri a Bázeli Bizottság ez irányú munkáját és az Európai Bankföderáció állásfoglalásait az új szabályozással kapcsolatban.

2. Európai Bankföderáció

2.1. Számviteli Bizottság

A Magyar Bankszövetség munkatársa megfigyelőként részt vett a Számviteli Bizottság 45. ülésén. Az ülés legfontosabb témái a nemzetközi számviteli szabványok bevezetése, illetve felülvizsgálata; a piaci értéken történő számbavétel, az Európai Bizottság közzétételi követelményekre vonatkozó javaslata, valamint a bázeli harmadik pillérrel készült B.I.S. anyag voltak.

Nemzetközi Számviteli Direktívák

A Számviteli Bizottság egyetértett abban, hogy az IAS-t 2005-től valamennyi tagországban banknak alkalmaznia kelljen.¹ Az egyedi és a konszolidált beszámolókat egyaránt az IAS szerint célszerű készíteni, hogy ne kelljen két eltérő beszámolási rendet alkalmazni.

Az IAS39 (Financial Instruments: Recognition and Measurement) felülvizsgálata

Az IAS kötelező bevezetése elkerülhetetlenné teszi az IAS39 továbbfejlesztését, tökéletesítését. A Bevezetési Kézikönyvet Készítő Bizottság (Implementation Guidance Committee) eddigi munkája csalódást keltett. A szakértők megosztottak, hogy az IAS39 egyszerűsítéssel javítható-e, vagy radikális változtatásokra van szükség. A Számviteli Bizottság német tagja elmondta, hogy az IAS39-et most bevezető német bankok hatalmas nehézségekkel találják szemben magukat.² Az Európai Bankföderáció levelet ír az IASB-nak, melyben az alábbi témakörök újratárgyalását kéri: hitelek céltartalékolása; hitelek eredeti cél szerinti kezelése; a hedge ügyletek, illetve a belső tranzakciók elszámolása.

Piaci értéken való számbavétel (Fair Value Accounting (FVA))

Az IASB által készített munkaanyag valamennyi pénzügyi instrumentum esetében a piaci értéken történő számbavételt javasolja. [Ez a piaccal rendelkező instrumentumoknál a tényleges árak alkalmazását jelenti, míg a piaccal nem rendelkező eszközök árát modellel kell megállapítani (Mark to model.)]. A munkaanyagot a Bázeli Bizottság és az Európai Bizottság egyaránt bírálta, s ehhez valószínűleg az ECB is csatlakozik. (A munkaanyaghoz mintegy 300 észrevétel érkezett, s az Európai Bankföderáció nyomást kíván gyakorolni az IASB-re a vélemények nyilvánosságra hozatala érdekében.) Úgy tűnik az IASB is belátja, hogy a munkabizottság javaslata számottevő további munkát, átdolgozást igényel, s nincs reális esély az FVA öt éven belüli bevezetésére. (Prioritást kell adni az IAS bevezetésének, s az ezt megelőző továbbfejlesztésének.) A Számviteli Bizottság Titkársága egy „politikai” levelet készít elő, melyben felhívják a politikusok figyelmét az FVA bevezetésének gazdasági hatásaira.

A harmadik pillérrel (a piac fegyelmező ereje) készült B.I.S. munkaanyag

A szeptemberi munkaanyag a januári változathoz képest jelentős mértékben csökkentette a közzétételi követelményeket, amelyet a Bizottság tagjai egyöntetűen üdvözöltek. Ugyanakkor fenntartásaikat fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy az IASB-n kívül a Bázeli Bizottság is számviteli és közzétételi sztenderdeket bocsásson ki. A javasolt információ tartalmat továbbra is igen megterhelőnek találják. Úgy vélik, helyesebb volna, ha a Bázeli Bizottság inkább az IASB szabályalkotását próbálná meg befolyásolni, ahelyett, hogy saját mérési és közzétételi követelményeket dolgoz ki. A harmadik pillérre vonatkozó javaslatot egyeztetni kell az IAS30 (Disclosures in the Financial Statements of Banks) felülvizsgálatával. (Az elnök tájékoztatta a tagokat, hogy a Bázeli Bizottság meghívta az Európai Bankföderáció képviselőit egy - a harmadik pillérrel folytatandó konzultációra.³)

¹ Az Európai Bizottság javaslata szerint az unió tőzsdén jegyzett társaságainak lesz kötelező 2005-től az IAS használata.

² Az IASB felkérte a francia számviteli szabálykészítőket, hogy készítsenek vizsgálatot az IAS 2005-ös bevezetéséről.

³ A találkozáson a Baseli Bizottság képviselői nem mutattak készséget a Föderáció javaslatainak elfogadására. Ezért az EBF arra készül, hogy részletes (tábláról-táblára vonatkozó) javaslatot készít a harmadik pillérre.

A Bázeli Bizottság a hitelek számbavételéről és a kapcsolódó közzétételi követelményekről is készített egy munkaanyagot. A Számviteli Bizottság tagjai erre vonatkozóan is az IASB és a B.I.S. előírások kapcsolódásának a fontosságát hangsúlyozták.

Az új irányelvek szerint a szabályozott piacon működő értékpapír piaci kibocsátóknak - a korábbi félévenkénti helyett - negyedévenként kell közzétenni konszolidált jelentésüket, a tárgyidőszak végét követő hatvan napon belül, az interneten is. Az ülés résztvevői kifogásokat emeltek mind a jelentésre kötelezettek körét, mind a jelentések tartalmát, mind negyedéves gyakoriságát, mind pedig határidejét illetően. A Titkárság kérte a Számviteli Bizottság tagjait, hogy írják le véleményüket a javaslatról.⁴

Az EFRAG megalakulása

Az IAS bevezetésének elősegítésére a magánszektor kezdeményezésére EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) néven egy technikai bizottságot hoztak létre a pénzügyi beszámolók felhasználói, készítői, az auditorok és a szabályalkotók részvételével. Az EFRAG szakértői támogatást nyújt az IAS európai jogi környezetbe való beillesztéséhez, tevékenyen részt vesz a számviteli, beszámoló készítési sztenderdek kimunkálásában. Az EFRAG rendszeres kapcsolatot tart a szabályalkotók konzultatív fórumával.

Az EFRAG is áttanulmányozta a piaci értéken való számbavételről készült munkaanyagot. A vélemények alapján valószínűnek látszik, hogy kétharmados többséggel elutasítják az új sztenderd idő előtti bevezetését.

2.2. Bankfelügyeleti Bizottság

A Bázeli Bizottság januárban közzétett második konzultációs anyagát követően 2001. nyarán és őszén új munkaanyagokat bocsátott ki, melyekben specifikálta, vagy pontosította egy-egy banki tevékenység tőkeszükségletének a meghatározását. Így új munkaanyag készült a várható veszteség és a jövőbeni kamatmarzs figyelembe vételéről, a működési kockázatról az értékpapírosításról, a speciális hitelezésről, a banki könyvben lévő részvényekről (Expected Loss and Future Margin Income, Operational Risk, Securitisation, Specialised Lending, Equity Exposures in the Banking Book). Az FBE Bankfelügyeleti Bizottság Bázeli Munkacsoportja 12. ülésén a munkaanyagok egy részét és az iparági hatásvizsgálat előzetes eredményeit tekintette át.

Iparági hatásvizsgálatok

A januári javaslatban szereplő paraméterek és kockázati görbék alapján végzett iparági hatásvizsgálatok szerint mind a sztenderd mind az IRB módszer által meghatározott tőkeszükséglet nagyobb a jelenleginél. (Ráadásul az IRB módszer a sztenderdnél magasabb tőkekövetelményt ad.) Az eredmények ismeretében újrakalibrálták az egyes elemeket, csökkentve a tőkeszükségleteket.

Működési kockázat

A működési kockázat tőkekövetelményének meghatározására közreadott új munkaanyagot - figyelembe véve, hogy a működési kockázat kezelése még gyerekcipőben jár - a munkacsoport

⁴ Az Európai Bizottság által feltett kérdésekre adandó EBF válaszokat 2002. januárban juttatják el a Bizottsághoz.

korainak, túlságosan perspektivikusnak, illetve túlzottan a hitelkockázat kezelésén alapulónak ítélte. Elfogadhatatlannak tartották, hogy a szabályozók ezen a területen irányítani kívánják az iparági fejlődést, ami tévútra vihet és nagy költségeket okoz. A szabályozásnak egyszerűnek és nyitottnak kell lennie a jövőbeli fejlődés befogadására. A Bázeli Bizottságnak a sztenderd módszer kidolgozására kell koncentrálnia, míg a fejlett mérési módszereket (Advanced Measurement Approach) illetően rugalmasnak kell maradnia, szoros módszertani elkötelezettség nélkül. (Üdvözltek, hogy a működési kockázatokkal kapcsolatos új munkaanyag sokféle AMA-t megenged.) A résztvevők vitatták, hogy a sztenderd módszerben szereplő üzletágak alkalmasak a banki tevékenységek lefedésére - az azonos versenyfeltételek megőrzése mellett - nagyobb rugalmasságot tartottak szükségesnek. Fontosnak tartották a külső kockázat csökkentő elemek (pl. biztosítás) beszámításának a megengedését. A működési kockázatokra vonatkozó információk nyilvánosságra hozatalát illetően a tőkekövetelmények üzletágankénti közzétételét támogatják, míg a működési veszteségeket határozottan elutasítják.

Retail hitelek

Feltétlenül szükséges a retail hitelekre vonatkozó speciális közelítés kialakítása, mert a vállalati hitelekre kialakított megközelítés alkalmazhatatlan. A munkacsoport a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottságnak írt levélben kezdeményezte a retail hitelek tőkeszükségletére vonatkozó munkaanyag elkészítését.

Értékpapírosítás

Az értékpapírosításról készített bizottsági munkaanyag nem veszi figyelembe az FBE korábbi véleményét és az iparági gyakorlatot.

Speciális hitelezés

A speciális hitelezésről készített munkaanyagot a munkacsoport nem tartotta megfelelőnek. Vitatták a bukási valószínűség (PD) és a nem teljesítési veszteség (LDG) közötti korreláció szorosságát, valamint, hogy a nem teljesítési veszteségek olyan magasak volnának, mint a Bizottság anyagában. Megoldásként a speciális hitelek (kivétel project finanszírozás) visszatételét javasolták a corporate hitelek közé, a biztosítékok megfelelő kezelésének a kialakítása mellett.

A legújabb információk szerint a Bázeli Bizottság következő konzultációs anyaga nem 2002. elején fog megjelenni, ahogyan azt eredetileg tervezték, hanem az iparággal folytatott konzultáció alapján véglegesítik a munkaanyagokat. Ezután a Bizottság átfogóan és teljes körűen értékeli a konzultációs anyagot, s az eredmények figyelembe vételével formálisan is konzultációra bocsátja átdolgozott javaslatát. A Bizottság a hivatalos konzultációs periódus lezártaival véglegesíti az új tőke-követelményt. A Bizottság továbbra is úgy véli, hogy az új tőkekövetelmény 2005-ben bevezethető lesz, de ha szükségessé válik kész a határidő módosítására.

Az új tőkekövetelmény bevezetésének elősegítése érdekében a Bázeli Bizottság munkabizottságot hozott létre (Accord Implementation Group), melynek keretében a felügyelet megosztják az új tőkekövetelmény bevezetésével kapcsolatos információkat és közelítés módokat.

3. Európai Bankszabványosítási Bizottság

A Magyar Bankszövetség munkatársa megfigyelőként részt vett az Európai Bankföderáció Bankszabványosítási Bizottsága (European Committee for Banking Standards) felügyelő bizottságának (Technical Steering Committee) az ülésén. Az ECBS célja, hogy banki sztenderdeket alkosson, illetve hozzájáruljon ezek kialakításához, segítse más szervezetek banki technikai szabványok kidolgozására irányuló munkáját. A Bizottság arra törekszik, hogy munkájában szoros kapcsolatot alakítson ki olyan rendszerekkel, mint az EMV (Europay, MasterCard, Visa), a SWIFT és a CEPS (Common Electronic Purse Specification). Az ECBS technikai jelentések, alkalmazási irányelvek, közlemények és ajánlások közzétételével is hozzájárul a kidolgozott szabványok minél szélesebb körű terjesztéséhez.

Az ECBS keretében jelenleg négy technikai bizottság működik:

TC1 Plasztik kártya és kapcsolódó eszközök

TC2 Automatizált határon átnyúló fizetések

TC4 Biztonság

TC6 Elektronikus szolgáltatások.

A technikai bizottságok munkájában magyar kereskedelmi banki szakemberek is részt vesznek. A szakmai munka az egyes témák szakértőiből létrehozott munkacsoportokban zajlik.

A TC1 céljai közt szerepel annak elősegítése, hogy a bankkártya tulajdonosok saját országukon kívül is minél szélesebb körben használhassák kártyáikat, s könnyen és olcsón hozzáférjenek a kártya alapú szolgáltatásokhoz. Cél továbbá a kártya alapú rendszerek minőségének és nyereségességének a javítása; a kártyához kapcsolódó hardware és software termékek költségének csökkentése, minőségének javítása; a kibocsátó országon kívül elkövetett kártyacsalások költségének mérséklése; nemzetközi és európai kártyaszabványok felépítése és kiegészítése. A TC1 egyik munkacsoportja a kártyakibocsátók és kártyaelfogadók közötti kapcsolatot szabályozó ISO 8583 szabvány elektronikus kereskedelemre vonatkozó alkalmazási irányelveinek a kidolgozásával foglalkozik. Egy másik munkacsoport feladata a biztonságos IC kártyaolvasóra vonatkozó szabvány kialakítása, a FINREAD projekt eredményeinek maximális figyelembe vételével. Egy harmadik munkacsoport a bankkártyák közös módszertanon alapuló védelmi jegyeivel foglalkozik, míg a negyedik bizottság nemrég készítette el az elektronikus pénztárcákkal szemben támasztott banki követelményekről szóló jelentést (TR103 Banking Sector Requirements for an Electronic Purse).

A TC2 célja az országok közötti fizetések automatizmusának a növelése; az egységes európai piac megteremtéséből adódó lehetőségek kiaknázásának az elősegítése; a határon átnyúló fizetések hatékonyságának, megbízhatóságának a növelése, költségeinek a mérséklése. A TC2 egyik munkacsoportja a "Nemzetközi bankszámla szám"-mal (International Bank Account Number (IBAN)) foglalkozik, s 2000. decemberében aktualizálta az IBAN alkalmazási irányelveit. Az IBAN sikeres európai bevezetését az európai számlaszámok rendszeresen frissített regisztere (TR201 V2.2.10 Register of European Account Number) is támogatja, amely információt ad az ECBS tagországok belföldi számlaszámairól és IBAN specifikációjáról. A TC2 munkacsoportjai foglalkoznak a betétek határon átnyúló hozzáférhetőségének a kérdésével; az Eurostat-tal és az ECBS-sel szoros együttműködésben a fizetési mérleg jelentésekre vonatkozó szabályok korszerűsítésével; a nemzetközi fizetési meghagyási (International Payment Instruction (IPI)) sztenderd kialakításával és dokumentálásával; a belföldi elszámoló házak technikai elérésével.

Az Európai Bizottság az euro érmék és bankjegyek 2002. januári bevezetésével egy időben az euro zónán belül el kívánta fogadtatni a kis összegű (€50.000-nál kisebb) átutalások belföldivel azonos díjtételét. A bankok számára azonban problémát jelent, hogy a határon túlra irányuló átutalás költsége ténylegesen más, mint a belföldi átutalásoké. A többlet kézimunka igény egy része az IBAN és a BIC (Bank Identifier Code) alkalmazásával megszűnik, de más részük csak a fizetési mérleg jelentési kötelezettség összeghatárainak megemelésével lesz kiiktatható. (2002. januárjától az euro zóna országaiban a fizetési mérleg statisztikákban nem kell feltüntetni a €12.500-nál kisebb tételeket és ez a küszöb 2004. januárjában €50.000-ra emelkedik.)

A TC4 technikai bizottság legfontosabb célkitűzése a biztonságos banki információ kezelés és átadás - az érvényes nemzetközi szabványokon alapuló - minimum sztenderdjeinek a kidolgozása. A bizottságon belül öt munkacsoport működik, ezek témakörei: az elektronikus aláírás hitelesítő hatóságra vonatkozó szabványok; az Interneten nyújtott bank-szolgáltatások biztonsága; a kódolt kulcsok használata és menedzsmentje (kulcs méretek, generálási technikák); az esemény-naplózás; valamint a biometria alkalmazásával történő személy-azonosítás.

Az elektronikus aláírás hitelesítő hatóságra vonatkozó technikai jelentés (TR 408 Part 2 Secure E-mail for the Financial Sector Part 2: Banks and Certification Authorities for Secure E-mail), valamint az esemény-naplózásra vonatkozó technikai jelentés (TR 409 The Use of Audit Trails in Security Systems: Guidelines for European Banks) elfogadásáról októberben döntöttek a tagországok.

A TC6 bizottság arra törekszik, hogy az elektronikus adattovábbításra, illetve az azt végző eszközökre kialakított új szabványok megfeleljenek az európai banki közösség igényeinek; hogy a szabványok közelítésével minimálisra csökkenjen azon interface-k száma, melyeket a bankoknak az elektronikus szolgáltatás során támogatniuk kell; s hogy az IT iparágat a minél jobb elektronikus bankszolgáltatást biztosító infrastruktúra kiépítésére ösztönözze. A TC6 munkabizottságai az elektronikus banki szolgáltatások, a mobil fizetések, a határon átnyúló elektronikus fizetések (EPI Electronic Payment Initiator) szabványosításán dolgoznak.

4. Európai Bankkongresszus 2001. Frankfurt

A Bankszövetség képviselője novemberben részt vett a hagyományos frankfurti bankár-kongresszuson, amely 2001-ben „Az euro keletre tart” címet kapta. A kongresszus előadóinak álláspontja nem volt egységes abban a tekintetben, hogy az unió bővítésére egy lépésben, vagy fokozatosan, az egyéni teljesítmények figyelembe vételével kerülhet majd sor. Günter Verheugen hangsúlyozta, hogy az unió intézményi reformja és új tagállamok csatlakozása között nincs közvetlen kapcsolat. A bővítés pénzügyi háttere 2006-ig biztosított. A strukturális reformok alapelvei (képviselet, rotáció) továbbra sem eldöntöttek, s a reformok biztosan nem fejeződnek be 2006-ig.

Egyöntetű volt a vélemény, hogy a tagjelöltek bankrendszerei alkalmasak a csatlakozásra. Az új tagoknak csak a koppenhágai kritériumoknak kell megfelelniük, az EU nem gyakorol nyomást a maastrichti kritériumok mielőbbi teljesítése érdekében. Willem Duisenberg leszögezte, hogy a tagjelöltek árfolyam politikáját a közös érdekek figyelembe vételével kell kialakítaniuk. A monetáris uniós tagsághoz először az ERM2-höz kell csatlakozni. Az euro egyoldalú bevezetése az EU számára elfogadhatatlan. A monetáris unió bővítése az Európai Központi Bank reformját

is szükségessé teszi. Valószínű, hogy a kis országok rotációs rendszerben vesznek részt az ECB döntéshozó testületeiben.

VI. SZÖVETSÉGI ÉLET, RENDEZVÉNYEK

1. Észt-lett bankbiztonsági konferencia

Az Észt Bankszövetség kezdeményezésére a Bankszövetség észt-lett-magyar bankbiztonsági konferenciát szervezett 2001. április 25-29. között Budapesten. A bankok fizikai biztonsága mellett a komplex védelem részleteire, technikai fejlesztése feladataira és a pénzmosás elleni küzdelemre helyeződött a hangsúly. A magyar szakemberek bemutatták a szervezett bűnözés legújabb módszereit a "fehér galléros" bűncselekmények és a kártya hamisítások terén. A résztvevők között megállapodás jött létre, hogy a szervezett bűnözés visszaszorítása érdekében a bankszövetségek egymás között információcserét alakítanak ki.

2. Konzultáció kínai bankári delegációval

A Bankszövetség 2001. májusban fogadta a Bank of China magas szintű bankári delegációját és tájékoztatást adott a magyar pénzügyi szektor helyzetéről. A kínai érdeklődés középpontjában a budapesti képviseleti iroda továbbfejlesztésének gazdasági, pénzpiaci racionalitásai álltak.

3. Konzultáció iráni bankszakemberekkel

A Bankszövetségben az Eximbank kezdeményezésére 2001. május 29.-én az iráni bankrendszert átfogó szakértői delegáció részére kapcsolatteremtő konferenciára került sor a magyar kereskedelmi bankokkal.

4. "Pénzügyek és banktevékenység a Baltikumban 2001" konferencia

A Bankszövetség képviselője részt vett a 2001. szeptember 19-21. között Rigában rendezett konferencián. A térség vezető pénzügyi szakemberei tájékoztatást adtak országaik makrogazdasági és pénzügyi helyzetéről, a jegybankok szerepéről és a három balti ország bankszektorának állapotáról. A konferencia három szekciójában a régióba irányuló tőkeimport pénzügyi kezelésének problémái, a banki információ technika fejlődési trendjei és lehetőségei, valamint a pénzügyi szektor szabályozásának és felügyeletének aktuális kérdései kerültek megvitatásra.

5. Nemzetközi szakoktatás

Első alkalommal 2001. július 2-11. között került Budapesten megrendezésre a luxemburgi bankárképzővel (ATTF) közösen a közép-kelet-európai bankstratégiai tanfolyam. A külföldi előadók között volt Michel Doumont, az Európai Unió szlovákiai pénzügyi főtanácsadója,

Jacques Grosjean, az ATTF főigazgatója, Roger Claessens, a brüsszeli egyetem professzora. A regionális és az európai uniós bankstratégiai kérdésekre is hangsúlyt helyező tanfolyam fontos és rendszerezett új ismereteket adott a bankoktól megjelent 20 szakembernek.

6. Ingatlan nyilvántartási konferencia

A Német Jelzálogbankok Szövetsége 2000. őszén kezdeményezte egy, a Magyar Bankszövetséggel közösen tartandó szeminárium megszervezését az ingatlan nyilvántartás aktuális problémáiról. A konferencia lebonyolításához a Német Jelzálogbankok Szövetsége anyagi támogatást nyújtott, a Magyar Bankszövetség az anyagi támogatás mellett a szervezésben működött közre. A konferenciára 2001. február 14-én és 15-én a Budapesti Ügyvédi Kamara székházában került sor. A bevezető előadást Dr. Jójárt László, az FVM volt helyettes államtitkára tartotta, akinek szűkebb szakterülete az ingatlan nyilvántartás szabályozása, s aki az új átfogó ingatlan nyilvántartási törvény szakmai fő felelőse volt a tárcánál. Előadásának témája az ingatlan nyilvántartás közhitelessége volt. Dr. Kurucz Mihály, az ELTE ÁJTK adjunktusa a jelzáloghitelezés ingatlan nyilvántartási vonatkozásairól tartott előadást, különös tekintettel a ranghely biztosításra és a konzorciális hitelezésre. A konferencián képviseltette magát az előadók között a két hazai jelzálogbank is. Dr. Szikszai András, a HVB Jelzálogbank Rt ügyvezető igazgatója és dr. Baki József, a Földhitel- és Jelzálogbank Rt jogtanácsosa az ingatlan nyilvántartási gyakorlattal kapcsolatos jelzáloghitelezési tapasztalatokat ismertették.

A konferencián a Német Jelzálogbankok Szövetségétől mintegy 20 fő, köztük gyakorló banki jogászok vettek részt, a magyar vendégek között legnagyobb számban banki jogászok, kockázatkezelési szakemberek, ügyvédek voltak, de a vendégek között üdvözölhettük az érintett minisztériumok (FVM, IM, GM, PM) földhivatali szervezetek, bíróságok, PSZÁF, Országos Közjegyzői Kamara képviselőit is. A konferencián és a fogadáson közel 80 fő vett részt.

7. MATRA EU csatlakozást előkészítő holland-magyar projekt

Az Igazságügyi Minisztérium szemináriumi programot szervezett "a magyar jog közelítése az Európai Unió elvárásaihoz" címmel, amely a MATRA EU csatlakozást előkészítő holland-magyar projekt keretében került megrendezésre. A konferencia-sorozat több témakört érintett: a tulajdonjog polgári törvénykönyvi szabályozását, a fogyasztóvédelem, a bankjog és értékpapírjog szabályozását. Az Igazságügyi Minisztérium lehetővé tette korlátozott számban a bankok részvételét is a konferencián. Az előadók az egyes témakörökhöz kapcsolódóan részben a hatályos EU szabályozást ismertették, részben a sajátos holland nemzeti szabályozást és joggyakorlatot és számos kérdés kapcsán kitértek az EU szabályozás továbbfejlesztésével kapcsolatos várható tendenciákra.

8. EBRD konzultáció

Az EBRD a zálogjogi szabályozás korszerűsítésének programjához kapcsolódóan utóértékelési konzultációt kért a Magyar Bankszövetségtől a zálogjogi szabályozás módosításával kapcsolatos banki tapasztalatokról. Az EBRD által felkért két független szakértő: Dasseuse professzor és Jan Hoogmartens 2001. március 26-án találkoztak a kereskedelmi bankok és a Bankszövetség munkatársaival. A konzultáción részt vett dr. Nemes András, az Igazságügyi Minisztérium főtanácsosa is, aki a Ptk. zálogjogi szabályozásának a szakmai fő felelőse volt az IM Polgári Jogi

Kodifikációs Titkárságán. A konzultáción áttekintették a zálogjogi szabályozás főbb elemeit: az ingó jelzálog nyilvántartás és a vagyont terhelő zálogjogokra vonatkozó nyilvántartás főbb problémáit, a közjegyzők tevékenységével kapcsolatos tapasztalatokat. A szakértőket különösen érdekelte a zálogjoghoz kapcsolódó végrehajtás szabályozása és a záloggal biztosított követelések sorsa a felszámolási eljárás során. Ismertették a fizetéseképtelenségi szabályozással kapcsolatos legfrissebb EU tanácsi határozatot, amely a tagországokban 2002. V. 31-én fog hatályba lépni.

9. Bankbiztonsági Munkabizottság

A Bankbiztonsági Munkabizottság 2001. január 10-i ülésén a fegyvertartással kapcsolatos törvény módosításának, a banki épületek fegyveres őrzésének és fizikai biztonságának, a pénzszállítás biztonsági összefüggéseinek főbb vonatkozásait tekintette át. Több bank szakértője felvetette, hogy abban az esetben, ha a törvényalkotó a biztonsági öröktől megvonja a fegyvert, a bankok megfontolandónak vélik az őrzés teljes megszüntetését. Az ellentmondásos helyzet tanulmányozását határozták el a résztvevők. Egyes parlamenti bizottságok állásfoglalása miatt a törvényjavaslat eddig nem került betervezésre.

A bankbiztonsági szakértők a bankkártya hamisítások megelőzésével foglalkozó albizottság összehívását indokoltnak tartották. Az alakuló ülésre 2001. január 24-én került sor a bankok szakértőinek és a rendőrség illetékes részlegei vezetőinek aktív részvételével. Az albizottság munkaprogramjának kialakítását a bankok szakemberei megkezdték.

10. Nemzetközi rendezvények

A magyar és a lengyel bankszövetség először kapott lehetőséget arra, hogy megfigyelői státusban részt vehessen a Bankföderáció európai szociális ügyekkel foglalkozó bizottsága februári brüsszeli ülésén, és bekapcsolódhasson a munkaprogram megvitatásába.

Az előzetes napirendnek megfelelően kilenc kérdéskört tekintettek át az európai országok bankszövetségeinek szakértői, és a pénzügyi szolgáltatási szektor szociális párbeszédének aktuális kérdései közül két kérdéskörre helyezték a hangsúlyt. Elsőként az IT foglalkozásteremtő hatását vizsgálták meg, és azt a bankszektor egészében pozitívan értékelték. Egyetértettek azzal, hogy az UNI-Európával (a pénzügyi dolgozók európai szakszervezetével) való tárgyalások során a harmonikus dialógus elősegítésének eszközeként értékelték az IT munkahelyteremtő hatását. Ebben az összefüggésben külön szakértői csoport intenzív munkáját határozták el a brüsszeli ülésen.

Az ülés második kiemelt témakörként az Európai Unióhoz csatlakozásra váró országok bankszövetségeivel a szociális párbeszéd helyi fórumait megteremtő feladatok meghatározásával foglalkozott.

Fédéric de Brouwer a Föderáció képviselőjeként értékelte a 2000. november 9-10-én Budapesten megrendezett első kelet-közép-európai banki szociális kerekasztal-konferenciát, amelyet alaposnak és reálisnak ítélt. Kiemelte, hogy a Magyar Bankszövetség, mint a munkáltatói oldal képviselője ezzel a rendezvénnyel lehetőséget teremtett a BBDSzS-szel való társadalmi

párbeszéd elindításához. A budapesti kerekasztal-konferencia érdekékként vált egyértelművé, hogy a szociális partnerség megteremtése a magyar bankrendszer hosszabb távú, fontos feladata, ennek sikeréhez azonban feltétlenül szükségesek az európai bankszövetségek módszertani tapasztalatai. A bizottság tagjai közül a budapesti konferencia témájához hozzászólók kivétel nélkül a további kooperáció ígértétét fejtették ki.

A munkabizottság ülése több napirendhez kapcsoltan biztosított széles áttekintést az európai bankipar szociális párbeszédének témájáról.

11. A Magyar Bankszövetség által szervezett, támogatott rendezvények

A Magyar Bankszövetség az FHB Földhitel- és Jelzálogbank Rt.-vel közösen 2001. június 6.-án zártkörű egynapos konferenciát szervezett az „ABS-eszközalapú értékpapírosítás és értékpapírok” témakörben. A konferencián neves pénzügyi szakemberek, (pl. Terták Elemér a PM helyettes államtitkára az ABS elméleti háttéréről és jelentőségéről, Király Júlia a Nemzetközi Bankárképző Központ igazgatója, az ABS a nemzetközi pénzügyi közvetítésben játszott szerepéről) tartottak előadást.

A Nemzetközi Bankárképző Központ a Magyar Bankszövetséggel közösen az euróra történő felkészülés témájában 2001. november 19.-én konferenciát szervezett, amelyen a Magyar Bankszövetség képviseletében Földi Tamás „A magyar bankok felkészülése az euró készpénzátállásra” címmel tartott előadást.

12. A Magyar Bankszövetség tájékoztatási tevékenysége

A Magyar Bankszövetség 2001-ben is folytatta a korábban megkezdett gyakorlatát, s két alkalommal az Elnökség tagjai Sajtóbeszélgetésen informálták a sajtót a bankokat érintő legfontosabb kérdésekről, illetőleg a Bankszövetség véleményéről egyes fontos kérdésekben.

A tavalyi első – június elején megtartott – sajtóbeszélgetés fő témái a következők voltak:

- a bankrendszer 2000. évi teljesítménye, a 2001. évi kilátások;
- a devizaműveletek liberalizálásával kapcsolatos vélemények;
- a bankrendszer felkészülése az euró bankjegyek és érmék bevezetésére.

A tavalyi második sajtóbeszélgetés november 26-án volt. Az Elnökség tagjai a beszélgetésen ismertették a Bankszövetség diákhitel-rendszerrel kapcsolatos véleményét, a hazai bankok felkészülését a pénzmosás megakadályozásával összefüggő, az új – készülő - törvényekből is adódó megnövekedő feladatokat, valamint a világszerte tapasztalható dekonjunktúra lehetséges hazai hatásait, az ezzel kapcsolatos bankszövetségi véleményeket.

A Magyar Bankszövetség Elnöksége 2001-ben döntött a Szövetség tájékoztatási kiadványainak, mindenekelőtt a havonta magyarul és negyedévente angolul megjelenő Banklevél megújításáról. Az Elnökség döntése alapján a Szövetség tagjainak gyors informálását egy kéthetente megjelent elektronikus hírlevél, valamint egy kéthavonta megjelenő szakmai folyóirat, a „Hitelintézeti Szemle” elindítása szolgálhatja a legjobban. Az E-Hírlevél első száma 2001. október végén megjelent, s ma már rendszeresen olvashatók a hírlevelek Bankszövetség megújult honlapján is. A Magyar Nemzeti Bank támogatásával készülő, a korábbi Bankszemlét is felváltó új folyóirat, a Hitelintézeti Szemle első száma 2002. februárban jelent meg.